



ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ

ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΚΑΙ ΦΡΙΚΤΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

(ἐκφωνήθηκε τέσσερις ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα)

Ο λόγος πού συντελεῖ στήν σωτηρία τῶν ψυχῶν μας εἶναι ὡς τόν σπόρο. Ὅπως δηλαδή οἱ γεωργοί καλλιεργοῦν προηγουμένως τήν γῆ μέ τό ἄροτρο καί ὕστερα σπέρνουν, ἔτσι καί ἐμεῖς πρέπει νά καλλιεργοῦμε καί νά προετοιμάζουμε πρῶτα τούς ἑαυτούς μας γιά νά δεχθοῦμε τόν οὐράνιο σπόρο, τόν λόγο ἐννοῶ τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας. Δέν εἴμαστε ἄλλωστε ἄψυχο καί ἀναίσθητο χῶμα, ὥστε ἄλλοι νά τό καλλιεργοῦν καί νά σπέρνουν, ἀλλά εἴμαστε ζωντανή καί λογική γῆ. Γι' αὐτό πρέπει ἐμεῖς οἱ ἴδιοι νά τήν ἐτοιμάζουμε διά τῆς μετανοίας. Γιά νά σᾶς δείξω λοιπόν ποιὰ εἶναι ἡ ἀρχή τῆς μετανοίας καί τῆς καλλιεργείας τῆς ψυχῆς, (λέγω) ὅτι εἶναι αὐτό πού αὐτοπροαίρετα ἔκαναν ὅσοι προσέρχονταν στό βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου. Διότι λέγει: «ἐξεπορεύοντο καί ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν».

Ἡ ἐξομολόγησις τῶν ἁμαρτιῶν λοιπόν εἶναι ἡ ἀρχή αὐτῆς τῆς καλλιεργείας, δηλαδή τῆς μετανοίας καί τῆς ἐτοιμασίας γιά νά δεχθῆ κάποιος μέσα του τόν σωτήριο σπόρο, τόν λόγο τοῦ Θεοῦ,

πού μπορεῖ νά σώσῃ τίς ψυχές μας. Γι' αὐτό ἄλλωστε καί οἱ γεωργοί ἐπενόησαν τό ὄργωμα τῆς γῆς, διότι βγάξει ἀπό τό χῶμα τίς ἄγριες ρίζες καί τό κάνει δεκτικό τῶν σπερμάτων καί τῶν φυτῶν μας. Αὐτό ἀκριβῶς κάνει καί ἡ ἐξομολόγησις στό λογικό χωράφι, τήν καρδιά. Βγάξει στήν ἐπιφάνεια καί ἀπομακρύνει τά πονηρά πάθη πού κρύβονται μέσα της καί τήν κάνει ἔτοιμη νά δεχθῆ τά ἱερά σπέρματα καί κατάλληλη νά καλλιεργήσῃ καί καρποφορήσῃ τίς ἀρετές. Διότι, ὅπως ἡ γῆ μετά τήν παράβασιν τοῦ Ἀδάμ ἄρχισε νά γεννᾷ ἀγκάθια καί τριβόλια καί ἄλλα ἄχρηστα βότανα, ἔτσι καί ἡ ἀνθρώπινη καρδιά γεννᾷ αἰσχρά καί πονηρά πάθη καί λογισμούς καί τά συνεπακόλουθα ἁμαρτήματα.

Γι' αὐτό, ἀδελφοί, εἶναι ἀνάγκη ὁ καθένας σας νά ἔχη πνευματικό πατέρα καί νά πηγαίνη κοντά του μέ ἐμπιστοσύνη, νά ταπεινώνεται μπροστά του, νά ἐξαγορεύῃ τά πονηρά πάθη τῆς καρδιάς καί δεχόμενος τήν πνευματική θεραπεία νά ξεριζώνῃ ἀπό τήν ψυχή τά ἀγκάθια καί τά τριβόλια τῆς ἁμαρτίας πού ἔθρεψε μέ τήν ἐμπαθή καί φιλήδονη ζωή, καί ἔτσι νά ἀκούῃ τήν διδασκαλία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νά δείχνῃ ἐμπιστοσύνη σέ ὅσα ἐμεῖς κηρύττουμε καί συμβουλεύουμε γιά τήν ὠφέλεια ὄλων, καί παίρνοντας τήν συγχώρησι καί εὐλογία μας νά συμφιλιώνεται μέ Αὐτόν πού ἀπό ἄπειρο πέλαγος φιλανθρωπίας ἔκλινεν οὐρανοῦς καί κατέβη καί ἐγκατέσπειρε λόγους ζωῆς καί σπέρματα σωτηρίας στίς καρδιές ὅσων τόν ὑπακούουν.

Κανείς σας λοιπόν νά μή ἀμελήσῃ νά βάλῃ αὐτή τήν ἀρχή τῆς μετανοίας. Διότι, πῶς θά προχωρήσῃ καί θά προκόψῃ στά πνευματικώτερα, ἂν δέν ἀγγίξῃ τήν ἀρχή τῶν ἀρετῶν;

Γι' αὐτό μάλιστα πρέπει τώρα ὅλοι νά φιλοτιμηθῆτε, διότι ἡ τεσσαρακοστή αὐτή μᾶς δόθηκε ἀπό τούς θεοφόρους Πατέρας μας

ὡς προκαθαρτική περίοδος, ἐπειδὴ μᾶς φέρει στήν ἐτήσιο ἐορτή τῆς κατά σάρκα Γεννήσεως τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατά τήν ὁποία ὅλοι σχεδόν οἱ Χριστιανοί συνηθίζουν νά μεταλαμβάνουν τό ἅγιο σῶμα καί αἷμα Του καί μέσω αὐτῶν νά ἐνώνωνται μαζί Του καί κατά τρόπο θεῖο νά γίνονται ἓνα πνεῦμα καί ἓνα σῶμα μέ Αὐτόν.

Ἐάν χωρίς ἐξομολόγησι καί τήν ἐπακόλουθη μετάνοια –ὅπως ἔδειξε προηγουμένως ὁ λόγος καί θά παραστήσει παρακάτω σαφέστερα–, οὔτε τά θεῖα λόγια εἶναι κάποιος ἄξιος νά ὑποδεχθῆ, πῶς χωρίς νά καθαρισθῆ προηγουμένως ἀπό τά ἁμαρτήματά του μέ τήν ἐξομολόγησι καί τήν ἀνάλογη μετάνοια θά δεχθῆ μέσα του αἷμα καί σῶμα Χριστοῦ; Γι' αὐτό καί ὁ μέγας Παῦλος τονίζει καί παραγγέλλει: «δοκιμαζέτω ἕκαστος ἑαυτόν καί οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καί ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γάρ ἐσθίων καί πίνων ἀναξίως κρίμα ἑαυτοῦ ἐσθίει καί πίνει, μή διακρίνων τό σῶμα τοῦ Κυρίου», δηλαδή δέν ἀντιλαμβάνεται ὅτι τό σῶμα αὐτό πού εἶναι ἐκτός ἁμαρτίας δέν θά δεχθῆ νά κατοικήσῃ σέ σῶμα καταχρεωμένο μέ ἁμαρτίες.

Διότι, ἐάν δέν εἶναι δυνατόν νά σηκώσῃ κάποιος τά χέρια του πρὸς τόν Χριστό καί νά προσευχηθῆ, χωρίς νά τά ἔχη καθαρὰ ἀπό ἁμαρτία καί χωρίς νά ἔχη ἀποβάλλει κάθε μῖσος καί τούς λογισμούς πού τό ἀκολουθοῦν –καί αὐτό τό δείχνει πάλι ὁ Παῦλος λέγοντας: «βούλομαι ἐν παντί τόπω εὐχεσθαι ὑμᾶς, αἶροντας ὁσίους χεῖρας χωρίς ὀργῆς καί διαλογισμῶν»–, καί ἐάν δέν ἔχωμε παρρησία πρὸς τόν Θεό ἐπειδὴ μᾶς λείπει ἡ ἀκατάκριτη συνειδησις –ὅπως λέγει ὁ ἡγαπημένος τοῦ Χριστοῦ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος: «ἐάν ἡ καρδιά ἡμῶν μή καταγινώσκη ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τόν Θεόν»–, πῶς τότε θά πάρωμε μέσα μας τόν Θεό καί θά γίνωμε σύσσωμοι μέ Αὐτόν, χωρίς νά ἀποθέσωμε προηγου-

μένως τίς ἁμαρτίες μας μέ τήν ἐξομολόγησι καί χωρίς νά καθαρίσωμε τόν ρύπο πού δημιουργήθηκε ἀπό αὐτές στήν ψυχή μέ ἐλεημοσύνη, ἀγνεία καί ἐγκράτεια, μέ προσευχή καί κατάνυξι καί μέ τά ἄλλα ἔργα τῆς μετανοίας;

Ἡ μήπως νομίζεις ὅτι τό μέν δῶρο σου δέν τό δέχεται ὁ Θεός, ἄν δέν εἶσαι καί ἐσύ καθαρός καί τό δῶρο σου –(καί τό ἓνα μέν τό ἔδειξε διὰ τοῦ Κάϊν, ὅταν ἐξ ἀρχῆς δέν δέχθηκε τά δῶρα του ἀλλά τοῦ εἶπε: «οὐκ, ἄν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δέ μή διέλῃς», τό δέ ἄλλο τό ἔδειξε ὅταν μέ τόν παλαιό (μωσαϊκό) νόμο ἀπαγόρευσε νά προσφέρεται στόν οἶκο τοῦ Θεοῦ ὁ μισθός πόρνης καί ὕστερα μέ τό εὐαγγέλιο εἶπε: «ὑπαγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καί τότε προσελθὼν πρόσφερε τό δῶρον σου»)– ἐνῶ θά σοῦ δώσῃ τήν μεγάλη Του δωρεά, τό σῶμα Του, προτοῦ καθαρισθῆς μέ τήν ἐξομολόγησι καί τήν μετάνοια; Τί λές; Οὔτε τά δικαιώματά Του θέλει ὁ Θεός νά προφέρωνται ἀπό ἀκάθαρτο στόμα: «Τῷ γάρ ἁμαρτωλῷ εἶπεν ὁ Θεός», λέγει, «ἵνα τί σύ ἐκδιηγῆ τά δικαιώματά μου καί ἀναλαμβάνῃς τήν διαθήκην μου διὰ στόματός σου;». Λοιπόν, τήν διαθήκην Του δέν ἐπιτρέπει ὁ Θεός νά πιάσῃς μέ ἀκάθαρτο στόμα, καί θά δώσῃ τό σῶμα Του σέ τέτοιο στόμα;

Γι' αὐτό, ἀδελφοί, ἄς καθαρισθοῦμε πρῶτα στό σῶμα καί στό στόμα καί στήν διάνοια, καί ἄς προσέλθωμε μέ ἀγαθή καί καθαρὰ ἹΚυνείδησι. Διότι, ἐάν οἱ χαλκεῖς καί οἱ χρυσοχοοὶ πού χύνουν χρυσό ἢ ἄργυρο ἢ κάτι τέτοιο γύρω ἀπό τόν χαλκό καί σκοπεύουν μέ τό γάνωμα νά τόν ὁμορφύνουν, προηγουμένως ξύνουν καί καθαρίζουν κάθε βρωμιά, πόσο μᾶλλον ἐμεῖς πού πρόκειται νά χρυσωθοῦμε, ἢ μᾶλλον νά θεωθοῦμε, πρέπει νά καθαρίζωμε προηγουμένως τόν ἑαυτό μας ἀπό κάθε μολυσμό σαρκός καί πνεύματος; Δέν λαμπρυνόμεθα, ἄλλωστε, μ–νο

ἐπιφανειακά, ὅπως ὁ γανωμένος χαλκός, ἀλλά καί ὀλόκληροι ἐσωτερικά. Ὡστε λοιπόν ἄς προσέλθωμε (στήν θεία κοινωνία), ἀφοῦ προηγουμένως ἔχουμε ἀποπλύνει καί τίς κηλίδες πού βρίσκον. Παι στό βάθος τῆς ψυχῆς.

Ἄν ὅμως πλησιάσωμε μέ ἀκάθαρτη συνείδησι, χωρίς νά ἔχωμε μέ τήν ἐξομολόγησι ἐπιτύχει τήν συγχώρησι ἀπό αὐτόν πού ἔχει ἴβει τήν ἐξουσία νά λύνη καί νά δένητίς ἀμαρτίες, πρὶν ἐπιστρέψωμε στόν Θεό, πρὶν διορθωθοῦμε σύμφωνα μέ τόν κανόνα τῆς εὐσεβείας, ὅπως ὅποτε θά προσέλθωμε εἰς κατάρκισί μας καί αἰώνῃ κόλασι, ἐπειδή θά ἔχωμε ἀποδιώξει καί τήν εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ καί τήν πρὸς ἐμᾶς ἀνοχή του. «Ἐπειδή κατεπάτησες», λέγει, «τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ καί ἐθεώρησες ἀκάθαρτο τό αἷμα τῆς διαθήκης καί περιεφρόνησες τήν Χάρι τοῦ Πνεύματος». Διότι, αὐτός πού ἔσχισε τήν βασιλική ἀλουργίδα καί αὐτός πού τήν ἔχωσε στόν βόρβορο θά ὑποστοῦν ὅπως ὅποτε τήν ἴδια καταδίκη. Ἐπίσης τό ἴδιο κακό κάμνουν καί αὐτός πού ἔχουσε ἕνα ἄρωμα στόν βόρβορο καί αὐτός πού τό ἔβαλε σέ βρωμερό σκεῦος. Βέβαια, τίποτε δέν παθαίνει τό θεῖο δῶρο, ἀφοῦ εἶναι ἀπαθές, ἀλλά φεύγει ἀοράτως ἀπό μᾶς. Ἄλλωστε, «κανεῖς δέν βάζει μῦρο σέ σαπρό δοχεῖο». Καί ἂν τό μῦρο εἶναι φθαρτό καί ἔπαθε κάτι μέ τήν ἀχρείωσί του, γι' αὐτή τήν βεβήλωσι θά τιμωρηθῆ ἐκεῖνος πού ἀναξίως τό προσέφερε.

Ἄς καταστήσωμε λοιπόν τούς ἑαυτούς μας ἀξίους μέ τήν μετάνοια, ἢ καλύτερα ἄς τούς προσφέρωμε μέ τά ἔργα τῆς μετανοίας σ' αὐτόν πού μπορεῖ νά κάνη ἀξίους ἀπό ἀναξίους. Καί ἔτσι μέ ἐλπίδα καί πίστι ἀκαταίσχυνη ἄς πλησιάσωμε (στήν θεία μετάνοια) βλέποντας ὅχι αὐτό πού φαίνεται, ἀλλά αὐτά πού δέν φαίνονται. Διότι ὁ ἄρτος αὐτός εἶναι σάν καταπέτασμα πού μέσα κρύβει τήν θεότητα. Καί θέλοντας αὐτό νά δείξῃ ὁ θεῖος Παῦλος

ἔλεγε, ὅτι «μᾶς ἐγκαινίασε νέα καί ζῶσα ὁδὸ διὰ τοῦ καταπετάσματος, δηλαδή τῆς σαρκός του», καί δι' αὐτῆς τό πολίτευμά μας ἀνάγεται στούς οὐρανοῦς –διότι ἐκεῖ εἶναι αὐτός ὁ ἄρτος–, καί εἰσερχόμεθα στά ὄντως ἅγια τῶν ἀγίων, ὅταν προσφέρωμε μέ καθαρότητα τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ. «Προσερχώμεθα οὖν, ἀδελφοί, μετά ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως».

Γι' αὐτό ἄλλωστε λέγονται μυστήρια, ἐπειδή δέν εἶναι ἀπλῶς αὐτό πού φαίνεται ἀλλά κάτι πνευματικό καί ἀπόρρητο. Ὡπως εἶπε ὁ Κύριος, «ὅτι τό πνεῦμά ἐστι τό ζωοποιοῦν ἢ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν». Ἐάν λοιπόν βλέπῃς μόνο πρὸς αὐτό πού φαίνεται, δέν ὠφελήθηκες τίποτε· ἂν ὅμως βλέπῃς πρὸς τό πνεῦμα, δηλαδή βλέπῃς πνευματικά αὐτόν τόν προκείμενο ἄρτο, θά ζωοποιηθῆς ἀπό τήν μετάληψί του. Διότι αὐτός εἶναι «ἡ μή ἀπολλυμένη βρῶσις, ἡ μένουσα εἰς αἰώνιον ζωὴν», ὁ ἀληθινός ἄρτος πού κατεβαίνει ἀπό τόν οὐρανό, ὁ ζῶν καί δίδων ζωὴ στόν κόσμον. Ὅποιοι δέν τόν τρώγει δέν θά ζήσῃ, αὐτός ὅμως πού τόν τρώγει θά ζήσῃ στόν αἰῶνα, ὅχι μόνο ἀναστημένος ἀλλά καί ἀπαλλαγμένος ἀπό τήν κόλασι καί ἔχοντας ἐπιτύχει τήν αἰώνιο βασιλεία. Γι' αὐτόν τόν ἄρτο ὠμίλησε ὁ Κύριος ὅχι μόνο κατὰ τόν μυστικό δεῖπνο πρὸς τούς μαθητάς του, ἀλλά καί ὅταν ἐδίδασκε δημοσίως στήν συναγωγὴ μέ μεγάλη φωνὴ ἀνεφώνησε: «ὁ ἄρτος, ὃν ἐγὼ δώσω ὑμῖν, ἡ σὰρξ μου ἐστι, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς» καί ἐπίσης: «ἐάν μή φάγητε τήν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καί πίητε αὐτοῦ τό αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου τήν σάρκα καί πίνων μου τό αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον». Ὡ τί θαῦμα! Πῶ, πῶ, τί μέγεθος ἀγάπης, τήν ὁποία ὁ Θεός ἔχουσε ἐπάνω μας; Μᾶς ἀνεγέννησε μέ τό Ἅγιον Πνεῦμα καί ἐγίναμε μαζί Του ἕνα πνεῦμα, ὅπως λέγει ὁ Παῦλος, «ὁ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν πνευμά ἐστι».

Γιά νά εἴμαστε λοιπόν ἕνα μαζί του, ὄχι μόνο κατά πνεῦμα ἀλλά καί κατά σῶμα, σάρξ ἐκ τῆς σαρκός του καί ὄστουν ἐκ τῶν ὄστέων του, μᾶς ἐχάρισε τήν κοινωνία μαζί του μέ αὐτόν τόν ἄρτο. Διότι, βέβαια, κάθε ἀγάπη τελειοποιεῖται μέ ἔνωσι, ἐνῶ ἀρχίζει μέ τήν ὁμοίωσι. Γι' αὐτό εἶναι παλαιά ἡ παροιμία πού λέγει, «ὁμοιότης, φιλότης». Ἡ ἀγάπη μάλιστα μεταξύ τῶν συζύγων φαίνεται νά ἔχη κάτι περισσότερο ἀπό τίς ἄλλες. «Ἐνεκεν γάρ τούτου», λέγει, «καταλείπει ἄνθρωπος τόν πατέρα αὐτοῦ καί τήν μητέρα καί προσκολληθήσεται τῇ γυναικί αὐτοῦ, καί ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν». Ὁ θεῖος Παῦλος λέγει «τό μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστί, ἐγώ δέ λέγω εἰς Χριστόν καί εἰς τήν Ἐκκλησίαν». Ἐκεῖ λοιπόν, λέγει, θά προσκολληθῇ καί (θά γίνη) μία σάρξ, ὄχι ὅμως καί ἕνα πνεῦμα. Ἐμεῖς ὅμως ὄχι μόνο προσκολλώμεθα, ἀλλά καί ἀναμιγνυόμεθα μέ τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ διά τῆς μεταλήψεως τοῦ θείου αὐτοῦ ἄρτου. Καί δέν γινόμεθα μόνο ἕνα σῶμα, ἀλλά καί ἕνα πνεῦμα. Βλέπεις ὅτι μέ τήν μετάδοσι τοῦ ἄρτου καί τοῦ ποτηρίου αὐτοῦ πραγματοποιεῖται καί φανερώνεται ἡ ὑπερβολικά μεγάλη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς ἐμᾶς; Γι' αὐτό, ὅπως λέγει ὁ ψαλμός: «θυσίαν καί προσφοράν οὐκ ἠθέλησε, σῶμα δέ κατηρητήσατο ἡμῖν».

Ἦν, τί πολύμορφη καί ἀνείπωτη κοινωνία! Ὁ Χριστός ἔγινε ἀδελφός μας μέ τό νά λάβῃ τήν ἴδια σάρκα καί τό ἴδιο αἷμα μέ ἐμᾶς καί μέ αὐτά νά ὁμοιωθῇ μαζί μας. Μᾶς ἔχει γνησίους δούλους του μέ τό νά μᾶς ἐξαγοράσῃ μέ τό αἷμα του. Μᾶς ἔκανε φίλους του μέ τό νά μᾶς χαρίσῃ τά μυστήριά του αὐτά. Μᾶς συνέδεσε καί μᾶς συνήρμοσε μέ τόν ἑαυτό του, ὅπως ὁ νυμφίος τήν νύμφη, μέ τήν μετάληψι αὐτοῦ τοῦ αἵματος καί μέ τό νά γίνη μαζί μας μία σάρξ. Ἀλλά ἔγινε καί πατέρας μας μέ τό νά βαπτισθοῦμε ὅπως ὤρισε, καί μᾶς τρέφει μέ τούς μαστούς του ὅπως

ἡ φιλόστοργη μητέρα θηλάζει τά βρέφη. Καί –αὐτό εἶναι τό μεγαλύτερο καί παραδοξότερο– ὄχι μέ αἷμα μόνον ἀντί γάλακτος, ἀλλά καί μέ τό ἴδιο του τό σῶμα, καί ὄχι μόνο μέ τό σῶμα, ἀλλά καί μέ τό πνεῦμα, συντηρεῖ ἀμείωτη τήν εὐγένεια πού μᾶς ἔδωσε καί ὀδηγεῖ πρὸς μεγαλύτερο πόθο καί δίνει τό πλήρωμα τοῦ πόθου, ὄχι μόνο νά τόν βλέπουμε ἀλλά καί νά τόν ἐγγίζουμε καί νά τόν ἀπολαμβάνουμε καί νά τόν βάζουμε στήν καρδιά μας καί νά τόν κρατοῦμε μέσα μας, σέ κάθε ἕνα ἀπό τά ἴδια μας τά σπλάχνα. Διότι λέγει, φᾶτε τό σῶμα μου καί πιεῖτε τό αἷμα μου ἐσεῖς πού ἐπιθυμεῖτε τήν αἰώνιο ζωή, ὥστε νά μή εἴσθε μόνο κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἀλλά καί θεοί καί βασιλεῖς αἰώνιοι καί οὐράνιοι, φοροῦντες ἐμέ τόν βασιλέα καί Θεόν τοῦ οὐρανοῦ, φοβεροί στούς δαίμονες καί θαυμαστοί στούς ἀγγέλους, υἱοί ἀγαπητοί τοῦ οὐρανοῦ Πατρός, ἀείζωοι, ὠραῖοι παρά τούς υἱούς τῶν ἀνθρώπων, εὐχάριστο κατοικητήριον τῆς ὑπερτάτης Τριάδος.

Διότι, ἐάν ὁ τύπος αὐτοῦ τοῦ σώματος ἐδικαίωσε τόν Ἀβραάμ, ἐάν ὁ τύπος αὐτοῦ τοῦ αἵματος ἐφύλαξε ζωντανά τά πρωτότοκα παιδιά τῶν Ἰσραηλιτῶν στήν Αἴγυπτο, ἐάν ὁ τύπος αὐτοῦ (τοῦ αἵματος) καθιέρωσε τήν παλαιά ἐκείνη σκηνή τοῦ Θεοῦ, ἢ ὁ τύπος αὐτοῦ τοῦ αἵματος καί τά ἴδια τά Ἅγια τῶν Ἁγίων ἐκαθάρισε καί ἀγίασε καί κατέστησε σκηνῶμα τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἐπάνω στήν γῆ, καί ἀνεδείκνυε ἱερεῖς καί ἀρχιερεῖς καί χριστούς Κυρίου ἄν αὐτά ἔκαμε ὁ τύπος, τί δέν θά ἐπιτελέσῃ ἡ ἀλήθεια; Ὁ Ἀαρών δέν ἔμπαινε στά ἄδυστα (τῆς Σκηνης) χωρίς τόν τύπο (τοῦ αἵματος). Οὔτε ἐμεῖς θά εἰσέλθωμε στά οὐράνια χωρίς νά μετασχωμε στήν ἴδια τήν ἀλήθεια, οὔτε θά κατοικήσωμε στούς οὐρανοῦς, οὔτε θά γίνωμε κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ τῶν οὐρανῶν, οὔτε θυσία ζῶσα, ἀγία, εὐάρεστος στόν Θεό. Διότι μόνο δι' αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) ἐπετύχαμε τήν προσαγωγή μας (πρὸς τόν Θεό). Διότι

λέγει ὁ βασιλεὺς καὶ προφήτης Δαβίδ: «τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου ἐν τῷ καταβαίνειν με εἰς διαφθοράν;».

Γι' αὐτό ἄς ἀναμίξουμε μέ τό αἷμα τοῦ Θεοῦ τό δικό μας αἷμα, ὥστε νά ἐξαφανίσουμε τήν φθορά πού ὑπάρχει σ' αὐτό. Διότι εἶναι πολλή καί ἀνείπωτη ἡ ὠφέλεια ἀπό αὐτό τό αἷμα. Αὐτό ἀπό παλαιούς μᾶς κάνει νέους, ἀπό προσκαίρους αἰδίδιους. Αὐτό μᾶς κάνει ἀθανάτους καί μᾶς καθιστᾷ ἀειθαλεῖς, ὡς «δένδρα πεφυτευμένα παρά τάς διεξόδους τῶν ὑδάτων» τοῦ θείου Πνεύματος, ἀπό τά ὁποῖα συνάγεται καρπός γιά τήν αἰώνιο ζωή. Ἄπό τήν ἱερά αὐτή τράπεζα, τήν ὁποία κατά τό φαλμικό «ἠτοίμασεν ἡμῖν ὁ Χριστός ἐξ ἐναντίας τῶν θλιβόντων ἡμᾶς» δαιμόνων καί παθῶν, βγαίνει πηγὴ πού ἀφήνει νοητούς ρύακες καί ποτίζει ψυχές καί ἀνεβάζει μέχρι τόν οὐρανό καί κάνει τούς ἀγγέλους νά στρέφουν τά πρόσωπά τους πρὸς τήν ὁμορφιά, στήν ὁποία φαίνεται ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ, παρακινῶντας τους νά ἐπιθυμοῦν νά παρακύψουν σ' αὐτά πού μᾶς ἔχουν χαρισθῆ μέ αὐτό τό αἷμα. Διότι, προσερχόμενοι στά μυστήρια γινόμαστε βασιλική πορφύρα, ἢ μᾶλλον βασιλικό αἷμα καί σῶμα, καί –ὦ, τί θαῦμα– γινόμαστε υἱοὶ Θεοῦ μέ τό νά ἔλθῃ σ' ἐμᾶς μυστικῶς ἡ λαμπρότης τοῦ Θεοῦ, νά μᾶς περιλάμψη ἐξαισίως, νά μᾶς κἀνῃ χριστούς Θεοῦ καί νά μᾶς δώσει, κατά τήν ὑπόσχεσι, τήν δύναμι νά λάμψουμε σάν τόν ἥλιο κατά τήν παρουσία τοῦ Πατρός μας. Μόνο νά μή ἐμποδίξῃ κάποιος μολυσμός εὐρισκόμενος στήν ψυχὴ τοῦ προσερχομένου.

Γι' αὐτό, ὄχι μόνο νά καθαριζώμεθα πρῶτα καί ἔτσι νά προσερχώμεθα, ἀλλά καί μετά τήν μετάληψι τοῦ θείου αὐτοῦ δώρου νά προσέχουμε τόν ἑαυτό μας καί νά φυλαγώμεθα πολύ νά μή πέφτουμε στά πάθη, καί νά κηρύττωμε τίς ἀρετές αὐτοῦ πού εὐαρεστήθηκε νά κατοικήσῃ μέσα μας, μέ τό νά φανερώνεται μέσα μας ἡ κατὰ τίς ἀρετές ὁμοιότης μέ αὐτόν. Ἄς κατανοήσουμε μέ

ποιόν ἐνωθήκαμε καί τί ἀξιωθήκαμε. Ἐκπληκτοὶ ἀπό τό ὑπερβολικό μέγεθος τοῦ δώρου καί τῆς πρὸς ἐμᾶς ἀγάπης, ἄς ρυθμίζουμε καί πράξεις καί λόγους καί λογισμούς πρὸς τό θέλημα τοῦ Θεοῦ «τό ἀγαθόν καί εὐάρεστον καί τέλειον». Διότι εἶναι αἷμα νέας διαθήκης πού βεβαιώνει αὐτὴν τὴν νέα διαθήκη, δηλαδή τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Ὅπως λέγει (ὁ ἀπόστολος), «ἡ διαθήκη εἶναι ἔγκυρη μετὰ τὸν θάνατον». Μὴ λοιπόν, ἀφοῦ ἔχουμε μεταλάβει ἀπό τό αἷμα τῆς διαθήκης τοῦ Χριστοῦ, τὴν καταστήσωμε ἄκυρη μέ τά ἔργα, γιὰ νά μή γίνουμε ἄξιοι καταδίκης καί αἰωνίου κολάσεως, θεωρῶντας εὐτελές καί ἀσήμαντο τό αἷμα τῆς διαθήκης, μέ τό ὁποῖο ἀγιασθήκαμε. Ὅσο μεγάλη εἶναι ἡ ἀμοιβὴ γι' αὐτούς πού φυλάττουν τὸν ἀγιασμό πού παίρνουν μέ τὴν μετάληψι (διότι ἔχει ὑποσχεθῆ βασιλεία οὐρανῶν), τόσο μεγάλη εἶναι ἡ τιμωρία γι' αὐτούς πού ἐμόλυναν τούς ἑαυτούς των μετὰ τὴν δωρεά. Διότι, λέγει, «εἰ ὁ ἀθετήσας νόμον Μωσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἀποθνήσκει κατὰ τὸν νόμον, πόσω χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τό αἷμα τῆς διαθήκης κοινόν ἡγησάμενος καί τὴν μεγάλην ταύτην ἐνουβρίσας χάριν;».

Ἐμεῖς ὅμως, ἀδελφοί, παρακαλῶ νά φυλάξουμε στοὺς ἑαυτούς μας ἀμείωτη τὴν Χάρι τοῦ Θεοῦ, καταβάλλοντας ὅλες μας τίς δυνάμεις γιὰ τὴν ὑπακοή καί ἐκπλήρωσι τῶν ἀγίων ἐντολῶν καί προσφέροντας ἐμπράκτως τούς ἑαυτούς μας στὸν Θεό, ἐπειδὴ καί ἐκεῖνος ἔδωσε τὸν ἑαυτό του γιὰ μᾶς. Ὁ Πατὴρ μὲν ἔδωσε τὸν μονογενῆ του Υἱό γιὰ μᾶς, ὁ ἴδιος δὲ ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τὸν ἑαυτό του. Ἐμεῖς, λοιπόν, δὲν θὰ ἀντιπροσφέρουμε τούς ἑαυτούς μας, ὄχι ὑπὲρ ἐκείνου ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἰδίων; Ἀλλὰ πῶς θὰ προσφέρουμε τούς ἑαυτούς μας ὑπὲρ ἡμῶν χάριν τοῦ Χριστοῦ πού ἔδωσε τὸν ἑαυτό του ὑπὲρ ἡμῶν; (Αὐτό θὰ γίνῃ) ἂν ἐνστερισθοῦμε τὴν πρὸς αὐτόν καί πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη· ἂν τα-

πεινωθούμε κάτω από τήν κραταιά χεῖρα τοῦ Θεοῦ καί γιά χάρι του δείξωμε ταπεινώσι πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς μας καί μεταξύ μας, ἀκολουθοῦντες ὄχι αὐτοὺς πού εἶναι ὑπερήφανοι ἀλλά τοὺς ταπεινοὺς· ἂν σταυρώσωμε κατὰ τό δυνατὸν τήν σάρκα «σύν τοῖς παθήμασι καί ταῖς ἐπιθυμίαις» ἂν νεκρώσωμε «τά μέλη ἡμῶν τά ἐπί τῆς γῆς, μέθην, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πλεονεξίαν καί πᾶν πάθος πονηρόν» ἂν ἀποθάνωμε γιά τήν ἁμαρτία καί ζήσωμε γιά τήν ἀρετή.

Αὐτά μᾶς τά διδάσκει τό ἴδιο τό σταυρωθέν σῶμα τοῦ Χριστοῦ πού εὐρίσκεται μπροστά μας γιά τροφή. Ἀπό αὐτό καί τρεφόμεθα καί συγχρόνως διδασκόμεθα νά συμμετέχωμε στίς ἀρετές καί στά παθήματά Του, ἔτσι ὥστε καί νά ζήσωμε μαζί του αἰωνίως καί νά συμβασιλεύσωμε μέ αὐτόν. Καί αὐτό τό προανήγγειλε διά τοῦ προφήτου Δαβίδ λέγων: «θυσία αἰνέσεως δοξάσει με, καί ἐκεῖ ὁδός, ἧ δείξω αὐτῷ τό σωτήριόν μου». Διότι, ὅταν ἱερουργῆται εἰς ἀνάμνησιν ὅσων αὐτός ἐπετέλεσε γιά μᾶς, εἶναι θυσία εὐχαριστίας καί δόξης καί ὑμνολογίας. Καί πραγματικά, αὐτό τό σῶμα καί αἷμα τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι μπροστά μας, λαλεῖ πρὸς τόν Θεό καί Πατέρα πολύ καλλίτερα ἀπό τό αἷμα τοῦ Ἄβελ. Διότι ἐκεῖνο ἐκραύγαζε πρὸς τόν Θεό ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐνῶ αὐτό φωνάζει ὑπέρ ἡμῶν, τῶν ὁποίων ὁ Χριστός μᾶς ἀξίωσε νά γίνῃ ἀδελφός, γιά νά Τόν ἐξιλεώσῃ ἀπέναντί μας καί νά μᾶς συμφιλιώσῃ μέ τόν ἀνώτατο Πατέρα. Λαλεῖ ὅμως αὐτό (τό αἷμα) καί σέ μᾶς, δείχνοντάς φανερά τήν ὁδὸ τῆς ἀγάπης, ὅτι καί ὁ ἴδιος λόγῳ τῆς ἀγάπης του πρὸς ἐμᾶς ἐκένωσε τόν ἑαυτό του καί ἔγινε ἄνθρωπος καί θυσιάσθηκε γιά μᾶς δείχνοντάς μας τήν ὁδὸ τῆς ταπεινώσεως, «ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη, καί ὡς πρόβατον ἐπί σφαγὴν ἤχθη» τήν ὁδὸ τῆς ὑπακοῆς, διότι καί ὁ ἴδιος ἔκανε ὑπακοή στόν Πατέρα μέχρι σταυροῦ καί θανάτου (καί) τήν ὁδὸ,

ἢ ὁποία διά τῆς νεκρώσεως τῶν παθῶν μᾶς χαρίζει αἰώνιο ζωή. Διότι καί αὐτός ἔγινε νεκρός καί ἰδοὺ τώρα ζῆ αἰωνίως, δίδοντας ζωή σ' αὐτοὺς πού μέ τήν ἀρετή καί τήν πίστι προσκολλῶνται σ' αὐτόν καί δοξάζοντάς τους καί δοξαζόμενος ἀπό αὐτοὺς μαζί μέ τόν ἄναρχό του Πατέρα καί τό πανάγιο καί ἀγαθό καί ζωοποιό Πνεῦμα, νῦν καί αἰεὶ καί εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

[ΝΣΤ' ὁμιλία, *Ε.Π.Ε.*, τ. *Πος*, σ. 396,
ἢ νεοελληνικὴ ἀπόδοσις ὑπὸ ἀδελφῶν τῆς Μονῆς]



**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Α.Θ.Π.
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΕΠΙ ΤΩ ΕΟΡΤΑΣΜΩ ΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΟΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ**

Μέ ξεχωριστή λαμπρότητα εορτάσθηκε στις 24 Ὀκτωβρίου 1998 ἡ χιλιετηρίς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ξενοφώντος τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Τόν εορτασμό ἐτίμησαν μέ τήν ἔλευσί τους ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος καί ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος. Συγχαίρομε τόν ἅγιο Καθηγούμενο καί τήν Ἀδελφότητα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ξενοφώντος καί ἐπικαλούμεθα τίς πρεσβεῖες τοῦ ἄρτι καταταγέντος στό Ἀγιολόγιον τῆς Ἐκκλησίας Κτίτορος τῆς Μονῆς, Ὁσίου Ξενοφώντος. Μεταξύ τῶν ἄλλων βαρυσημάτων λόγων, διά τῶν ὁποίων ὁ Παναγιώτατος ἐπλασίωσε τήν παρουσία του στό Ἅγιον Ὄρος, ἀπηύθυνε πρός τήν Ἱεράν Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί τόν κατωτέρω χαιρετισμό, τόν ὁποῖο δημοσιεύουμε ἐπειδή ἄπτεται σοβαροῦ καί ἐπικαίρου γιά τήν Ἀγιορειτική ζωή θέματος.

Μετ' ἰδιαίτερας χαρᾶς καί συγκινήσεως εὐρισκόμεθα ἐν μέσῳ ὑμῶν, τοῦ Πρωτεπιστάτου, τῶν Προϊσταμένων καί Ἀντιπροσώπων τῶν Ἱερῶν Πατριαρχικῶν καί Σταυροπηγιακῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, πεφιλημένων τέκνων τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, κατά τήν εὔσημον αὐτήν διά τήν Ἱεράν Μονήν

Ξενοφώντος καί τόν Ἄθω ἡμέραν. Εορτάζοντες δέ τήν χιλιετηρίδα τοῦ μαρτυρημένου ἱστορικοῦ βίου τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, ἀναλογιζόμεθα ὅτι ὁ μαρτυρημένος ἱστορικός βίος τοῦ Ἄθω, ὡς Ἁγίου Ὁρους, ἦτοι τόπου ἀφιερωμένου εἰς τήν μοναχικήν ἀσκησιν ἐν Χριστῷ κατά τήν παράδοσιν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀριθμεῖ πλέον τῶν ἑνδεκα αἰώνων ζωῆς.

Καί τοῦτο εἶναι θαυμαστόν φαινόμενον καί μοναδικόν ἀνά τήν οἰκουμένην. Εἶναι ἔργον τῆς χειρός τοῦ Ὑψίστου ἐκπλήρωσις τῆς ὑποσχέσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, Ἐφόρου καί Προστάτιδος τοῦ Ἁγιωνύμου τούτου Τόπου, πρός τόν Ὅσιον Πέτρον τόν Ἄθω-νίτην, τόν πρῶτον ἐπώνυμον Ἀγιορείτην ἀσκητήν. Εἶναι συνέπεια τῆς μητρικῆς στοργῆς αὐτῆς πρός τούς ἀνά τούς αἰῶνας ἐπωνύμους καί ἀνωνύμους Ὁσίους οἰκήτορας αὐτοῦ, οἱ ὅποιοι μετ' ἀσκητικῶν δακρύων καί ἰδρώτων καί, ἐκ συντετριμμένης καρδίας, ἀλαλήτων στεναγμῶν καί διαπύρων εὐχῶν διήνυσαν ἐνταῦθα τήν ἀσκητικήν τρίβον.

Οἱ μοναχοί, διά τῆς ὑπακοῆς, τῆς νηστείας καί τῆς ἀσκήσεως, ἐπιθυμοῦν νά ἀντιτάξουν εἰς τόν τύπον τοῦ παλαιοῦ Ἀδάμ τῆς ἀνυπακοῆς, τῆς καταλύσεως καί τῆς ἀκρατείας, τόν τύπον τοῦ νέου Ἀδάμ τῆς ἄχρι θανάτου ὑπακοῆς, τῆς νηστείας καί τῆς ἐγκρατείας καί οὕτω γίνονται, χωρίς νά τό ἐπιζητοῦν, ἔμφυχα ὑποδείγματα εἰς τούς πιστούς. Διά δέ τῶν εὐχῶν καί τῆς σιωπῆς αὐτῶν καί τῆς ὄλης βιοτῆς των στηρίζουν τούς πιστούς καί μεταδίδουν εἰς τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἐν ἄλλο πνεῦμα, ξένον πρός τήν παράλογον λογικήν τοῦ παρόντος κόσμου, ἦτοι τό καί πρός τούς λαϊκούς ἀπευθυνόμενον ἀσκητικόν πνεῦμα.

Σήμερον, ἀτυχῶς, ὡς παρατηρεῖ καί μακαριστός Γέρων, ἐκ τῶν τελευταίων ὀσιακῶν μορφῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τό κοσμικόν πνεῦμα τῆς ἀνέσεως ἔχει ἐπιδράσει καί εἰς τούς πνευματικούς

άνθρώπους, οί όποιοι προσπαθοῦν νά άγιασθοῦν μετ' όλιγωτέρου κόπου, άλλ' αυτό είναι άκατόρθωτον, διότι οί "Άγιοι έδιδον αίμα και έλάμβανον πνεῦμα, ώς δέ γράφει και ό προσφιλης εις τούς άσκητάς 'Αββαξ 'Ισαάκ ό Συρος, «οὐδείς μετ' άνέσεως άνήλθεν εις τούς ούρανοῦς».

Ό κίνδυνος τής έντός ήμῶν έπικρατήσεως τοῦ κοσμικοῦ πνεύματος και ιδίως τοῦ τοιούτου τής αναπαύσεως, διά τό όποιον χαίρονται μόνον οί άγγελιοι τοῦ έχθροῦ, είναι πανάρχαιος όσον και ό πεπτωκός άνθρωπος. Ό αυτός προδιαληφθείς 'Αββαξ έλεεινολογεῖ τόν θέλοντα άνελθεῖν εις τούς ούρανοῦς άνευ έργου και κόπου (λόγος ιθ'), συγκρίνων μάλιστα πρός τήν έπιθυμίαν ταύτην ώρισμένων μοναχῶν τόν ζήλον και τούς κόπους τούς όποίους καταβάλλουν οί κοσμικοί διά τήν έπίτευξιν όλιγώτερον άξιολόγων τής εις ούρανοῦς άνόδου έπιτευγμάτων. 'Υπ' αυτήν τήν έννοιαν άδικοῦμεν έν τινι βαθμῶ τούς κοσμικούς, λέγοντες ότι έπιδιώκουν έν παντί τήν άνεσιν και παραβλέποντες εις οίους και πόσους κόπους υποβάλλονται πρός καιρόν, ίνα έπιτύχουν μετά ταῦτα ταύτην έν τῷ περιορισμένῳ μάλιστα χρόνῳ τής παρούσης ζωής. 'Ημεῖς πρός τήν αἰώνιαν άνάπαυσιν και τήν μέλλουσαν δόξαν άποβλέποντες, εις οὐδέν πρέπει νά λογιζώμεθα τά παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ κατά τόν 'Απόστολον (Ρωμ. 8, 18). "Όθεν όφείλομεν νά φυλασσώμεθα ώς από παγίδος από τής νοοτροπίας τοῦ έξω κόσμου, ό όποιος, καιτοι σήμεραν έναγκαλίζεται, προβάλλει και επαινεῖ ήμάς, προχέων άμα κρουνοῦς οικονομικῆς βοηθείας, άπειλεῖ νά διαχύση άνεπαισθήτως εις τόν 'Αγιώνυμον Τόπον τό ίδιον φρόνημα, νά μεταβάλῃ τόν χαρακτηρα αὐτοῦ, και τοιουτοτρόπως νά "μωράνη" και άχρηστεύσῃ τό άπ' αἰώνων έν αὐτῷ συντηρούμενον πνευματικόν άλας.

Η Μετριότης ήμῶν, έμπεπιστευμένη τήν κανονικήν και πνευματικήν έποπτείαν τῶν τοῦ 'Αγίου 'Όρους πραγμάτων, έχει τήν υποχρέωσιν νά υπομιμνήσκῃ τά ανωτέρω "εὐκαιρως άκαίρως", διότι ό κόσμος έχει ανάγκην τής άσκητικῆς βιοτῆς και τῶν προσευχῶν τῶν άληθινῶν μοναχῶν.

Εὐχόμεθα, όθεν, και ευελπιστοῦμεν ότι και ήμεῖς, οί σύγχρονοι 'Αγιορεῖται, θά συνεχίσῃτε τήν μακραίωνα ιεράν Παράδοσιν τῶν όσίων Πατέρων ήμῶν και θά εὐαρεστήτε τῷ Κυρίῳ και τῇ 'Υπεραγία Θεοτόκῳ, ζῶντες όσακῶς, προχέοντες τό φῶς τής 'Αληθείας τοῖς έγγύς και τοῖς μακράν και δεόμενοι υπέρ τοῦ κόσμου παντός και υπέρ ήμῶν, τοῦ Πατριάρχου σας.

Η δέ θεία Χάρις και τό άπειρον έλεος τοῦ Κυρίου ήμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ εἴσαν μετά πάντων ήμῶν.





Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ
ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τήν 9η/22α Ὀκτωβρίου 1998 ἡ Ἱερά Μονή μας εἶχε τήν μεγάλη τιμή καί εὐλογία νά ὑποδεχθῆ τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλο μετά τῆς ἐκλεκτῆς συνοδίας του, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Δράμας κ. Διονυσίου, Σερρῶν καί Νιγρίτης κ. Μαξίμου, Ἱερισσοῦ καί Ἀγίου Ὁρους κ. Νικοδήμου, Σταγῶν καί Μετεώρων κ. Σεραφείμ, Νεαπόλεως καί Σταυρουπόλεως κ. Διονυσίου, Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, Βεροίας καί Ναούσης κ. Παντελεήμονος καί ἐτέρων κληρικῶν. Ὁ Μακαριώτατος ἐξεδήλωσε ποικιλοτρόπως τήν πατρική του ἀγάπη πρός τήν Ἀδελφότητα, τῆς ἐπεδαφίλευσε τίς πρωθιεραρχικές του εὐλογίες καί εὐχές, τήν ἐπαρηγόρησε καί ἐστήριξε μέ τούς λόγους πού ἀπηύθυνε κατά τήν ἐπί τοῦτο γενομένη σύναξι τῆς Ἀδελφότητος καί τήν ἀγίασε μέ τήν τέλεσι τῆς ἀναιμάκτου θείας Ἱερουργίας. Τά αἰσθήματα χαρᾶς καί πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως τῆς Ἀδελφότητος, τῆς τιμῆς καί εὐχαριστίας πρός τόν σεπτό Προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί τῆς εὐγνωμοσύνης πρός τόν ἅγιο Θεό ἐξέφρασε ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱεραῆς Μονῆς μας μέ τόν κατωτέρω προσφωνητικό λόγο κατά τήν τελετή τῆς λαμπρᾶς ὑποδοχῆς τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου στό Καθολικόν τῆς Μονῆς. Ἐν συνεχείᾳ παραθέτουμε καί (ἀπομαγνητοφωνημένη) τήν Ἀντιφώνησι τοῦ Μακαριωτάτου.

Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ

Μακαριώτατε,

«Εὐλογητός ὁ Θεός καί πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ» (Ἐφ. α', 3).

Εὐλογητός ὁ Θεός καί ἐπί τῇ ἐπισκέφει τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος εἰς τό Ἀγιώνυμον Ὅρος καί τήν Ἱεράν ἡμῶν Μονήν τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, τήν τιμῶσαν τόν Μέγαν καί Πανάγιον ἐν Ἱεράρχαις Νικόλαον, τόν ἐν Μύροις, πρός εὐλογίαν, ἐνίσχυσιν, παράκλησιν καί ἀναφαίρετον χαράν τῶν ἐνταῦθα ἐνασκουμένων ἀδελφῶν.

Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες Σας, Μακαριώτατε, διότι εὐαγγελίζεσθε τήν εἰρήνην, τά ἀγαθά (Ρωμ. ι', 15), τήν ἀγάπην τοῦ Παναγίου Τριαδικοῦ μας Θεοῦ, τοῖς ἐγγύς καί τοῖς μακράν.

Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες Σας οἱ περιτρέχοντες ἐν ἀγάπῃ ἀλλά καί ἐν κόπῳ τάς Ἱεράς Μητροπόλεις, διά νά ἐνισχύσητε τούς διαποιμένοντας τάς ἐπαρχίας αὐτάς Σεβ. Ἱεράρχας καί τόν ἱερόν Κλῆρον καί νά παρηγορήσητε καί στηρίξητε τόν ἐν πολλοῖς πνευματικῶς καί ὑλικῶς δοκιμαζόμενον λαόν τοῦ Θεοῦ.

Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες Σας, οἱ ὅποιοι δέν ὤκνησαν νά βαδίσουν καί μέχρις ἡμῶν τῶν ταπεινῶν μοναχῶν, διά νά μᾶς εὐλογήσητε, συμβουλευήσητε καί ἐνθαρρύνητε εἰς τήν ἄρσιν τοῦ σταυροῦ μας, ὥστε νά ἀκολουθῶμεν μόνον τόν Ἐσταυρωμένον Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, διά νά συναναστηθῶμεν μετ' Αὐτοῦ καί περιπατήσωμεν ἐν καινότητι ζωῆς.

Ἡ ὄλη Σας ἀρχιερατική καί ἀρχιεπισκοπική ποιμαντορία ἀπέδειξεν, ὅτι ἐκπληροῦτε τήν διά τοῦ μεγαλοφωνοτάτου Ἡσαΐου ἐντολήν τοῦ Θεοῦ πρός τούς Ποιμένας τοῦ λαοῦ:

«Παρακαλεῖτε, παρακαλεῖτε τόν λαόν μου, λέγει ὁ Θεός. Ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τήν καρδίαν Ἱερουσαλήμ, παρακαλέσατε αὐτήν· ὅτι ἐπλήσθη ἡ ταπείνωσις αὐτῆς» (Ἠσ. μ', 1-2).

Ἔντως ἐπλήσθη ἡ ταπείνωσις τῆς νέας Ἱερουσαλήμ τῆς Χάριτος.

Ἐν μυστικῇ πρὸς τόν Θεόν κραυγῇ καί ἰκεσία ἀνεζήτει ἡ νύμφη Ἐκκλησία τόν πρὸς τόν νυμφίον Χριστόν ἄξιον νυμφαγωγόν της, τόν παρακαλοῦντα Αὐτήν, τόν Ποιμένα της.

Ἡ κραυγή ἔφθασε εἰς τὰ ὄτα Κυρίου Θεοῦ Παντοκράτορος.

Καί ἰδοῦ ἔχει ἡ Ἐκκλησία τόν Ποιμένα τόν Καλόν, τόν παρακαλοῦντα Αὐτήν κατὰ τήν θείαν ἐντολήν.

Μιμητής τοῦ πρώτου καί μεγάλου Παρακλήτου καί Ἀρχιποίμενος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καί τῆ Χάριτι τοῦ Παναγίου καί Παρακλήτου Πνεύματος, ἠρχίσατε τό ἔργον τῆς παρακλήσεως ὅλης τῆς Ἐκκλησίας.

Παρακαλεῖται τώρα ἡ καρδιά τῆς νέας Ἱερουσαλήμ.

Παρακαλεῖται ὁ ἀπλοῦς λαός τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀπό πολλούς καί πολλάκις προδεδομένος, καί ὁ ὅποῖος εἰς τήν φωνήν Σας ἀκούει φωνήν ἀληθείας καί ἀγάπης καί δικαιοσύνης.

Παρακαλοῦνται οἱ πάσχοντες, οἱ πτωχοί, οἱ καταδυναστευόμενοι, οἱ κάμνοντες, οἱ ἄνεργοι.

Παρακαλοῦνται οἱ εὐσεβεῖς, διαπιστοῦντες τήν ὀρθόδοξον ὁμολογίαν καί στάσιν Σας ἔναντι τῆς ἀθεΐας, τῶν αἰρέσεων, τῶν ἐπικινδύνων καί ἀντιπαραδοσιακῶν πρωτοβουλιῶν τοῦ συγκρητιστικοῦ οἰκουμενισμοῦ, τοῦ ὀδηγοῦντος εἰς τήν ἀντίχριστον Νέαν Ἐποχήν, καθὼς καί ἔναντι τῶν ἐκ τοῦ ἠλεκτρονικοῦ κατακλισμοῦ καί ἀποκλεισμοῦ κινδύνων τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου.

Παρακαλεῖται ὁ ἀγωνιῶν πιστός λαός, διότι γνωρίζει ὅτι Ὑμεῖς ὡς Μητροπολίτης Δημητριάδος ἐτολμήσατε νά λάβητε θέσιν

καί νά ὀρθοτομήσητε τόν λόγον τῆς Ἀληθείας διὰ τὰ φλέγοντα αὐτά ζητήματα, διὰ τὰ ὁποῖα ὁ λόγος δέν εἶναι ἀκίνδυνος.

Παρακαλεῖται ἡ νεότης, διότι ἐν τῷ προσώπῳ Σας εὔρε στοργήν, κατανόησιν, εἰλικρίνειαν, ἀποδοχήν, καί διότι ἀποστολικῶς γίνεσθε «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα» (Α' Κορ. θ', 22), καί ἐλεύθερος ὢν ἐκ πάντων, τοῖς πᾶσι δουλοῦτε τόν ἑαυτόν Σας, «ἵνα τοὺς πλείονας κερδίσητε» (Α' Κορ. θ', 19), ὅχι διὰ τόν ἑαυτόν Σας ἀλλά διὰ τόν Χριστόν.

Χριστομιμήτως κατέρχεσθε εἰς τό ἐπίπεδον τοῦ σημερινοῦ νέου, διὰ νά τοῦ εὐαγγελισθῆτε τόν Κύριον Ἰησοῦν.

Τολμηροί οἱ λόγοι Σας πρὸς τοὺς νέους κατὰ τήν ἐνθρόνισιν Σας καί μετὰ ταῦτα, ἀλλά καί πατερικοί. Λόγοι, οἱ ὅποιοι προϋποθέτουν ἄβυσσον ἀγάπης καί ταπεινώσεως. Κατὰ τόν προφητικόν λόγον «ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται» (Ψαλμ. 41, 8). Ὁ σημερινός νέος ζεῖ τήν ἄβυσσον τῆς ἀπελπισίας. Καί μόνον ἡ ἄβυσσος τῆς ἀγάπης καί τῆς ταπεινώσεως ἠμπορεῖ νά τόν κερδίση. Καί αὐτήν τήν ἄβυσσον μόνον ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καί οἱ ἅγιοι Λειτουργοί της ἠμποροῦν νά προσφέρουν.

Παρακαλοῦνται ἀκόμη αἱ καρδίαι πολλῶν ἀγνῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι πονοῦν βλέποντες ὅτι εἰς τήν περιρρέουσιν ἀτμόσφαιραν ἐπικρατοῦν ἰδεολογία ὑλιστικά, ξέναι πρὸς τήν ἀγίαν ἑλληνορθόδοξον Παράδοσίν μας, ἐνῶ τὰ ὄραματα τοῦ ἐσταυρωμένου Γένους μας θάπτονται καί ἀντικαθίστανται ἀπό ἐπιδιώξεις ὑλιστικῆς.

Ποῦ εἶναι τό ὄραμα τῆς ἀγία-Σοφιάς, ὅχι βεβαίως μόνον ὡς ἀρχαιολογικοῦ μνημείου, ἀλλ' ὡς μεγέθους πνευματικοῦ, ἐκφράζοντος τόν θεανθρώπινον χαρακτήρα τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως καί θεολογίας;

Ποῦ εἶναι τό ὄραμα τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας, εἰς τήν ὁποίαν ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν μᾶς ἐκάλεσε μέ τόν θεόπνευστον λόγον

του: «τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἣ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε καί μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε» (Γαλ. ε', 1);

Ἐτολμήσατε νά εἰπῆτε λόγον ἀληθείας περί τά θέματα αὐτά.

Ὁ ἀγνός λαός παρεκλήθη καί ἐδέχθη τούς λόγους Σας ὡς δρόσον Ἐερμών ἐπί τά ὄρη Σιών.

Δέν ἔγινεν ὁμως τό ἴδιον καί μέ τούς ἔχοντας ἀπωλέσει τήν ἐλληνορθόδοξον αἴσθησιν. Αἱ κατηγορίαι καί συκοφαντίαι εἶναι εὐκόλοι. Ὅστις ὁμιλεῖ διά τά τιμιώτατα τῆς Πίστεως καί τοῦ Ἐθνους χαρακτηρίζεται ἐθνικιστής, διά νά ἐξουδετερωθῆ χωρίς διάλογον. Εὐτυχῶς πού ὁ πολὺς λαός ἤρchiσε νά μὴ ἐπηρεάζεται ἀπό τόν καταιγισμόν τῆς παραπληροφορήσεως καί νά ἀκούη καί διακρίνη τήν φωνήν τοῦ Ποιμένου του.

Παρακαλοῦνται, Μακαριώτατε, καί αἱ καρδίαι τῶν κληρικῶν Σας, οἱ ὅποιοι ἀπό τάς πρώτας ἐπαφάς πού εἶχον μεθ' Ὑμῶν διεπίστωσαν ὅτι εἶσθε πατέρας καί συμπαραστάτης των. Ὅτι κατανοεῖτε τάς δυσκολίας των καί τόν σταυρόν των.

Παρακαλοῦνται τά τάγματα τῶν μοναχῶν καί τῶν μοναζουσῶν, διότι καί πρὸς αὐτούς καί πρὸς ἡμᾶς ἐξεδηλώσατε ἀπό τοῦ ἐνθρονιστηρίου λόγου Σας τήν ἀγάπην Σας, τήν ἐκτίμησίν Σας, τήν συμπαραστάσιν Σας.

Κατανοεῖτε τούς μοναχούς, διότι καί Ὑμεῖς ἀπό τῆς τάξεως τῶν μοναχῶν προέρχεσθε καί ἐγνωρίσατε τόν ἀγῶνα τοῦ ὑποτακτικοῦ.

Καί ἐπιτρέφατέ μοι νά εἶπω κάτι πού νομίζω ὅτι ὅλοι οἱ μοναχοὶ θά προσυπέγραφον. Ὁ ἀγῶν τῶν μοναχῶν εἶναι σταυρικός. Ἐχουν πολλήν ἀνάγκην καί ἀπό τήν ἐνίσχυσιν καί παρηγορίαν ὄχι μόνον τοῦ Γέροντός των ἀλλά καί τοῦ Ἐπισκόπου των.

Καί Ὑμεῖς, Μακαριώτατε, προσεφέρατε καί προσφέρετε εἰς τούς μοναχούς αὐτήν τήν παράκλησιν, διότι πάντοτε ἐσεβάσθητε

τήν ἀνάγκην τῶν κοινοβίων δι' ἀκώλυτον ἄσκησιν τῆς ἐσωτερικῆς των ζωῆς, ἀλλά καί ἐν πολλῇ πατρικῇ ἀγάπῃ καί ὑπομονῇ ἐμεριμνήσατε διά τήν διόρθωσιν τυχόν σφαλμάτων τῶν μοναχῶν.

Μέ ὄλην αὐτήν τήν παρακλητικὴν Σας ποιμαντορίαν –τῆς ὁποίας ὄψεις τινάς μόνον ἀνέφερα– ἐνεσταλάξατε καί ἐνσταλάζετε γλυκασμόν παρηγορίας εἰς τάς ψυχάς πολλῶν καί εἰς τάς ἰδικάς μας ψυχάς. Χεῖρες ἀνειμέναι καί γόνατα παραλελυμένα (Ἡσ. λε', 3) ἤρchiσαν νά ἰσχύουν. Ὁ λαός τοῦ Θεοῦ ἀνεθάρρησε. Ἦκουσε ἀπό τοῦ στόματός Σας τήν φωνήν τοῦ Χριστοῦ: «Θάρσει τέκνον» (Ματθ. θ', 2), «θαρσεῖτε τέκνα». Ὁ πεσών ἄνθρωπος ἔχει ἐπιτακτικὴν τήν ἀνάγκην τῆς ἀπό Θεοῦ ἐνθαρρύνσεως.

Καί τώρα τόν χειμῶνα διαδέχεται ἐλπιδοφόρος ἄνοιξις. Ἀπόδειξις τούτου ἡ ἀποδοχή, ἡ ἀφοσίωσις καί ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ πρὸς Ὑμᾶς, ἀποδοχή ἢ ὁποία ἐκφράζει τήν consensus ecclesiae, τήν συναίνεσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὁποία εἰς τήν καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδοξίαν, κατὰ τήν γνωστήν διακλήρυσιν τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τό 1848, ἀποτελεῖ τό ὕψιστον καί τελικόν κριτήριον τῶν ἀποφάνσεων ἀκόμη καί πολυπληθῶν Συνόδων.

Ὡς καλὸς ποιμὴν γνωρίζετε τά πρόβατα καί καλεῖτε αὐτά κατ' ὄνομα, δηλαδή δίδετε σημασίαν εἰς τόν κάθε ἄνθρωπον, ὡς πρόσωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ πλασθέντα καί ὡς ἀδελφόν τοῦ Χριστοῦ.

Καί Σεῖς μὲν πορεύεσθε ἔμπροσθεν τῶν προβάτων, τὰ δέ πρόβατα Σᾶς ἀκολουθοῦν, διότι οἶδασι τήν φωνήν Σας, «ἄλλοτρίῳ δέ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσι» (Ἰω. ι', 5-6).

Εἶη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον!

Δι' ὅλα αὐτά, Μακαριώτατε, εὐγνωμονοῦμεν τόν Ἅγιον Τριαδικόν Θεόν, διότι ἐπεσκέφατο τόν λαόν αὐτοῦ.

Εὐγνωμονοῦμεν καὶ Ὑμᾶς, διότι προσεφέρατε ὅλην τὴν ὑπαρξίν Σας εἰς τὸν Θεόν ἀπὸ νεότητος, διὰ τὴν κατὰ στήθεα ὄργανον τῆς θείας βουλῆς καὶ τὴν ἀναδειχθῆτε δῶρον τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Θεόν καὶ δῶρον τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν λαόν.

Ἐάν εἶναι ἀληθές τὸ ἀγιορειτικὸν ἀπόφθεγμα «ἀνέπαυσε τὸν ἀδελφόν σου, ἀνέπαυσε τὸν Θεόν σου», –καὶ εἶναι ἀληθές, διότι ἀπηχεῖ τὴν εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν– τότε καὶ ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης ἀναπαύουσα τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν, ἀναπαύετε μεγάλως αὐτόν τὸν Κύριον.

Ἐπιτρέφατέ μοι τὴν εἴπω τὸν παρακλητικὸν λόγον τοῦ μακαριστοῦ π. Σωφρονίου Σαχάρωφ, τοῦ Ἀγιορείτου, πρὸς νέον πνευματικόν, λόγος ὁ ὅποιος πολὺ περισσότερον ἰσχύει διὰ τοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς: Ἡ ἀγάπη πού δεικνύεις πρὸς τοὺς Χριστιανούς, θά σοῦ ἐπιστραφή κατὰ τὴν ὥραν τῆς κρίσεως.

Ὡς μοναχοὶ ὀφείλομεν κλαίειν μετὰ κλαιόντων καὶ χαίρειν μετὰ χαϊρόντων. Δι' αὐτὸ τώρα χαίρομεν καὶ συγχαίρομεν μετὰ τῶν χαϊρόντων ἀδελφῶν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡμεῖς, ὡς Ἀγιορεῖται, ἔχομεν τὸ προνόμιον καὶ τὴν εὐλογίαν τὴν ἀνήκωμεν εἰς τὸ κλίμα τῆς Μητρὸς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὁμως καὶ ὁ πνευματικὸς μας δεσμός μετὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι Ἀγίαν Ἐκκλησίαν εἶναι ἄρρηκτος. Εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς ἐγεννήθημεν, ἐφωτίσθημεν, ἐγαλουχήθημεν, ἠνδρώθημεν, προσωπικῶς δέ ἐγὼ καὶ ἐκάρην σταυροφόρος μοναχὸς καὶ ἐχειροτονήθην. Ἐξ αὐτῆς δέ ὀρμηθέντες ἀνῆλθομεν εἰς τὸν Ἱερόν Ἰθῶνα. Δέν λησμονοῦμεν ὅτι ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἡ μεγάλη μάνα πού γεννᾷ καὶ ἀναγεννᾷ τέκνα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐπανδρῶται τὸ ἐπὶ οὐρανὸν τῆς ἀγιότητος Ὅρος.

Εἶναι ὡς ἐκ τούτου δεδικαιολογημένη ἡ βαθυτάτη συγκίνησις πάντων ἡμῶν καὶ ἰδιαίτερος ἐμοῦ διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος, ὅστις ὡς Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Ποιμενάρχης τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ Προκαθήμενος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος συγκεφαλαιούτε καὶ φέρετε τὴν εὐλογίαν καὶ ἱστορίαν τῆς ἀποστολικῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ ἰδοὺ σήμερον ἡ χαρὰ μας εἶναι πεπληρωμένη, διότι Χάριτι Θεοῦ Σᾶς βλέπομεν καθήμενον ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς καθέδρας τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, περιβεβλημένον ὄχι μόνον τὴν λαμπρὰν στολὴν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀλλὰ καὶ στολὴν ταπεινοφροσύνης, ἀγάπης, συγχωρητικότητος, πραότητος, καλοκαγαθίας.

Σᾶς βλέπομεν δεξιῶς οἰακοστροφοῦντα τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀγρυπνοῦντα εἰς τὸ πηδάλιον του, διὰ τὴν ὁδηγήσασθε ἀκινδύνως ἐν μέσῳ συμπληγᾶδων καὶ τρικυμιῶν εἰς τὸν εὐδίων λιμένα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Τί νὰ ἀντιπροσφέρωμεν καὶ ἡμεῖς, Μακαριώτατε, ἀνθ' ὧν ἀγωνίζεσθε, μάχεσθε καὶ κενωτικῶς θυσιάξεσθε ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας;

Τί νὰ ἀνταποδώσωμεν καὶ διὰ τὴν μεγάλην τιμὴν καὶ εὐλογίαν τῆς ἐνταῦθα ἐλεύσεώς Σας;

Εἰς τὴν ἀγρυπνίαν Σας ὑπὲρ τοῦ κόσμου καὶ τῆς Ἐκκλησίας προσφέρομεν καὶ ἡμεῖς τὸ ταπεινὸν μας κομβοσχοίνιον, τὰς ταπεινάς μας προσευχὰς καὶ παννύχους ἱκεσίας.

Ἀφουγκραζόμενοι τοὺς στεναγμούς τῆς πατρικῆς Σας καρδίας ὑπὲρ τῶν ἐν ἀμαρτίαις καὶ ποικίλαις δοκιμασίαις θλιβομένων ἀδελφῶν, θέλομεν καὶ ἡμεῖς τὴν προσφέρωμεν, μετὰ τὴν εὐχὴν Σας, δάκρυα μετανοίας, πόνου καὶ ἀγάπης.

Ἐπιτρέφατέ μοι νά εὐχαριστήσω ἐκ καρδίας διά τήν ἔλευσίν των καί τούς συνοδεύοντας Ὑμᾶς ἀγίους Ἀρχιερεῖς, τούς κατά τήν Ἱεράν Ἀποκάλυψιν ἀγγέλους τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς εὐλογημένης Πατρίδος μας καί τῆς Μακεδονίας, τῆς ἐναγκαλιζομένης τόν Ἱερόν ᾿Αθωνα. Ἀλλά καί νά τούς εὐχαριστήσω διά τήν πρός τό Ἀγιώνυμον Ὅρος καί ἡμᾶς ἀγάπην των καί τήν ἐνταῦθα ἔλευσίν των. Τούς αἰσθανόμεθα ὡς Πατέρας καί συμπαραστάτας μας.

Ταπεινῶς σᾶς παρακαλῶ, Μακαριώτατε, νά εὐχηθῆτε καί εὐλογήσητε τό μικρόν ποιμνιον τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Μονῆς, ἵνα ὁ Κύριος ἐπιβλέψῃ ἐπί τήν ἄμπελον ταύτην, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιὰ Του καί καταρτίσῃ αὐτήν, ἵνα ἐν ταπεινώσει, μετανοίᾳ καί νήψει συνεχίση τόν ἀγῶνα αὐτῆς καί ἵνα οὐδεῖς ἐκ τῶν ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν ἠττηθῆ καί ὀπισθοχωρήσῃ πειραζόμενος ὑπό τοῦ διαβόλου καί τῶν παθῶν.

Καί ἡμεῖς ἰκετεύομεν τόν Ἀρχιποίμενα Χριστόν, ἵνα διά πρεσβειῶν τῆς Παναχράντου αὐτοῦ Μητρός Κυρίας Θεοτόκου, τῆς Ἐφόρου τοῦ Ἀγίου Ὁρους, τῶν Προστατῶν τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς καί πάντων τῶν ἐν ᾿Αθῶ διαλαμφάντων Ὁσίων, Μαρτύρων, Ὁμολογητῶν καί Ἱεραρχῶν χαρίζηται Ὑμῖν μακράν, ἀγίαν, ἀδιατάρακτον καί καρποφόρον τήν Πρωθιεραρχικήν Ὑμῶν Ποιμαντορίαν εἰς δόξαν Πατρός, Υἱοῦ καί Ἀγίου Πνεύματος καί εἰς χαράν, παράκλησιν καί σωτηρίαν τοῦ περιουσίου Λαοῦ Του.



Η ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Πανοσιολογιώτατε Καθηγούμενε τῆς Ἱερᾶς καί Σεβασμίας ταύτης Μονῆς καί πεφιλημένε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, πάτερ Γεώργιε,

Ἀπό τῆς σημερινῆς πρωΐας, τόσον ἡ ταπεινότης μου ὅσον καί οἱ συνοδεύοντές με Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, ζοῦμε μέσα σέ ἕνα κλίμα μεγάλης κατανύξεως, καθῶς μᾶς ἠξίωσεν ὁ Θεός καί ἡ ἔφορος τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ τόπου Κυρία Θεοτόκος, νά βαδίσωμεν ἐπί τά σκηνώματα τοῦ Κυρίου τά ἱερά, νά προσκυνοῦμεν τάς σεπτάς εἰκόνας τῶν Ἀγίων, νά προσκυνοῦμεν τά χαριτόβρυτα λείψανα τῶν Ἀγίων τά ἀποτεθησαυρισμένα εἰς τάς ἱεράς καί παλαιφάτους αὐτάς Μονάς, νά προσευχώμεθα ὁμοῦ μεθ' ὑμῶν καί νά ἀκούωμεν τούς γλυκυφθόγγους λόγους τῆς πολλῆς ἀγάπης τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐνασκουμένων εἰς τόν ἅγιον καί ἱερόν τοῦτον χῶρον, λόγους οἱ ὅποιοι μᾶς στηρίζουν καί μᾶς παρακαλοῦν εἰς τήν ἀποστολήν μας εἰς τόν κόσμον.

Ὅντως, σεβαστέ καί ἀγαπητέ εἰς ὅλους μας πάτερ Γεώργιε, ἡ ἀποστολή ἡμῶν πού εὐρισκόμεθα μέσα εἰς τάς προφυλακάς τῆς πίστεώς μας ἀσκούμενοι καί δρώντες μέσα εἰς τόν κόσμον, ἡ ἀποστολή αὐτή εἶναι δυσχερεστάτη, εἶναι μία ἀποστολή ἐκ τοῦ συστάδην ἀγῶνος ἐναντίον σκοτίων δυνάμεων καί ἄλλων ἀντιθέων δυνάμεων. Εἶναι μία μάχη καί ἕνας πόλεμος, ὁ ὅποιος μπορεῖ ἐν πολλοῖς νά εἶναι ἀκήρυκτος εἰς τάς ἡμέρας μας, ἀλλά ὡστόσο εἶναι πόλεμος καί ὄρατος καί ἀόρατος, πόλεμος ὅμως πνευματικός ἐναντίον τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων τῶν δαιμόνων, οἱ ὅποιοι κυριαρχοῦν ἐν πολλοῖς μέσα εἰς τόν σύγχρονον κόσμον. Καί εἰς τόν πόλεμον αὐτόν ἔχομεν ἀποδυθῆ ὅλαις μας ταῖς δυνάμεσι, διά νά ἀνταποκριθῶμεν εἰς τάς ἀνάγκας τῶν καιρῶν, διά νά δώσωμεν τήν μαρτυρίαν τῆς ἀγίας Ὁρθοδοξίας μας, διά νά στηρίξωμεν τόν

λαόν μας, διά νά παρακαλέσωμεν τούς ανθρώπους τοῦ Θεοῦ, τούς ὁποίους ἡ θεία Πρόνοιά του ἐνεπιστεύθη εἰς τήν ἰδικήν μας μέριμναν καί φροντίδα.

Καί εἶναι ὁ ἀγών αὐτός δυσχερέστατος καί ἐν πολλοῖς ἀγῶν καματώδης, περισσότερον διά τήν ψυχὴν μας καί ὀλιγώτερον διά τό σῶμά μας. Καί αἰσθανόμεθα πολλές φορές τήν ἀνάγκην τῆς παρηγορίας τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί τῆς παρηγορίας τῶν ἀδελφῶν μας. Γιατί, Πανοσιολογιώτατε, –θά ὀμιλήσω ἐκ τῆς προσωπικῆς μου πείρας τῶν πέντε ἢ ἕξι τελευταίων μηνῶν– πολλές φορές εἴμεθα ἀναγκασμένοι νά ζῶμεν τό δρᾶμα τῆς προσωπικῆς μας μοναξιᾶς μέσα εἰς τό ὕψος τοῦ ἀξιώματός μας, μιᾶς μοναξιᾶς ἣ ὁποία μᾶς ὀδηγεῖ εἰς τὰς προσευχάς μέ τὰ γόνατά μας, μπροστά εἰς τίς δυσκολίες πού ἔχομεν νά ἀντιμετωπίσωμεν, καθώς ἐρχόμεθα ἀντιμέτωποι μέ τίς ἰσχυρές δυνάμεις πού ἐπικρατοῦν εἰς τόν κόσμον αὐτόν καί οἱ ὁποῖες ἀντιπροσωπεύουν καί ἐκπροσωποῦνται ἀπό τούς συνήθως ἰσχυρούς τῆς ἡμέρας. Ζοῦμε εἰς ἕνα κόσμον ἀλλοτριούμενον συνεχῶς, ἕνα κόσμον ὁ ὁποῖος ἐκκοσμικεῦται ἀπομακρυνόμενος δηλαδή ἀπό τόν Θεόν, [δεχόμενος] τὰς συνεπείας τῆς ἀποστασίας του, μιᾶς ἀποστασίας ἣ ὁποία ἔχει συνεπείας ὀδυνηράς διά τήν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων καί διά τήν περαιτέρω πορείαν των μέσα εἰς τόν χρόνον.

Προερχόμεθα ὅλοι ἀπό ἕνα γένος εὐσεβῶν Ἑλλήνων καί ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, μέ μίαν παράδοσιν ἣ ὁποία εἶναι πλουσιωτάτη. Μίαν παράδοσιν, ἣ ὁποία εἶναι γνωστή ὡς Ἑλληνορθόδοξος παράδοσις, τῆς ὁποίας αἱ ρίζαι χάνονται πίσω εἰς τήν πολιάν ἀρχαιότητα τοῦ Βυζαντίου.

Ἄλλά σήμερα ζοῦμε εἰς μίαν ἐποχὴν κατὰ τήν ὁποίαν τὰ αὐτονόητα ἔπαυσαν νά ἰσχύουν, καί ἐπομένως ἀμφισβητοῦνται καί αὐτές ἀκόμα οἱ ρίζες τῆς ὑπάρξεώς μας, μέ ἀποτέλεσμα λόγοι τούς

ὁποίους ἡμεῖς αἰσθανόμεθα ὡς αὐτονόητα πράγματα, νά ἤχοῦν παραδόξως εἰς τὰ ὦτα πολλῶν ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀλλοτριωμένοι, εἶναι ἐνδοτικοί καί εἶναι ἔτοιμοι νά θυσιάσουν τὰ πρωτοτόκια των ἀντί ἐνός πινακίου φακῆς, τό ὁποῖον συνήθως προσφέρεται πολύ εὐκόλα εἰς τόν σύγχρονον ἄνθρωπον.

Ἄλλά ἡ ἐπίγνωσις τῆς ἀποστολῆς μας ἐπιβάλλει νά ἰστάμεθα ὡς ἐπί σκοπόν, προκειμένου νά φυλάττωμεν φυλακὰς τῆς νυκτός καί νά κρούωμεν τόν κώδωνα τοῦ κινδύνου, διά νά προειδοποιούμεν καί νά προετοιμάζωμεν τούς ἀνθρώπους διά τήν ἐπερχομένην θύελλαν ἐπί τό γένος τῶν Ἑλλήνων.

Δέν εἶναι τὰ ἀκούσματα αὐτά εὐάρεστα εἰς τὰ ὦτα τῶν περισσοτέρων, ἀλλά ὅπως εἶπατε, ὁ λαός μας διαθέτων ἕνα, θά ἔλεγα, ἀλάνθαστον αἰσθητήριον, ὁ λαός μας ἀποδέχεται αὐτάς τὰς κρούσεις μέ ἐνθουσιασμόν πρωτοφανῆ, ὁ ὁποῖος καί ἀποτελεῖ τό γε νῦν ἔχον μετά τόν Θεόν τήν ἰσχυροτέραν ἔπαλξιν μας καί τόν ἰσχυρώτερον θώρακά μας ἀπέναντι τῶν βελῶν τῶν πεπυρωμένων, τὰ ὁποῖα στρέφονται ἐναντίον μας, ἐναντίον οἰουδήποτε θά ἤθελε νά τονίση τὰς ἀληθείας ἐκείνας, ἐπί τῶν ὁποίων ἐδράζεται ἡ οὐσιαστική ὑπόστασις μας ὡς Ὀρθοδόξων Ἑλλήνων.

Ἡ Ἐκκλησία μας εἰς αὐτούς τούς δύσκολους καιρούς καλεῖται νά διαδραματίση ἕνα σημαίνοντα ρόλον διά τήν ἀφύπνισιν τοῦ λαοῦ μας, διότι εἶναι ἡ μοναδική δύναμις πλέον ἣ ὁποία ἀπέμεινε εἰς τόν τόπον αὐτόν, διά νά ὀμιλῇ πρὸς τούς ἐγγύς καί πρὸς τούς μακράν, λόγους ἀληθείας καί εἰλικρινείας.

᾽ὦ! πόσον οἱ λόγοι αὐτοὶ ἀπέβησαν σπάνιοι στίς ἡμέρες μας. Ἄλλά ὁ λαός ἀρέσκεται νά ἀκούῃ τήν ἀλήθειαν μέ εἰλικρινεῖαν προσφερομένην πρὸς αὐτόν.

Ὅμως τοῦτο ἔχει κόστος ὑψηλόν καί ἀκριβόν. Εὐχέσθε καί προσεύχεσθε ὁ Θεός νά μᾶς χαρίζη πνεῦμα σοφίας, ἀλλά καί πνεῦ-

μα δυνάμεως καί σωφρονισμοῦ, ὥστε νά ἐπιτελοῦμεν εἰς τό ἀκέ-
ραιον τό χρέος μας, νά μή ἀπογοητεύσωμεν αὐτόν τόν λαόν, ὁ
ὁποῖος διά μίαν ἀκόμη φοράν δείχνει ὅτι ἐμπιστεύεται τήν Ἐκ-
κλησίαν του καί νά τοῦ προσφέρωμεν ἐρείσματα, τά ἐρείσματα
ἐκεῖνα πού προέρχονται μέσα ἀπό τήν ζείδωρον παράδοσιν αὐτοῦ
τοῦ εὐσεβοῦς Ἔθνους.

Ἡ Ἐκκλησία μας λοιπόν εἰς τάς ἡμέρας αὐτάς καλεῖται νά
ἀναλάβῃ ἕνα ἀγῶνα, πρῶτον μὲν διά νά τονίση τήν ὑπαρξιακὴν
ὑπόστασίν της καί τήν πνευματικὴν της αὐτοσυνειδησίαν καί ταυ-
τότητα πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, διότι εἶναι ἡ ταμιοῦχος τῆς Χά-
ριτος τοῦ Θεοῦ καί τῆς Εὐαγγελικῆς ἀληθείας.

Καί ἐπιθυμῶ, Πανοσιολογιώτατε, ἐπειδὴ γνωρίζω τίς εὐαι-
σθησίαις τίς ὁποῖες κατ' ἐπανάληψιν ἔχετε ἐπιδείξει ἀπέναντι τῶν
θεμάτων τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς συν-
επείας πρὸς αὐτάς, νά σᾶς διαβεβαιώσω, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλ-
λάδος ἔχεται τῶν παραδόσεων τοῦ Γένους μας καί τῆς Ὁρθοδοξίας
μας, καί, θά ἔλεγα, ὅτι ἀποτελεῖ τόν κυματοθραύστην ἔναντι οἴου-
δήτινος ὁ ὁποῖος θά ἐπεχείρει ποτέ νά θραύσῃ αὐτόν τόν θώρακα
καί νά παρεισαγάγῃ μέσα εἰς τήν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καινὰ
δαιμόνια, τά ὁποῖα ἔρχονται εἰς ἀντίθεσιν μέ τήν ἀρχῆθεν παρα-
δοδομένην καί ἄπαξ παραδοδομένην εἰς ὅλους μας πίστιν.

Τό βδέλυγμα τοῦ συγκρητισμοῦ, τό ὁποῖον ἐμνημονεύσατε,
καί τῆς ἐκκοσμικεύσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελοῦν κινδύνους, οἱ
ὁποῖοι εὐρίσκονται ἐπί θύραις.

Ἄλλὰ τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ἐκεῖνο τό ὁποῖον ὀπλίζει τήν φαρέ-
τραν μας ἀκόμη περισσότερο, διά νά ἀντισταθῶμεν εἰς αὐτό τό
ρεῦμα, τό ὁποῖον ἔχει κατακλύσει τόν κόσμον, καί νά προσφέ-
ρωμεν εἰς ἑαυτούς καί ἀλλήλους τό θεμέλιον ἐκεῖνο πού δέν εἶναι

ἄλλο ἀπό τόν Ἰησοῦν Χριστόν, τόν μένοντα ἐσαεὶ καί εἰς τούς
αἰῶνας τόν αὐτόν, καί χθές καί σήμερον καί πάντοτε.

Πανοσιολογιώτατε, ἤλθαμε ἐδῶ ὡς προσκυνηταὶ τῆς Μονῆς
σας. Σεῖς, μέ τήν χαρακτηρίζουσαν εὐγένειαν καί ἀγάπην σας,
μοῦ ἀπονεύματε χαρακτηρισμούς τούς ὁποῖους δέν γνωρίζω ἐάν
τούς ἀξίζω. Ἀλλά ὡστόσον ἀπό τά λόγια σας, πιστεύσατε ὅτι ἐγώ
ἀντλῶ δύναμιν καί ἐσωτερικὴν παρηγορίαν. Καί σᾶς εὐχαριστῶ,
διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι οἱ λόγοι σας αὐτοὶ ἔχουν ἀντίκρουσμα εἰς
τάς προσευχάς σας, τῶν ὁποίων προσευχῶν ὅλοι μας ἔχομεν ἀ-
πόλυτον καί ἄμεσον ἀνάγκην.

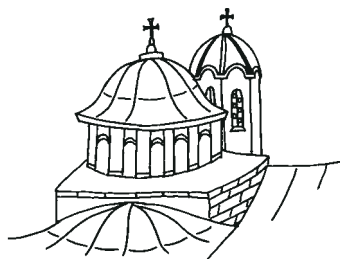
Μέσα ἀπό τήν Πρωθιεραρχικὴν μου ψυχὴν εὐλογῶ τήν Ἀδελ-
φότητά σας, τήν Ἱεράν Μονήν σας, καί ὅλο τό Ἀγιώνυμον τοῦτο
ῴρος, ὅλους τούς συνασκουμένους ἐν αὐτῷ πατέρας καί ἀδελφούς
τούς ἐγκαταλείψαντας τά τοῦ κόσμου τερπνά καί τήν χαμαιζη-
λίαν τοῦ κόσμου, διά νά ἀφοσιωθοῦν εἰς τά ἔργα τῆς ἀρετῆς καί
εἰς τόν ἀγῶνα τοῦ πνεύματος. Καί ὑμεῖς μέ τήν σειρά σας στηρί-
ξατε τούς ἐν τῷ κόσμῳ ἀγωνιζομένους ἀδελφούς μας.

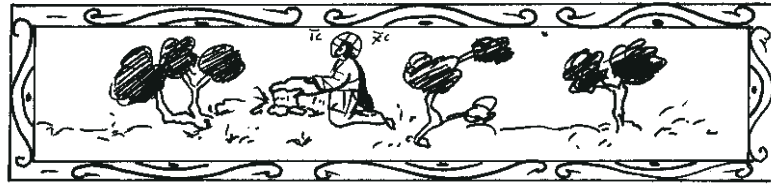
Δέν εἴμεθα μόνον ἡμεῖς οἱ πνευματικοὶ πατέρες καί ἀρχηγοί,
οἱ ἐπίσκοποι ἐννοῶ τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι καί ὁ περί ἡμᾶς ἱερός
Κληρὸς, ὁ ὁποῖος ἀγωνίζεται σκληρόν ἀγῶνα. Καί εἶναι ἀκόμη
καί οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ μας, οἱ λαϊκοί, οἱ εὐσεβεῖς λαϊκοί, οἱ
ὁποῖοι συστρατεύονται μαζί μέ ἡμᾶς στὸν κοινόν αὐτόν ἀγῶνα
ὑπὲρ τῶν θεσμίων τῆς ἀγιωτάτης πίστεώς μας. Εἶναι ὁ λαὸς ἐ-
κεῖνος, ὁ ὁποῖος πάντοτε ἀποτελοῦσε τό κριτήριον τῆς εὐσεβείας
καί ὁ ὁποῖος στηρίζει τούς ἀνθρώπους τῆς Ἐκκλησίας καί τήν
μεγάλην ἀποστολήν τήν ὁποίαν ἔχομεν ἀναλάβει καί τήν ὁποίαν
ἔχομεν ἐπωμισθεῖ.

Ἄς εὐχηθῶμεν ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ταῖς πρεσβεΐ-
αις τοῦ ἐν Ἀγίοις πατρός ἡμῶν Νικολάου, τοῦ προστάτου καί

ἐφόρου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς σας, κυρίως δέ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Δεσποίνης ἡμῶν Ἀειπαρθένου Μαρίας, νά στηρίζη ὅλους ὑμᾶς εἰς τήν προσπάθειαν αὐτήν.

Περαίνων δέ αὐτόν τόν λόγον ἀπευθύνω πρὸς ὑμᾶς καί πρὸς ἡμᾶς, πρὸς ὅλους τοὺς παρόντας, τήν ὑψίστην φιλοσοφίαν τῆς πίστεώς μας, καθὼς αὕτη εἶναι διατυπωμένη εἰς τήν δέησιν πού ἀκούεται εἰς πᾶσαν ἱεράν Ἀκολουθίαν καί εἰς τήν θείαν μας Λειτουργίαν, “ἐαυτοὺς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα”. Ἀμήν.





ΕΝΩΠΙΟΣ ΕΝΩΠΙΩ

*Ἀρχιμ. Δαμασκηνοῦ Κατρακούλη
Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Μαζίου*

Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου εἶναι μία ἔκρηξις φωτός ὅπως παραδέχεται ἡ ἐπιστήμη, εἶναι μία ἔκρηξις τῆς θείας Ἀγάπης ὅπως πιστεύομεν οἱ Χριστιανοί, ἐφ' ὅσον ὁ Θεός πού ἀποκαλύπτεται ἐν τῷ Φωτί εἶναι ἡ Ἀγάπη! Ἀπό τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀγάπης ὁ Θεός ἐδημιούργησε τὸ σύμπαν καὶ τὸν βασιλέα αὐτοῦ ἄνθρωπον, ἵνα καταστήσῃ αὐτὸν μέτοχον τῆς θείας ζωῆς καὶ δόξης. Ὁ ἄνθρωπος εἶχε τὴν φυσικὴν ἀγαθότητα, ἐφ' ὅσον ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἔπρεπε δέ ἐν ἐλευθερίᾳ νά φθάσῃ εἰς τὴν ἠθικὴν τελειότητα καὶ νά γίνῃ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ, ἀπολαμβάνων τὰ θεῖα ἰδιώματα καὶ ζῶν ἐν χαρᾷ ἀφάτῳ καὶ εἰρήνῃ ἀναφαιρέτῳ.

Εἰς ταύτην τὴν «πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν» θεῖαν εἰρήνην, ἔζησεν ὁ πρό τῆς πώσεως ἄνθρωπος ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα, ἰστάμενος «ἐνώπιος Ἐνωπίῳ» καὶ διαλεγόμενος τῷ Θεῷ ἐν τῷ Παραδείσῳ τῆς τρυφῆς. Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐά, πεπρωτισμένοι παρά Θεοῦ μέ φυσικά καὶ ὑπερφυσικά θεῖα δῶρα, ἔχαιρον ἐν ἀθωότητι καὶ καθαρότητι, ἀφωσιωμένοι πλήρως εἰς τὸν Θεόν. Ἀπτόμενοι τῆς αἰωνίου φαιδρότητος, ἠσθάνοντο τὴν θεῖαν εὐφροσύνην καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεόν ἐγγύτητα καὶ κοινωνίαν. Συνέζων μετὰ τῶν ἀγγέλων καὶ μετεῖχον τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶχον

τὸν Θεόν ὁμόγλωσσον, ἀπὸ ἰδίας φωνῆς διαλεγόμενον μετ' αὐτῶν καὶ ἀνῆρχοντο εἰς τὰ οὐράνια «ἀπὸ τῆς πρώτης ὑπάρξεως» κατὰ τὸν Γρηγόριον Νύσσης (P.G.44,1109). «Ἡ προσεδρεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διὰ τῆς ἀγάπης συνάφεια», ὡς ἀναφέρει ὁ Μέγας Βασίλειος, ἀπετέλει βίωμα αὐτῶν συνεχές. Εἰς τῶν ἀρρήτων ἀγαθῶν τὰ ἐξαισία κάλλη καὶ τῶν ἀπολαύσεων τὸν ἄφθαρτον κόσμον, τὸ νοπτὸν φῶς ἐναργῶς διπύγαζε τὰς καρδίας αὐτῶν, παρέχον εἰς αὐτοὺς τὸ χάρισμα «πρὸς τὸ ἀγαθὸν βλέπειν γυμνῇ τῇ διανοίᾳ καὶ καθαρᾷ παντός περικαλύμματος» (Γρηγ. Νύσσης). Μεταξὺ τῶν πρωτοπλάστων ἐπεκράτει πλήρης ἁρμονία. Αἱ παρακλήσεις τῆς Χάριτος κατέκλυζον αὐτοὺς, ἡ δέ εἰρηναία θεῖα ἐπίσκεψις τοὺς ἀνέπαυε. Ἀπῆλαιον δέ κατὰ μέν τὸ σῶμα ὑγείας σφριγώσης κατὰ δέ τὴν ψυχὴν χαρᾶς ἀνεκκλαλήτου λόγῳ τῆς ἀδιαλείπτου ἀναστροφῆς τῶν μετὰ τὴν θεῖαν Ἀγαθωσύνην. Ἐζῶν θεῖαν ζώην. Ἡ ψυχὴ τῶν ἐκοινωνεῖ τῷ Θεῷ ἀρρήκτως «ὡς κοινωνεῖ νύμφη νυμφίῳ» (Μακαρίου Αἰγυπτίου, ὁμιλ. ΚΗ', ν' 22).

Ἡ μακαριότης αὕτη ὅμως τοῦ πανολβίως πεποικιλμένου Ἀδάμ δέν διήρκεσεν. Ἡ πανολεθρία τῆς παρακοῆς, τῇ ὑποδείξει τοῦ δραπετοῦ ἐωσφόρου, ἐπέφερε τὸν χωρισμὸν τῶν ἠγαπημένων, Πλάστου καὶ πλάσματος· συνέπεια δέ τοῦ χωρισμοῦ αὐτοῦ ἦτο ὁ θάνατος καὶ ἡ ὑποδούλωσις εἰς τὴν πλάνην καὶ τὸ σκότος τῶν παθῶν.

Ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς ἁμαρτίας ἀπεξεδύθη τὸ πορφυρογέννητον χάρισμα, τὴν νηπιακὴν ἀγαθότητα, καὶ ἐνεδύθη «τοῦ ζητιάνου τ' ἀποφόρια», τὸ τριβώνιο τῆς φθορᾶς. Ἐνδεής πλέον πνευματικῶν δωρεῶν ἔζη τὴν ἀποφορὰν τῆς ἁμαρτίας, ὡς ρεμβασμὸν τῆς ἐωσφορικῆς ἐπιθυμίας καὶ τὴν τραγωδίαν τοῦ διπτοῦ θανάτου.

Ἐκ τούτου τὸ ἀνθρώπινον γένος παρέμεινεν ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ νόμου, ἕως ὅτου ἡ ἀνείκαστος θεία ἀγάπη νυδόκησε διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς θείας οἰκονομίας νά λυτρώσῃ τοῦτο ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Οὕτως ὁ Σωτὴρ διὰ τῆς ὑπερφουλοῦς σαρκώσεώς Του, τῆς σταυρικῆς Του θυσίας καὶ τῆς Ἀναστάσεώς Του ἤνοιξεν εἰς ἡμᾶς τὴν ὁδὸν τῆς ἀπολυτρώσεως καὶ ὠδήγησεν ἡμᾶς ἐν προπομπῇ οὐρανίῳ εἰς τὴν ἀνάστη πορείαν τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν Ζωὴν.

Ἐκτοτε ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ὡς ἐπαίτης προσκαρτερεῖ κρούων τὴν θύραν τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἵνα, ἐάν τις ἀνοιξῇ Ἀυτῷ, εἰσέλθῃ καὶ «δειπνήσῃ μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτός μετ' Αὐτοῦ» (Ἀποκ. 3, 20). Εὐθύς δέ ὡς ὁ ταπεινός καὶ θεῖος δειπνητής γευθῆ τῆς ἀγάπης ἡμῶν, γίνεται δειπνοκλήτωρ. Ἀνταποδίδων τὴν ὑποδοχὴν καὶ τὴν εὐωχίαν τῆς ἀγάπης, ἀνοίγει αὐθωρὶ τὴν ἀπέναντι θύραν τῆς διανοίας ἡμῶν καὶ δεικνύει τὴν βασιλείαν Του καλῶν ἡμᾶς εἰς τὸ οὐράνιον καὶ αἰώνιον δεῖπνον.

Ἡ κλησις αὕτη εἰς συνάντησιν θεϊαν, «ἐνώπιος Ἐνωπίῳ», πυρσεύει ἔτι πλέον τὸ καυστικόν πῦρ τοῦ θείου ἔρωτος, τὸ ὁποῖον Αὐτός ὁ Κύριος ἔθεσεν εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν διὰ τῆς ἐπισκέψεώς Του. Τότε ὁ πιστός φίλος τοῦ Χριστοῦ παραδίδεται εἰς τὸν Κύριον ὡς ὑπέκκαυμα τῆς ἀγάπης Του. Αἶρει τὸν σταυρόν αὐτοῦ καὶ ρίπτει εἰς λίθην τὰ τοῦ παρόντος κόσμου. Μὲ τὸ ἄροτρον τῆς πίστεως ἀνά χειρας, ἐπιδίδεται εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς ὑπάρξεώς του διὰ τῆς τηρήσεως τῶν θείων ἐντολῶν, ἵνα σταθῇ ὡς μεμειστωμένος στάχυς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, κύπτων τὴν κεφαλὴν του ἐκ τῆς πολυκαρπίας ἐν βαθεῖα ταπεινώσει.

Ἡ ταπείνωσις ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπον καὶ καταρδεύει αὐτόν μὲ τὴν ἐπομβρίαν τοῦ θείου ἐλέους. Οἱ θεοειδεῖς ὀρίζοντες ἀνοίγουν ἐνώπιόν του καὶ καλοῦν αὐτόν εἰς πνευματικὰ ἀναβάσεις. Δέν παύει ὁμως συγχρόνως νά ἀροτριᾷ τὴν ψυχὴν του

καθαίρων αὐτὴν ἐκ τῶν παθῶν διὰ τῆς ἐκκοπῆς τῶν θελημάτων καὶ τῆς ὑπακοῆς, τρυχόμενος εἰς τὰς διακονίας. Ζῶν οὕτω τὴν πρᾶξιν ἐπιβαίνει εἰς τὴν θεωρίαν, καὶ νοπιῶς διεισδύει εἰς τὸν οὐράνιον κῶρον.

Ἐνθεν ὁ πιστός, γνωρίζων ὅτι ὁ Κύριος ἐπιθυμίαν ἐπιθυμεῖ, ὅπως κοσμήσῃ αὐτόν μὲ τὰ θεουργικὰ ἰδιώματα, προσπαθεῖ νά λαμπρύνῃ ἑαυτόν, ἵνα δεχθῇ τὰς θείας ἀντανακλάσεις. Ἐκπεινος καὶ ἔκδιψος τῆς θείας ἀγάπης βυθίζεται εἰς τὴν μελέτην τοῦ θείου Εἶναι καὶ πορεύεται πρὸς προσωπικὴν νοπήν συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μετὰ δέους καὶ μουσικῆς χαρᾶς προσαναβαίνει ἀπὸ τὸν ὄροφον τῆς φυσικῆς ἀποκαλύψεως εἰς τὸν ὄροφον τῆς θείας ἀποκαλύψεως, ἔχων προσηλωμένους τοὺς νοερούς ὀφθαλμούς εἰς τὴν ἐνατένισιν τοῦ θείου Προσώπου. Τὸ Πρόσωπον τοῦ Κυρίου εἶναι αὐτὸ πού καταθέλγει τὴν ψυχὴν του. Καὶ ἡ προσευχὴ ἀπευθύνεται εἰς τὸ Πρόσωπον τοῦ Κυρίου, εἰς τὸν προσωπικόν Θεόν, τὸν Παντοκράτορα βεβαίως ἀλλὰ ἀπολύτως προσωπικόν Θεόν καὶ Λυτρωτὴν. Προσομιλεῖ ἡ ψυχὴ πρόσωπον πρὸς Πρόσωπον, «ἐνώπιος Ἐνωπίῳ» μὲ τὸν Θεόν τῆς ἀγάπης καὶ αἰσθάνεται ἀκάθεκτον τὴν ὁρμὴν πρὸς θεϊαν περικώρησιν.

Ἐκεῖ ἡ προσευχὴ σταματᾷ καὶ ἀρχίζει ὁ ἄφωνος διάλογος πού εἶναι ἡ γλυκυτάτη ἀπόλαυσις τῆς Θεοπτίας. Ὁ Θεός ὁρᾶται, παρ' ὅτι «Θεόν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται» (Α' Ἰωάν. 4, 12). Ὁρᾶται ὡς Φῶς μὲ τοὺς νοερούς ὀφθαλμούς τῆς κρυσταλλίνης καρδίας, ἥτις ἐκκαίεται ἐκ τοῦ πόθου τῆς θείας ἐνώσεως. Εἰς τὴν τοιαύτην ψυχὴν ὁ Κύριος ἀποκαλύπτει ἑαυτόν ἐν τῷ Ἀκτίστῳ Φωτί καὶ κοινωνεῖ μὲ τὴν ψυχὴν παραλαμβάνων αὐτὴν εἰς ὄρος ὑψηλὸν θεολογίας κατ' ἰδίαν μόνην. Ἐκεῖ ὁ κῶρος τῆς σιωπῆς καὶ τοῦ θείου γνόφου, ὅπου τὰ Σεραφίμ ἴστανται «ἐνώπια Ἐνωπίῳ» κατα-

στραπτόμενα από τήν ἐναλλαγὴν Φωτός καί γνόφου, ὅστις εἶναι τό ἐκτυφλωτικότερον Φῶς.

Ἐκεῖ εἰσέρχεται ἐν τρόμφῳ καί καρᾷ ἡ ψυχὴ τοῦ τετελειωμένου ἀνθρώπου καί ζῆ τήν δόξαν τοῦ Θεοῦ ὡς λατρευτικὴν εὐχαριστίαν. Ἐκεῖ ἴσταται «ἐνώπιος Ἐνωπίῳ» ἀπολαμβάνουσα τήν Θεοκοινωνίαν. Καθ' ὅσον μᾶς βεβαιοῖ ὁ Ἅγιος τοῦ Φωτός Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος: «ὅστις ἀμιγῆς ἐστὶ κόσμῳ καί ἀενάως ὁμιλεῖ Θεῷ μόνῳ, βλέπων βλέπεται, φιλῶν φιλεῖται καί γίνεται Φῶς λαμπόμενος ἀρρήτως» (Ἕγμνοι..., Α' γ' 5).



ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ^(*)

*Ἀρχιμ. Γεωργίου
Καθηγουμένου Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου*

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ μοναχικός θεσμός καί ἀκατανόητος εἶναι ἑστούς πολλούς καί παρεξηγημένους.

Καί αὐτό γιατί εἶναι θεσμός βαθειά πνευματικός πού δέν μπορεῖ νά κατανοηθῆ ἀπό ἀνθρώπους στερουμένους ὀρθοδόξων πνευματικῶν κριτηρίων. Ἀκόμη καί θρησκευόμενοι ἄνθρωποι, πού στεροῦνται ὅμως γνησίου ὀρθοδόξου φρονήματος, ἀδυνατοῦν νά ἐκτιμήσουν δεόντως τόν Μοναχισμό.

Στήν εἰσήγησί μου αὐτή θά προσπαθήσω νά παρουσιάσω βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ πού θά μᾶς βοηθήσουν στήν κατανόησί του, ἀλλά καί θά δείξουν τήν διαφοροποίησί του ἀπό τούς μοναχισμούς σέ ἄλλες θρησκείες καί σέ ἄλλα δόγματα.

Α΄. Ὁ Ὁρθόδοξος Μοναχισμός ἔχει τίς ρίζες του στήν Ἁγία Γραφή.

Ἁγιοι ἄνθρωποι τῆς Π. Διαθήκης ὅπως ὁ Προφήτης Ἡλίας καί ὁ Προφήτης Ἐλισσαῖος ἔζησαν ἐν Παρθενίᾳ. Ὁ τελευταῖος

(*) Εἰσήγησις εἰς τό Μοναστικόν Συνέδριον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰγιαλείας καί Καλαβρύτων μέ θέμα «Ὁ Μοναχισμός εἰς τήν Πελοπόννησον καί ἡ Ἁγία Λαύρα», Ἁγία Λαύρα, Καλάβρυτα, 3-5 Ἰουλίου 1998.

τῶν προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὁ Τίμιος Πρόδρομος, μέ τήν ἀσκητική ζωή του καί τήν διαμονή του στήν ἔρημο ἔγινε ὁ ἀρχηγός τῶν μοναχῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀρετή τῆς Παρθενίας καταφάσκεται καί προβάλλεται στήν Καινή Διαθήκη.

Ὁ Παρθένος Κύριος Ἰησοῦς Χριστός γεννᾶται ἀϊδίως ἐκ Παρθένου Πατρός καί ὡς ἄνθρωπος ἐκ Παρθένου καί ἀειπαρθένου Μητρός (Πρῶτ. ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, *ὁμιλία ΜΒ΄*).

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ὠμίλησε περί εὐνούχων (παρθένων), οἱ ὅποιοι εὐνούχισαν ἑαυτούς διά τήν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἡ παρθενία κατά τόν λόγο τοῦ Κυρίου εἶναι ἰδιαίτερο χάρισμα τοῦ Θεοῦ πού δίδεται εἰς ὀλίγους: «Οὐ πάντες χωροῦσι τόν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται» (Ματθ. ιθ', 11).

Ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος ἐξέλεξε τήν ἀγαμία γιά νά εἶναι ἀπερίσπαστος στό Ἀποστολικό ἔργο καί τήν συνιστοῦσε γιά ὅσους ἤθελαν νά δοθοῦν ὀλοκληρωτικά στήν διακονία τοῦ Κυρίου. «Θέλω γάρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καί ἐμαντόν» (Α΄ Κορ. ζ', 7).

Τό πρῶτο ἐξ ἄλλου κοινόδιο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ χορός τῶν Ἀποστόλων μέ ἐπικεφαλῆς τόν Κύριο.

Θά ὑπενθυμίσω ἐδῶ λόγους τοῦ Κυρίου καί τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, στούς ὁποίους θεμελιοῦται ἡ μοναχική ἀφιέρωσις καί ἄσκησις.

«Πᾶς ὅς ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφάς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγρούς ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἐκτονταπλασίονα λήσεται καί ζωήν αἰώνιον κληρονομήσει» (Ματθ. ιθ', 29). Καί «Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν διάζεται, καί διασταί ἀρπάζουσιν αὐτήν» (Ματθ. ια', 12). Βιασταί, διάζοντες τήν πεπτωκυῖαν φύσιν των διά τήν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, εἶναι οἱ μοναχοί.

Κατά τόν ἅγ. Ἰωάννη τῆς Κλίμακος: «Μοναχός ἐστι δία φύσεως διηνεκῆς» (Λόγ. Α΄, 10).

Ἡ ὑπακοή, ἡ κάθαρσις τῆς καρδίας ἀπό τὰ πάθη, ἡ νηστεία, ἡ ἀφιλαργυρία, ἡ ἀκτημοσύνη, ἡ προσευχή, ἡ φιλαδελφία, – βασικῆς ἀρετῆς γιά τόν μοναχό– εἶναι κατ’ ἐξοχήν εὐαγγελικῆς ἀρετῆς.

Τό «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε» (Α΄ Θεσ. ε΄, 17), ἡ θεωρία τοῦ Θεοῦ καί ἡ θέωσις εἶναι ἐπίσης δῶρα τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἔτσι, εἶναι φανερό ὅτι τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ δέν ἠμποροῦσε παρά νά παραγάγῃ ὡς δένδρο εὐσκιόφυλλο τόν Ὁρθόδοξο Μοναχισμό.

Β΄. Ὁ Ὁρθόδοξος Μοναχισμός εἶναι θεσμός ἐκκλησιαστικός.

Τό δένδρο τοῦ Ὁρθόδοξου Μοναχισμοῦ τρέφει συνεχῶς ἡ Ἐκκλησία. Ὁ Ὁρθόδοξος Μοναχισμός δέν εἶναι ὑπέρ τήν Ἐκκλησίαν ἢ παρά τήν Ἐκκλησίαν. Βιώνει κατά τό δυνατόν ἐναργέστερα τό Μυστήριό τῆς Ἐκκλησίας καί γι’ αὐτό ἀναπαύει τήν Ἐκκλησία.

Μεταξύ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ Ἐκκλησίας καί τῆς ἐν ταῖς Μοναῖς καί ἐρήμοις Ἐκκλησίας ὑπάρχει ἀντίδοσις χαρισμάτων, κοινωνία καί ἀλληλοπεριχώρησις.

Ἡ Ἐκκλησία διά Κανόνων Οἰκουμενικῶν Συνόδων προεφύλαξε τόν Μοναχισμό ἀπό κάθε μορφῆ ἰδιωτικοποιήσεως.

Ὁ Μοναχισμός προσέφερε στήν Ἐκκλησία πλῆθος Ἁγίων, Ὁσίων, Μαρτύρων, Ἱεραρχῶν. Προσέφερε ἐπίσης τόν πλοῦτο τῆς μοναχικῆς λατρείας καί τῶν μοναχικῶν τυπικῶν, πολλὰ ἐκ τῶν ὁποίων υἰοθετήθηκαν ἀπό τήν ἐν τῷ κόσμῳ Ἐκκλησία.

Δέν εἶναι λοιπόν καθόλου σύμφωνη μέ τήν Ὁρθόδοξο Παράδοσι ἡ ἄποψις, ὅτι δῆθεν ὁ Μοναχισμός ἀποτελεῖ καταφύγιο κάποιων ἀντικοινωνικῶν ἢ παράξενων ἀτόμων, πού ἔχουν τήν ἰδιοτροπία

νά θέλουν νά μονάσουν. Πολλῶ μᾶλλον δέν εἶναι θεσμός ἀνοχῆς γιά τήν Ἐκκλησία, ἀλλά ἔκφρασις τῶν ἀγιωτέρων πόθων τῶν εὐλαβεστέρων μελῶν τῆς καί τῆς ὑψηλοτέρας πνευματικότητός τῆς. Γι’ αὐτό κατά τόν ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος: «Φῶς μοναχοῖς, ἄγγελοι· φῶς δέ πάντων ἀνθρώπων, μοναδική πολιτεία» (Λόγ. ΚΣΤ΄, 23).

Γ΄. Ὁ Ὁρθόδοξος Μοναχισμός εἶναι ἡσυχαστικός καί ὄχι τῆς ἐξωτερικῆς δράσεως (ἀκτιβιστικός), ὅπως εἶναι ὁ δυτικός Μοναχισμός.

Ὡς φορεῦς τῆς Εὐαγγελικῆς καί Ὁρθόδοξου Παραδόσεως ὁ Ὁρθόδοξος Μοναχισμός δέν ἀποβλέπει στήν κατάκτησι τοῦ κόσμου μέ τήν ἐξωτερική δράσι, ἀλλά στήν μεταμόρφωσί του μέ τήν μετάνοια, τήν κάθαρσι ἀπό τὰ πάθη, τήν προσευχή καί τήν συμμετοχή στά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Μέ τά μέσα αὐτά ὁ μοναχός φωτίζεται, ἀγιάζεται, θεώνεται. Ἔτσι ἀλλάζει ὄντολογικά καί ὄχι μόνον ἐξωτερικά στήν συμπεριφορά του. Ὁ ὄλος ἄνθρωπος ἐπανερχεται στό ἀρχαῖον κάλλος καί στό κατ’ εἰκόνα καί καθ’ ὁμοίωσιν.

Ὁ δυτικός χριστιανισμός γενικῶς, καί συνεπῶς καί ὁ ἐξ αὐτοῦ πηγάζων δυτικός μοναχισμός, δέν γνωρίζουν ὡς σκοπό τοῦ ἀνθρώπου τήν θέωσι, ἀλλά τήν ἠθική βελτίωσι. Καί τοῦτο διότι δέν δέχονται τήν διάκρισι οὐσίας καί ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ καί ὡς ἐκ τούτου καί τήν διά τῶν ἀκτίστων θείων ἐνεργειῶν θέωσι τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἐξωστρέφεια τοῦ Δυτικοῦ μοναχοῦ μέ τήν ποικίλη κοινωνική προσφορά δέν τοῦ ἐπιτρέπει νά γνωρίσῃ τήν πνευματική του ἀσθένεια καί ἐμπάθεια καί ἔτσι νά ἀγωνισθῇ γιά τήν κάθαρσι, τόν φωτισμό καί τήν ἔλλαμψι.

Ἐνάντιον τὸ Ὁρθόδοξον μοναχὸς μέσα στὴν ἱερά ἡσυχία ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ προχωρήσῃ στὰ στάδια τῆς πράξεως (καθάρσεως) καὶ ἐν συνεχείᾳ τῆς θεωρίας = θεᾶς τοῦ Θεοῦ (τοῦ φωτισμοῦ καὶ ἐλλάμψεως).

Ὁ θεούμενος καὶ θεωθείς μοναχὸς γίνεται φῶς γιὰ ὅλο τὸν κόσμον. Χιλιάδες ἄνθρωποι θὰ καταφύγουν σ' αὐτόν γιὰ πνευματικὴ βοήθεια καὶ ἡ προσευχὴ του θὰ σώσῃ τὸν κόσμον. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρεται ὅτι ὁ μέγας ἡσυχαστὴς ἅγιος Ἀντώνιος, «εὐχαῖς του ἐστήριζε τὴν Οἰκουμένην».

Μέσα, ἐξ ἄλλου, στὸν παποκαισαρισμὸ τοῦ Βατικανοῦ πού ἀποδλέπει στὴν ἐπιχράτησί του καὶ ὡς κράτους μὲ ἰδιαίτερη οἰκονομία, διπλωματία καὶ παλαιότερα στρατό, δέν εἶναι δύσκολο νὰ διακρίνῃ κανεὶς ὅτι οἱ πολυάριθμοι δραστήριοι μοναχοὶ θὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς στρατιῶται τοῦ Πάπα γιὰ τὸν ἐγκόσμιον αὐτό σκοπὸ.

Θὰ ὑπενθυμίσω ἐδῶ ὅτι ὁ μακαριστὸς Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφείμ σὲ δημοσίᾳ ἐκδήλωσι ἀπηύθυνε τὴν ἐξῆς ἐρώτησι: «Θέλω νὰ μοῦ πῆτε, τὸ Βατικανὸν εἶναι Ἐκκλησία»;

Ἐπὶ τὸν δέβαιον καὶ στὸν δυτικὸν Χριστιανισμὸ κάποια μοναχικὰ τάγματα πού ἀσκοῦν τὴν σιωπὴν, ὅπως τῶν Τραπιστῶν. Ἀλλὰ αὐτὰ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀποτελοῦν τὴν ἐξαίρεσιν, διαφοροποιοῦνται ἀπὸ τὸν Ὁρθόδοξον Μοναχισμὸν κατὰ τὸ πνεῦμα.

Στὸν Ὁρθόδοξον Μοναχισμὸν πού δέν βιώνει τὸν Σταυρὸν καὶ τὸ Πάθος τοῦ Χριστοῦ μονομερῶς, ἀλλὰ συγχρόνως καταναγάζεται ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τῆς Ἀναστάσεως, φαινόμενα ὅπως αὐτὰ τῆς ἐμφανίσεως στὰ σώματα τῶν μοναχῶν τῶν στιγμάτων τοῦ σταυρικοῦ πάθους τοῦ Κυρίου εἶναι ἄγνωστα.

Ἐνάντιον οἱ θεούμενοι Ὁρθόδοξοι Μοναχοὶ λαμβάνουν πείραν τοῦ Θεωροῦ Φωτός, μὲ τὸ ὅποιο προαπολαμβάνουν τὴν

δόξαν καὶ λαμπρότητα τῆς ἐρχομένης καὶ ἤδη παρούσης Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Δ'. Ὁ Ὁρθόδοξος Μοναχισμὸς εἶναι ἡσυχαστικὸς καὶ ἀπόκοσμος, ὄχι ὅμως καὶ ἀντικοινωνικὸς ἢ μισόκοσμος· ἀντιθέτως εἶναι βαθύτατα κοινωνικὸς.

Ἡ διάστασις τοῦ Ὁρθόδοξου Μοναχισμοῦ κατὰ βάθος εἶναι μόνον κοινωνικὴ. Φεύγων ἀπὸ τὸν κόσμον ὁ μοναχὸς ζητεῖ τὴν ἀληθινὴν κοινωνικότητα, δηλαδή τὴν ἐν ἀγάπῃ κοινωνίαν μὲ τὸν Θεὸν καὶ τὸν συνάνθρωπον.

Αὐτὴ τὴν θεανθρωπίνην κοινωνικότητα πολὺ δύσκολα μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ στὸν κόσμον, ὅπου συνήθως ἡ κοινωνικότης περιορίζεται σὲ τυπικὰς, συμβατικὰς καὶ ἐξωτερικὰς κοινωνικὰς σχέσεις.

Γιὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἄμεση κοινωνίαν μὲ τὸν Θεὸν καὶ τὸν συνάνθρωπον, ὁ μοναχὸς ἀγωνίζεται μὲ τὴν καθημερινὴν μετάνοιαν, ἄσκησιν, ὑπακοήν, νὰ καθαρῶσθαι ἀπὸ τὰ πάθη, πού πηγάζουν ἀπὸ τὴν φιλαυτία καὶ ἀποτελοῦν τὸ κυριώτερον ἐμπόδιον στὴν κοινωνίαν μὲ τὸν Θεὸν καὶ τὸν συνάνθρωπον.

Οἱ ἅγιοι Πατέρες εὐστοχα ἐπεσήμαναν, ὅτι ὁ φίλαυτος δέν μπορεῖ νὰ εἶναι οὔτε φιλόθεος οὔτε φιλόανθρωπος. Καὶ ἀκόμη ὅτι ἡ φιλαυτία εἶναι ἡ ρίζα ὅλων τῶν κακῶν.

Τὰ πάθη μᾶς ἐμποδίζουν νὰ ἰδοῦμε σωστά τὸν Θεόν, τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ. Τὰ βλέπουμε ἐμπαθῶς, δηλαδή μὲ ἄρρωστημένη πνευματικὴ ὄρασι, διαστρεβλωμένα. Ὁ κόσμος εἶναι καλός. Γίνεται γιὰ μᾶς κακός, διότι τὸν βλέπουμε ἐμπαθῶς. Ὅπως λέγει ὁ ἁβδᾶς Ἰσαάκ, «κόσμος εἶναι τὰ πάθη» μας.

Ὁ μοναχὸς καθαριζόμενος ἀπὸ τὰ πάθη καθαρίζει τὸ ὀπτικόν τῆς ψυχῆς καὶ μπορεῖ νὰ βλέπῃ κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς καθαρότητός

του ἀπαθῶς τὰ πρόσωπα καί τὰ πράγματα. Ἔτσι μπορεῖ νά κοινωνή σωστά μέ τὰ ἀνθρώπινα πρόσωπα καί νά χρησιμοποιῆ σωστά τὰ πράγματα.

Εἶναι φανερό ὅτι ἡ κοινωνικότης γιά τόν μοναχό δέν εἶναι συναισθηματική κατάστασις καί ἀνθρώπινος δεσμός (φιλία, συγγένεια, ἔρωσ), ἀλλά χαρισματική κατάστασις, δῶρο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού δίδεται στόν ἀγωνιζόμενο γιά νά καθαρῆ ἀπό τὰ πάθη.

Δέν μπορεῖς νά χωρέσης τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο στήν καρδιά σου, ὅσο εἶσαι γεμάτος μέ τήν φιλαυτία σου. Ὅσο ἀδειάζεις ἀπό τήν φιλαυτία, τόσο περισσότερο γίνεσαι χωρητικός τοῦ Θεοῦ καί τῶν ἀδελφῶν σου.

Αὐτές τίς ἐμπειρεῖες ἀποκτᾶ ὁ μοναχός μετά ἀπό αἱματηρή ἄσκησι καί ἀγῶνα.

Στά κείμενα τῶν ἁγίων Νηπτικῶν Πατέρων ὑπάρχει μία ρεαλιστική ἀνθρωπολογία καί κοινωνιολογία. Ἀπό τόν προσωπικό τους ἀγῶνα ἐγνώρισαν οἱ ἅγιοι Πατέρες πόσο ἀντικοινωνικός γίνεται ὁ ἄνθρωπος μέ τὰ πάθη καί πόσο κοινωνικός διά τῆς ἀπαθείας καί μεταμορφώσεως τῶν παθῶν. Ἄς θυμηθοῦμε τόν λόγο τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ: «Νοῦς Θεῶ συναπτόμενος καί αὐτῷ ἐγχρονίζων διά προσευχῆς καί ἀγάπης, σοφός γίνεται καί ἀγαθός καί δυνατός καί φιλόανθρωπος καί ἐλεήμων καί μακρόθυμος καί ἀπλῶς εἰπεῖν, πάντα σχεδόν τὰ θεῖα ἰδιώματα ἐν ἑαυτῷ περιφέρει· τούτου δέ ἀναχωρῶν, ἢ κτηνώδης γίνεται, φιλήδονος γεγονώς, ἢ θηριώδης, διά ταῦτα τοῖς ἀνθρώποις μαινόμενος» (*Κεφάλαια περί ἀγάπης*, Φιλοκαλία, Ἀθήναι 1958, τ. Β', σ. 21, νδ').

Τό ἀπόκοσμο τοῦ μοναχοῦ δέν σημαίνει καί ἀντικοινωνικότητα, ὅπως καί ἡ κοσμικότητα δέν σημαίνει κοινωνικότητα. Εἶναι θαυμαστό, πῶς οἱ ἀπόκοσμοι μοναχοί εἶναι ἀνοικτοί στόν κάθε

ἄνθρωπο. Πῶς δέχονται τόν κάθε ἄνθρωπο ὡς εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καί ὡς ἀδελφό. Πῶς οἱ πῖο προχωρημένοι καί χαριτωμένοι ἐκ τῶν μοναχῶν μποροῦν νά ἀναπαύσουν τόν κάθε ἄνθρωπο, ὅσο ταλαιπωρημένος καί συγκεχυμένος καί ἄν εἶναι. Εἶναι γνωστό τό πατερικό ἀξίωμα: «Ἀνέπαυσε τόν ἀδελφό σου, ἀνέπαυσε τόν Θεό σου», πού ἀντανακλᾷ τόν λόγο τοῦ Κυρίου: «Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνί τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε» (Ματθ. κε', 40).

Ἡ εὐρύτατα προσφερομένη ἀπό τίς Ἱερές Μονές φιλοξενία ἀποτελεῖ ἀπτό δεῖγμα τῆς κοινωνικῆς προσφορᾶς τῶν μοναχῶν.

Μυστικώτερα ὁμως οἱ μοναχοί ἐκφράζουν τήν ἀγάπη τους γιά τούς συνανθρώπους των μέ τίς προσευχές των ὑπέρ αὐτῶν. Ὅσο πῖο προχωρημένος ὁ μοναχός, τόσο καί συχνότερη καί θερμότερη ἢ προσευχή του ὑπέρ ζώντων καί νεκρῶν. Καθώς γράφει ὁ προσφάτως ἀνακηρυχθείς ὡς ἅγιος, Γέρων Σιλουανός: «Υπάρχουν τινές, οἵτινες λέγουν, ὅτι οἱ μοναχοί ὀφείλουν νά ὑπηρετοῦν τόν κόσμον, διά νά μή τρώγουν τόν ἄρτον δωρεάν. Πρέπει ὁμως νά καταλάβωμεν εἰς τί ἐγκρίται ἡ ὑπηρεσία αὕτη καί διά τίνος ὀφείλει ὁ μοναχός νά βοηθῆ τόν κόσμον. Ὁ μοναχός εἶναι ἰκέτης, ὑπέρ ὅλου τοῦ κόσμου· θρηνεῖ διά ὅλον τόν κόσμον· καί εἰς τοῦτο ἐγκρίται τό κύριον ἔργον του. Ποῖος ἄραγε προτρέπει αὐτόν νά χεῖ δάκρυα διά ὅλον τόν κόσμον; Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ἐμπνέει τόν μοναχόν. Αὐτός παρέχει εἰς τόν μοναχόν τήν ἀγάπην τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καί ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγάπης ἡ καρδιά τοῦ μοναχοῦ εἶναι πάντοτε περίλυπος διά τόν λαόν, ἐπειδή οὐ πάντες σώζονται. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τοσοῦτον ἦτο περίλυπος διά τόν λαόν, ὥστε παρέδωκεν ἑαυτόν εἰς τόν διά σταυροῦ θάνατον. Ἀλλά καί ἡ Παναγία τήν ἰδίαν λύπην διά τούς ἀνθρώπους ἔφερεν εἰς τήν καρδίαν Αὐτῆς. Καί ὁ Ἠγαπημένος Αὐτῆς Υἱός

ἐπόθει ἕως τέλους τὴν σωτηρίαν τῶν πάντων» (Ἀρχιμ. Σωφρονίου, *Ὁ Γέρον Σιλουανός*, Ὁρθ. Κυψέλη, σ. 397).

Κοινωνικότητα ἐκφράζουν οἱ μοναχοὶ καὶ μέ τὰ συγγράμματά των (ὅπως ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης), μέ τὴν ἀλληλογραφία των (ὅπως ὁ Γέρον Δανιήλ ὁ Κατουνακιώτης καὶ ὁ Γέρον Ἰωσήφ ὁ Σπηλαιώτης) καὶ μέ τίς ἐξ ὑπακοῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησία περιοδεῖς τους στὸν κόσμο γιὰ ὀμιλίες, ἐξομολογήσεις καὶ λοιπὴ ποιμαντικὴ διακονία (ὅπως οἱ μακαριστοὶ Γέροντες Γαβριήλ Διονυσιάτης, Φιλόθεος Ζερβάκος, Ἀμφιλόχιος Μακρῆς καὶ ἄλλοι).

Σέ ἔκτακτες περιπτώσεις ἐθνικῶν συμφορῶν, διωγμῶν, αἰχμαλωσιῶν καὶ λοιπῶν δοκιμασιῶν, οἱ μοναχοὶ ἐκφράζουν τὴν ἀγάπη τους πρὸς τοὺς συνανθρώπους των μέ κοινωφελῆ καὶ προνοιακὰ ἔργα, ὅπως ἔκαμε ἡ ἁγία Φιλοθέη στὴν Ἀθήνα ἐπὶ τουρκοκρατίας, καὶ μέ ἀποστολικά κηρύγματα καὶ περιοδεῖς, ὅπως ἔκαμαν ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, ὁ Παπουλάκος κ.ἄ.

Ὁ Στρατηγὸς Μακρυγιάννης ἀναφερόμενος στὴν συμβολὴ τῶν Ὁρθοδόξων Μοναχῶν στὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα τοῦ ἔθνους γράφει τὰ ἑξῆς:

«Ἀφάνισαν ὄλως διόλου τὰ μοναστήρια καὶ οἱ καϊμένοι οἱ καλόγεροι, ὅπου ἀφανίστηκαν εἰς τὸν ἀγῶνα, πεθαίνουν τῆς πείνας μέσα στοὺς δρόμους, ὅπου αὐτὰ τὰ μοναστήρια ἦταν τὰ πρῶτα προπύργια τῆς ἀπανάστασής μας. Ὅτι ἐκεῖ ἦταν καὶ οἱ τζεμπιχανέδες μας (πυριτιδαποθήκες) κι' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου· ὅτ' ἦταν παράμερον καὶ μυστήριον ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Καὶ θυσίασαν οἱ καϊμένοι οἱ καλόγεροι καὶ σκοτώθηκαν οἱ περισσότεροι εἰς τὸν ἀγῶνα. Καὶ οἱ Μπαυαρέζοι παντήχαιναν, ὅτ' εἶναι οἱ Καπουτζῖνοι τῆς Εὐρώπης, δέν ἤξεραν ὅτ' εἶναι σεμνοί, κι' ἀγαθοὶ ἄνθρωποι καὶ μέ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τους ἀπόχτησαν αὐτὰ, ἀγωνίζοντας καὶ δουλεύοντας τόσους αἰῶνες· καὶ ζοῦσαν μαζί τους τόσοι φτω-

χοὶ κι' ἔτρωγαν ψωμί... καὶ χάλασαν (οἱ Μπαυαρέζοι) καὶ ρήμαξαν ὄλους τοὺς ναοὺς τῶν μοναστηριῶν» (*Ὁ πόνος τοῦ Μακρυγιάννη*, ἔκδοσις Ἰ. Μ. Παρακλήτου, Ἀθήναι 1983, σ. 12).

Μάρτυς ἀψευδῆς τῆς ἀληθείας αὐτῆς εἶναι καὶ ἡ ἱστορικὴ αὐτὴ Μονὴ τῆς Ἁγίας Λαύρας καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς στὴν κήρυξι τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ἡ συμβολὴ τοῦ Ὁρθοδόξου ἡσυχαστικοῦ Μοναχισμοῦ στὴν διατήρησι τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ τῶν ὀρθοδόξων λαῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ σέ ἄλλες περιόδους, εἶναι γνωστὴ.

Ἡ κοινωνικότης γιὰ τοὺς μοναχοὺς δέν εἶναι κάτι πού ἀποκτᾶται εὐκόλα. Εἶναι καρπὸς πολυχρονίων καὶ συνεχῶν ἀγῶνων. Χωρὶς αὐτοὺς καὶ τὴν Θεῖα Χάρι ὁ μοναχὸς δέν ξεπερνᾷ τὴν φιλαυτία καὶ ἄρα τὴν ἀντικοινωνικότητα.

Ὅταν τὰ ὀρθόδοξα κοινόδια καὶ οἱ μοναχικὲς συνοδεῖες λειτουργοῦν σωστά, γίνονται κέντρα πού ἀκτινοβολοῦν τὴν ὀρθόδοξο κατὰ Χριστὸν κοινωνικότητα. Ὅπως καὶ κάθε ἁγιαζόμενος μοναχὸς καὶ χριστιανὸς γίνεται κέντρο ἀληθινῆς κοινωνικότητος.

* * *

Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ ἀντὶ ἐπιλόγου νά παραθέσω ἐγκώμιο πρὸς τὸν μοναχισμό τοῦ μεγάλου Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίου Ἀθανασίου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας:

«Ἦν οὖν ἐν τοῖς ὄρεσι (τῆς Αἰγύπτου) τὰ μοναστήρια ὡς σκηναὶ πεπληρωμέναι θεῶν χορῶν, ψαλλόντων, φιλολογούντων, νηστευόντων, εὐχομένων, ἀγαλλιομένων ἐπὶ τῆ τῶν μελλόντων ἐλπίδι, καὶ ἐργαζομένων εἰς τό ποιεῖν ἐλεημοσύνας, ἀγάπην τε καὶ συμφωνίαν ἐχόντων εἰς ἀλλήλους. Καὶ ἦν ἀληθῶς ἰδεῖν ὡσπερ χώραν τινὰ καθ' ἑαυτὴν οὖσαν θεοσεβείας καὶ δικαιοσύνης. Οὐκ ἦν

γάρ ἐκεῖ ὁ ἀδικῶν ἢ ὁ ἀδικούμενος, οὐδέ μέμψις φορολόγου· ἀλλά πλῆθος μὲν ἀσκητῶν, ἐν δὲ τῶν πάντων εἰς ἀρετὴν τό φρόνημα· ὥστε ἰδόντα τινὰ πάλιν τὰ μοναστήρια, καὶ τὴν τοιαύτην τῶν μοναχῶν τάξιν, ἀναφωνῆσαι καὶ εἰπεῖν· “Ὡς καλοὶ σου οἱ οἴκοι, Ἰακώβ, αἱ σκηναὶ σου, Ἰσραήλ! ὡσεὶ νάπαι σκιάζουσαι, καὶ ὡσεὶ παράδεισος ἐπὶ ποταμόν, καὶ ὡσεὶ σκηναὶ, ἃς ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ ὡσεὶ κέδροι παρ’ ὕδασι» (Μ. Ἀθανασίου, *Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου*, ΒΕΠΕΣ τ. 33, σ. 34).



ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟ ΥΠΕΡ ΠΑΝ ΟΝΟΜΑ(*)



Πολλά ονόματα ασήμων και επισήμων ανθρώπων υπάρχουν. Όμως τό όνομα πού ξεπερνά όλα τά ονόματα είναι τό όνομα του Κυρίου Ίησου, του οποίου τήν θεία γέννησι έτοιμαζόμεθα νά έορτάσουμε.

Μόνο τό ίδιο του όνομα είναι όνομα θεανθρώπου και γι αυτό κατά τόν Άπ. Πέτρο «ουδέν γάρ όνομά έστιν έτερον υπό τόν ουρανόν τό δεδομένον τοις ανθρώποις εν ψ̄ δεϊ σωθῆναι ημάς» (Πράξ. δ' 12).

Υπάρχουν πολλοί σπουδαίοι άνθρωποι, σοφοί, δίκαιοι, ηγείται, άκόμη και ανθρωπόθεσι της άρχαίας μυθολογίας, αλλά μόνον ένας θεάνθρωπος ό Ίησους Χριστός.

Όλο τό Εὐαγγέλιο και όλη ή χριστιανική μας πίστις συνοψίζονται στην αλήθεια αυτή. Ότι ό Υίός και Λόγος του Θεού «έαυτόν έκένωσεν μορφήν δούλου λαβών» γενόμενος υπάκουος στον Θεό Πατέρα μέχρι και του σταυρικού θανάτου (Φιλ. β' 8).

Γι αυτό τήν κένωσι και ταπείνωσι του ό Θεός Πατήρ υπερύψωσε και τήν ανθρωπινή φύσι του Υίου του και τήν εγκαθίδρυσε εις τά δεξιά του, στην δόξα πού είχε ως Θεός και πριν από τήν σάρκωσι του και του εκάρισε τό όνομα τό υπέρ πάν όνομα.

(*) Έόρτιος χαιρετισμός του Καθηγουμένου της Ίερās Μονῆς μας επί τη εορτῇ των Χριστουγέννων 1997.

Κάθε ένας πού ένώνεται μέ τόν Ίησου Χριστό, και θά συνοδοξασθῇ μέ Αυτόν.

Αυτή ή αλήθεια υπερβαίνει τήν ανθρωπινή λογική. Είναι αλήθεια τήν όποία ό Λόγος του Θεού αποκαλύπτει και έμεις δεχόμεθα «εν πίστει».

Αυτή τήν αλήθεια αποκαλύπτουν και τά τρία ονόματα πού έδόθησαν στον σαρκωθέντα Θεό.

«Και καλέσεις τό όνομα αυτού Ίησοῦν» (Λουκ. α' 32), παραγγέλλει ό Θεός διά του άρχαγγέλου Γαβριήλ στην Παρθένο κατά τόν Εὐαγγελισμό.

«Και καλέσεις τό όνομα αυτού Ίησοῦν» (Ματθ. α' 21), παραγγέλλει πάλι ό Θεός διά του Άγγέλου στον δίκαιο Ίωσήφ. Τό όνομα Ίησους σημαίνει στα Έβραϊκά «ό Θεός είναι σωτήρ».

Νά, λοιπόν, γιατί έδόθη από τόν Θεό διά του Άγγέλου τό όνομα αυτό. Γιατί ό Ίησους είναι ό Σωτήρας, ό μόνος Σωτήρας.

Νά γιατί τό όνομα και τό Πρόσωπο του Ίησου φέρει τόση γλυκύτητα, χαρά και παρηγορία στην ψυχή μας. Γιατί είναι τό όνομα του Σωτήρα μας. Τό όνομα Αυτού πού μας εξηγόρασε μέ τόν Σταυρό και τήν Ανάστασι Του από τήν φοβερά σκλαβιά της άμαρτίας, του θανάτου και του διαβόλου και μας έκανε υίους Θεού και θεούς κατά χάριν.

«Βίβλος γενέσεως Ίησου Χριστού» (Ματθ. α' 1).

Άπό τήν πρώτη φράσι του Εὐαγγελίου μας παραδίδεται και τό δεύτερο όνομα του Ίησου. Τό όνομα Χριστός πού από επίθετο χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό.

Τό δεύτερο αυτό όνομα δηλώνει ότι ό Κύριος Ίησους είναι ό χριστός, ό κεχρισμένος, ό παρά Θεού διωρισμένος, ό προφητευμένος, ό αναμενόμενος Μεσσίας και Λυτρωτής των ανθρώπων.

Ματαίως λοιπόν περιμένουν οί ἀπιστήσαντες Ἑβραῖοι τόν Μεσσία τους, τόν χριστό τους καί μαζί τους ὅλοι οί σύγχρονοι ἀρνηταί τοῦ Χριστοῦ, ὅπως οί Νεοεποχίτες.

Λέγει ὁ ἑρμηνευτής τῶν Γραφῶν ἱερός Θεοφύλακτος: «Λέγεται οὖν ὁ Κύριος Χριστός ὡς βασιλεύς, ὡς ἱερεύς... ἐχρίσθη δέ καί αὐτός κυρίως τῷ ἀληθινῷ ἐλαίῳ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι. Τίς γάρ ἄλλος εἶχε τό Πνεῦμα ὡς ὁ Κύριος;»

Ὁ Ἰησοῦς ὡς Χριστός εἶναι ὁ ἀληθινός ἱερεύς, βασιλεύς καί προφήτης. Διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ νέου Ἀδάμ, μπορούμε καί ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί του νά ἀνακτήσουμε τήν προφητική, ἱερατική καί βασιλική μας ιδιότητα, πού ἐκάσαμε μέ τήν πῶσι τοῦ πρώτου Ἀδάμ.

Πόσο μεγάλα εἶναι καί αὐτά τά δῶρα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ σέ μᾶς. Σάν προφήται μπορούμε νά γνωρίζουμε τά μυστήρια τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τά ἀπό «τῶν αἰώνων ἀποκεκρυμμένα» (Κολ. α΄ 26). Σάν ἱερεῖς νά προσφέρουμε θυσίαν αἰνέσεως ὅλη μας τήν ὕπαρξι καί ὅλη τήν δημιουργία στόν Δημιουργό. Σάν βασιλεῖς νά βασιλεύουμε στά ἄλλα πάθη μας.

Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι πολύ ἐνωρίς οἱ πιστεύσαντες στόν Ἰησοῦ ὀνομάσθηκαν στήν Ἀντιόχεια “Χριστιανοί” (Πραξ. ια΄, 26) –ἀπό τό Χριστός– ἐνῶ πρῶτα ἐλέγοντο “μαθηταί” ἢ “οἱ τῆς ὁδοῦ”.

Δέν εἴμαστε ἀπλῶς ὀπαδοί ἢ μαθηταί ἢ ἀκόλουθοι τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλά κατὰ χάριν μέτοχοι τῆς Μεσσιανικῆς του ιδιότητος, ἀφοῦ καί ἐμεῖς λαμβάνουμε μέ τό Ἅγιο Χρῆσμα τήν δωρεά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

«... Ἴδού ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καί τέξεται υἱόν καί καλέσουσι τό ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστι μεθερμηνεύόμενον μεθ’ ἡμῶν ὁ Θεός» (Ματθ. α΄ 23).

Ἐμμανουήλ εἶναι τό προφητικό ὄνομα τοῦ Κυρίου. Ποιοί θά τόν ὀνομάσουν Ἐμμανουήλ; Ὅσοι θά πιστεύσουν σ’ Αὐτόν, λέγει ὁ ἱερός Ζυγαβινός. Τό ὄνομα αὐτό δηλώνει τήν ἔνωσι τῆς θείας καί ἀνθρωπίνης φύσεως στό Πρόσωπο τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, δηλαδή ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ Θεάνθρωπος.

Ὁ Θεός μας δέν εἶναι ἔξω ἀπό ἐμᾶς, ἢ ἐπάνω ἀπό ἐμᾶς. Εἶναι μαζί μας, ἀνάμεσά μας. Ἐσκίνωσεν ἐν “ἡμῖν”. Ἔστησε τήν σκηνή του, τήν ἀνθρωπίνη φύσι του, ἀνάμεσά μας ὄχι μόνο ὡς Πνεῦμα ἀλλά καί μέ τό Σῶμά του, τήν Ἁγία Ἐκκλησία μας καί τά Μυστήριά της. Γίνεται βρῶσις καί πόσις μας. Καί θά εἶναι μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, ὅπως ὁ ἴδιος τό ὑποσχέθηκε: «ἰδού ἐγὼ μεθ’ ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. κη΄ 20).

Δοξάζουμε καί εὐχαριστοῦμε τόν Κύριο γιά ὅλα αὐτά τά δῶρα του πού τά ἅγια ὀνόματά του φανερώνουν.

Ἀκόμη τόν δοξάζουμε καί τόν εὐχαριστοῦμε, γιατί στήν ἁγία μας Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία παραλαμβάνουμε τόν ἀληθινό, τόν ἀκαινοτόμητο Χριστό, ὅπως τόν προφήτευσαν οἱ Προφῆται, ὅπως τόν παρέδωσαν οἱ Ἀπόστολοι καί Εὐαγγελισταί, ὅπως τόν ἐβίωσαν καί τόν ἐκήρυξαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ὡς τόν ἐνανθρωπήσαντα Θεόν καί Σωτῆρα, τόν μόνο Σωτῆρα. Γι’ αὐτό ἀλλωστε ἡ Ἁγία μας Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι μόνη αὐτή ἡ Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Δυστυχῶς δέν λείπουν καί ἀπό τήν ἐποχή μας οἱ ψευδοπροφῆται, πού φέρουν σύγχυσι στους Χριστιανούς παρουσιάζοντας τόν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν ὡς ἕνα ἀπό τούς σωτῆρες τῶν ἀνθρώπων.

Ἄκολουθοῦντες τούς ἁγίους Πατέρας, πού ποτέ δέν θεολογοῦσαν ἀκαδημαϊκά καί ἀφ' ὑψηλοῦ ἀλλά πάντοτε γιά τήν σωτηρία καί προστασία τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου, χαράσσουμε τίς γραμμές αὐτές μέ αἴσθησι τῆς εὐθύνης μας ἔναντι τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καί τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας.

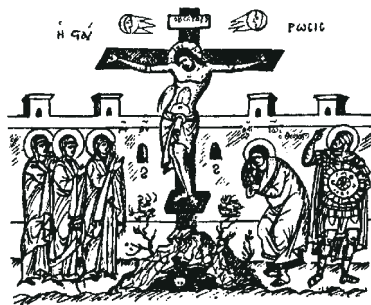
Καί ὁμολογοῦμεν τόν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν τέλειον Θεόν καί τέλειον ἄνθρωπον, «ἐκ δύο φύσεων» ἀλλά καί «ἐν δύο φύσεσιν» (τό ὁποῖο ἀρνοῦνται οἱ Ἀντικαλκηδόνιοι), ὅπως ἀλαθῆτως ἐδογματίσαν οἱ ἅγιες οἰκουμενικές Σύνοδοι, μή ἀποδεχόμενοι καμμία ἀλλοίωσι, οὔτε τήν παραμικρά, τῶν ἁγίων Ὁρῶν καί ἀποφάσεών των.

Κλίνουμε τό γόνυ τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος ἐνώπιον τῆς ἁγίας του φάτνης καί τόν ἱκετεύουμε νά διατηρήσῃ καί ἐμᾶς ἀσαλεύτους στήν ἁγία ὀρθόδοξο εὐαγγελική μας πίστι καί ζωή καί νά ἐπαναφέρῃ σ' αὐτήν ὅσους “ὀρθοδόξους” ἐπηρεάζονται ἀπό τό πνεῦμα τοῦ κόσμου καί μεταβάλλουν τήν πίστι σέ ἰδεολογία καί τήν ποιμαντική καί ἱεραποστολή σέ δημόσιες σχέσεις καί διπλωματία. Ὡστε ὅλοι νά προσφέρουμε μετά τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας, ἀντί τῆς χρηματικῆς φορολογίας πού προσέφεραν οἱ ὑπήκοοι τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας στόν Καίσαρα Αὐγούστο, «ὀρθοδόξου πλουτισμόν θεολογίας, τῷ Θεῷ καί Σωτῆρι τῶν ψυχῶν ἡμῶν» (Δοξαστικό τῶν αἰνῶν τῶν Χριστουγέννων).

Χριστούγεννα 1997



ΕΝ ΠΟΝΩ ΚΑΙ ΧΑΡΑ(*)



Ἡ Ὑμνολογία τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καί τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου μᾶς καλεῖ νά ἐορτάσουμε τά σωτήρια αὐτά γεγονότα μέ κατάνυξι, πόνο καί χαρά.

Πόνο, γιατί οἱ ἁμαρτίες μας, οἱ ἁμαρτίες ὅλων τῶν ἀνθρώπων –τῶν πρό Χριστοῦ καί με-

τά Χριστόν– ἀνέβασαν τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ στόν Σταυρό.

Πόνο, γιατί ἦταν τόσο πολύ τό βᾶρος τῶν ἁμαρτιῶν μας, ὥστε μόνο τό αἷμα τοῦ Σαρκωθέντος Θεοῦ θά ἤμποροῦσε νά τίς ἀποπλύνῃ.

Γιά τό βᾶρος τῶν ἁμαρτιῶν μας ὁ Κύριος ἐπόνεσε ἐπί τοῦ Σταυροῦ.

Ἐπόνεσε σωματικά, γιατί ὁ Σταυρικός θάνατος εἶναι ὄχι μόνο ὁ πιό ἐπονεϊδιστος θάνατος ἀλλά καί ὁ πιό ὀδυνηρός. Ἐπόνεσε ὅμως καί ψυχικά, ἐπειδή ἐγνώριζε γιατί πάσχει καί πόσο μεγάλη ἀχαριστία καί ἀνταρσία κατά τοῦ Θεοῦ ἐκφράζει ἡ ἁμαρτία.

Γιά τόν πόνο τοῦ Μεσσία ὠμίλησε προφητικά ὁ μεγαλοφωνότερος τῶν Προφητῶν Ἡσαΐας 800 χρόνια πρό Χριστοῦ: «...καί εἶδομεν αὐτόν, καί οὐκ εἶχεν εἶδος (ῥαίαν ἐμφάνισιν) οὐδέ κάλλος. Ἀλλά τό εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον καί ἐκλείπον παρά πάντας τούς υἱούς τῶν ἀνθρώπων... οὗτος τās ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει καί

(*) Ἐόρτιος καιρεισμός τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας ἐπί τῇ ἐορτῇ τοῦ Πάσχα 1998.

περί ἡμῶν ὀδυνᾶται... αὐτός δέ ἐτραυματίσθη διά τās ἁμαρτίας ἡμῶν... τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν» (νγ', 2-5).

Τό ἴδιο ἔνοιωσε καί ἡ Παναγία μας κατά τήν προφητεία τοῦ δικαίου Συμεῶν: «Σοῦ δέ αὐτῆς τήν ψυχὴν διελεύσεται ρομφαία» (Λουκ. β', 35).

Ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας ἀναφερόμενος στόν πόνο τῆς Παναγίας γράφει: «Τήν ὥρα τῶν Παθῶν κατέλαβε τήν Παρθένο θλίψις ὑπερβολική καί ἀπερίγραπτη, τέτοια πού παραπλήσια ποτέ δέν ἔνοιωσε ἄνθρωπος. Γιατί αὐτή εἶδε τήν Σταύρωσι σάν μητέρα, ἀλλά καί σάν ἄνθρωπος μέ σωστή κρίσι, σάν κάποιος πού μπορεῖ νά διακρίνῃ καθαρά τήν ἀδικία».

Τόν ἴδιο πόνο νοιῶθουν καί οἱ ἅγιοι ὅλων τῶν αἰῶνων.

Φαίνεται ὅμως ὅτι καί αὐτό τό συγκλονιστικό γεγονός, τό συγκλονιστικώτερο στήν παγκόσμιο ἱστορία, τό συνθηζοῦμε, δέν ἐμβαθύνουμε στήν σημασία του καί τό προσπερνοῦμε.

Ὅμως, ὅσο πόνο προκαλεῖ στίς θεοφιλεῖς ψυχές τό Πάθος τοῦ Κυρίου, τόση χαρά προκαλεῖ ἡ ἄπειρος συγχωροῦσα καί συμπάσχουσα γιά μᾶς ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Πατέρα μας.

Στό Δοξαστικό τῶν Αἵνων τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἡ Ἐκκλησία ψάλλει: «Αὐτόν ἀσπασώμεθα τῇ χαρᾷ καί τῷ φόβῳ· φόβῳ διά τήν ἁμαρτίαν, ὡς ἀνάξιοι ὄντες· χαρᾷ δέ διά τήν σωτηρίαν, ἣν παρέχει τῷ κόσμῳ, ὁ ἐν αὐτῷ προσπαγεῖς Χριστός ὁ Κύριος».

Στόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ βλέπουμε τί ἐμεῖς ἐκάναμε στόν Κύριο καί Θεό μας. Πόση ἀνταρσία, ἀχαριστία καί ἀγνωμοσύνη ἐκφράσαμε.

Στόν Σταυρό τοῦ Χριστοῦ ὅμως βλέπουμε καί τί ὁ Θεός ἔκανε γιά μᾶς καί πόσο μᾶς ἀγαπᾷ, ὥστε νά σταυρωθῇ γιά τούς σταυρωτάς του.

Αυτά τὰ δύο συναισθήματα, ὁ πόνος καί ἡ χαρά, ἡ κατά τούς ἁγίους Πατέρας χαρμολύπη, διαποτίζει τὴν Ὑμνολογία τῶν ἁγίων αὐτῶν ἡμερῶν ἀλλὰ καί τὴν ζωὴ ὅσων αἴρουν τὸν Σταυρὸ τοῦ Κυρίου «καθ' ἡμέραν» (Λουκ. θ', 23) ὡς γνήσιοι μαθηταὶ του.

Ἔχοντες τὴν μνήμη τῶν ἁμαρτιῶν μας καί τῶν ἁμαρτιῶν ὅλου τοῦ κόσμου, πού «ἀνασταυρώνουν» (Ἑβρ. στ', 6) τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ, κρατοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας σέ μετάνοια, ταπείνωση, συντριμμένη καρδιά. Βλέπουμε πόσο βαθύ εἶναι τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας πού καλύπτει τὸν κόσμο.

Ἔχοντες πάλι τὴν μνήμη τῆς σταυρικῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ὡς ἀμφωτος ἥλιος διαπερνᾷ τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας, δέν ἀπελπιζόμεθα, δέν ἀποκάμνουμε. Γνωρίζουμε ὅτι ὁ Κύριος μᾶς ἀγαπᾷ ἔτσι πού εἴμεθα, μέ τὴν ἁμαρτία μας καί τὴν ἀρρώστεια μας, γιὰ νὰ γίνουμε ὅπως Ἐκεῖνος μᾶς θέλει καί μᾶς ἔχει προορίσει: υἱοὺς Θεοῦ καί κατὰ χάριν Θεοῦ.

Ὁ Κύριος στοὺς Μακαρισμοὺς μακαρίζει μεταξύ τῶν ἄλλων καί τούς «πενθοῦντας», ὑποσχόμενος ὅτι αὐτοὶ θὰ παρακληθοῦν, θὰ παρηγορηθοῦν.

Ὁ κόσμος μακαρίζει τούς γελῶντας, αὐτοὺς πού δέν πονοῦν γιὰ τίς ἁμαρτίες τους καί δέν μετανοιῶνουν. Αὐτοὶ ὅμως δέν θὰ λάβουν οὔτε σ' αὐτὴ τὴν ζωὴ οὔτε στὴν αἰώνιο ζωὴ τὴν παράκλησι-παρηγορία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Μόνο αὐτοὶ πού πονοῦν, πενθοῦν καί κλαίουں μέ μετάνοια καί ἐλπίδα στὴν συγχωροῦσα Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γνωρίζουν τὴ γλυκύτητα φέρνει ἡ παράκλησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στίς πενθοῦσες ψυχές, καί πόσο γλυκά εἶναι τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας.

Καί ἀκόμη, κατὰ τὸν Πατριάρχη ἅγιο Φιλόθεο τὸν Κόκκινο, οἱ πῖο προχωρημένοι ἀπὸ τούς Χριστιανούς δέν πενθοῦν μόνο

γιὰ τίς δικές τους ἁμαρτίες, ἀλλὰ καί γιὰ τίς ἁμαρτίες ὅλων τῶν ἀνθρώπων καί γιὰ ὁποιοδήποτε ἠθικό ἢ φυσικό κακό γίνεται στὸν κόσμο καί προκαλεῖ πόνο καί δυστυχία στοὺς ἀνθρώπους.

Ἔτσι, ἡ προσευχή τους δέν εἶναι μόνο τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησον με τὸν ἁματωλόν» ἀλλὰ καί τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησον τὸν κόσμον σου».

Μήπως γιὰ νὰ ζῆ συνεχῶς σ' αὐτὸ τὸ χαροποῖο πένθος δέν ἐνδύεται καί ὁ μοναχὸς τὸ πένθιμο μοναχικὸ σχῆμα, ὅπως τόσο χαρακτηριστικὰ διαλαμβάνει καί ἡ Ἀκολουθία τῆς κουρᾶς τοῦ Μεγαλοσχήμου Μοναχοῦ;

Μακάριοι οἱ Χριστιανοὶ πού πονοῦν γιὰ τὸν πόνο πού προκάλεσε ἡ ἁμαρτία στὸν Χριστό.

Μακάριοι οἱ Χριστιανοὶ πού χαίρουν γιὰ τὸν Χριστὸς ἐνίκησε μέ τὴν ἀγάπη Του τὴν ἁμαρτία, τὸν διάβολο, τὸν θάνατο, καί ἀπέδειξε ὅτι αὐτὸς ἔχει τὸν τελευταῖο λόγο στὴν ζωὴ μας καί στὴν ἱστορία.

Γι' αὐτὸ ἡμποροῦμε νὰ χαιρώμεθα. Ὁ Σταυρωθεὶς εἶναι καί ὁ Ἀναστάς Κύριος. Ἡ ἀγάπη Του ἔλλαμψε στὸν Σταυρὸ Του καί ἐθριάμβευσε μέ τὴν Ἀνάστασί Του. Ὁ Σταυρωθεὶς καί Ἀναστάς Κύριος εἶναι ὁ Σωτὴρ μας.

Αὐτῷ ἡ δόξα καί ἡ τιμὴ καί ὁ αἶνος καί ἡ προσκύνησις εἰς τούς αἰῶνας.

Ἄγιον Πάσχα 1998





Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ^(*)

Πολλά έχουν λεχθῆ και γραφῆ για τὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία καὶ τὴν συμμετοχὴ της σ' αὐτό πού γενικά λέγεται «Οἰκουμένη Κίνησις». Φαίνεται ὅτι κανένα ἄλλο θέμα δέν προκαλεῖ τόση ταραχὴ στὴν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία ὅπως ὁ Οἰκουμενισμός. Καὶ πράγματι ὠδήγησε σέ σοβαρές διαιρέσεις, ἀκόμη καὶ σχίσματα, ἐντὸς τῆς Μιάς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τὴν ὁποία ἴδρυσε ὁ Κύριος.

Γενικά θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι ἡ Οἰκουμένη Κίνησις εἶναι μία προσπάθεια ἐπαναφορᾶς τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν στὴν ἔνωση πού ὑπῆρχε τοῦλάχιστον πρὶν ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῆς Χαλκηδόνος. Μία εὐγενής προσπάθεια, ὁπωςδήποτε. Ἀλλά ὁ τρόπος γιὰ μία τέτοια ἔνωση παραμένει ἐξαιρετικά ἀμφιλεγόμενος.

Σχετικά μέ τὸν τρόπο αὐτό, γιὰ τοὺς Ὁρθόδοξους πιστοὺς ὑπάρχει μία μόνο ἀπάντησις: ἡ ἔνωσις τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν πρέπει νά εἶναι μία ἔνωσις ἐν τῇ παραδοθείσῃ ἀποστολικῇ πίστει. Μέ ἄλλα λόγια, οἱ χωρισμένες ἐκκλησίες νά ἐπανεέλθουν στὴν Ὁρθοδοξία.

(*) Τό κείμενο αὐτό δημοσιεύθηκε ἀγγλιστί, τὸν Νοέμβριο τοῦ 1996, στό περιοδικό Diocesan News for Clergy and Laity πού ἐκδίδει ἡ Ἱερά Μητρόπολις Ντένβερ, ἐπαρχία τῆς Ἑλληνορθόδοξου Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας στὴν Διάσκεψι τοῦ τμήματος Πίστις καὶ Τάξις Βορείου Ἀμερικῆς, πού ἔγινε στό Oberlin τοῦ Ὁχάϊο τό 1957, ἐξέφρασαν τό ζήτημα λακωνικώτατα:

(Αὐτή ἡ ἐνότης) εἶναι γιὰ μᾶς μία δεδομένη ἐνότης, ἡ ὁποία δέν κάθηκε ποτέ, καί, σάν δῶρο Θεοῦ καὶ οὐσιῶδες σημεῖο τῆς χριστιανικῆς ὑπάρξεως, δέν θά ἦταν δυνατὸν νά εἶχε καθῆ. Αὐτή ἡ ἐνότης στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι γιὰ μᾶς ἐνότης ἐν τῇ ἱστορικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν τῇ πληρότητι τῆς πίστεως, ἐν τῇ πληρότητι μιᾶς συνεχοῦς μυστηριακῆς ζωῆς. Γιὰ μᾶς, αὐτή ἡ ἐνότης εὐρίσκεται στό σῶμα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία διεφύλαξε... καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Ἀποστολικῆς πίστεως καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῆς Ἀποστολικῆς τάξεως.

Ἐπομένως, γνήσιος «Ὁρθόδοξος Οἰκουμενισμός» μπορεῖ νά εἶναι μόνο ἡ μαρτυρία στὸν χριστιανικό κόσμο τῆς ἅπαξ παραδοθείσης εἰς τοὺς Ἀποστόλους Πίστεως, ἡ ὁποία δέν ἄλλαξε ποτέ καὶ τὴν ὁποία καλοῦνται νά δεχθοῦν ὡς τὴν μόνη αὐθεντικὴ ἐκδοχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, γιὰ τίς περισσότερες χριστιανικὲς ὁμολογίες πού συμμετέχουν στὴν Οἰκουμένη Κίνησι τὰ μέσα γιὰ τὴν ἔνωση εἶναι πολὺ διαφορετικά καὶ τελείως ἀπαράδεκτα γιὰ τοὺς Ὁρθόδοξους.

Ἡ Οἰκουμένη Κίνησις ἔχει τίς ρίζες της στὴν ἀπογοῆτευσι τῶν Εὐρωπαίων Χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι βαρέθηκαν τὴν ἱστορία τους γεμάτη ἀπὸ ἐθνικιστικούς σκοπούς καὶ πολέμους, πού τίς πιό πολλές φορές ἐγίνοντο ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀπάντησις τους ἦταν νά ἐγκαταστήσουν στὴν κοσμικὴ ἀρένα μία ἀτμόσφαιρα ἀμοιβαίας ἀνοχῆς καὶ σεβασμοῦ τῶν ἀνθρώπων μέ διαφορετικὴ πίστι. Γιὰ νά τὴν στηρίξουν μέσα στὴν θρησκευτικὴ σφαῖρα καθώρισαν μία μεθοδολογία, ἡ ὁποία θά ἐλαχιστοποι-

οὔσε ἐκεῖνες τίς διαφορές στήν διδασκαλία καί στό δόγμα, οἱ ὁποῖες ἔστρεφαν ἀδελφούς ἐναντίον ἀδελφῶν κατά τούς αἱματηρούς εὐρωπαϊκούς πολέμους. Ἡ φιλοσοφική θεμελίωσις τῆς μεθοδολογίας τους ἦταν νά παραδεχθῶν ἀξιωματικῶς τήν γνωστή «θεωρία τῶν κλάδων» γιά τίς χριστιανικές ὁμολογίες. Αὐτή ἡ θεωρία προτείνει ὅτι ὅλες οἱ χριστιανικές ἐκκλησίες προῆλθαν ἀπό τήν ἴδια βασική ρίζα ἢ βασικό κορμό καί ἔτσι ὅλες εἶναι οὐσιαστικά μία. Ἄφοῦ ὅλες εἶναι ἀπό μία κοινή πηγῆ, οἱ διάφορες ἐκκλησίες μποροῦν νά συνυπάρχουν καί νά εὐημεροῦν ἢ μία δίπλα στήν ἄλλη μέ ἀμοιβαῖο σεβασμό. Ἡ Οἰκουμενική Κίνησις πού προέκυψε εἶναι βασικά ἕνα προτεσταντικό κατασκεύασμα, καθόσον οὔτε ἡ Ρωμαιοκαθολική οὔτε ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θά ἦταν ποτέ δυνατόν νά ἀναγνωρίσουν τίς ἀποκεκομμένες ἐκκλησιολογικές ὀντότητες τῶν Προτεσταντῶν ὡσάν νά εἶχαν παραμείνει πιστές στά αὐθεντικά δόγματα καί διδασκαλίες.

Ἐνωμένες μόνο γύρω ἀπό τό “διαμαρτύρομαι” ἀέναντι στήν ἱεραρχική ἐκκλησιολογία καί τήν δογματική θεολογία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας (ἡ ὁποία καθεαυτήν εἶναι αἰρετική καί ἀπεσχισμένη ἀπό τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία), οἱ προτεσταντικές ὁμολογίες ὀφείλουν ἀναγκαστικά νά δεχθῶν ὡς κοινή βᾶσι τό γεγονός ὅτι διαφέρουν στήν πίστι, ἀλλά ἐνώνονται στήν ἐπιθυμία νά συνυπάρχουν εἰρηνικά. Δέν προτίθενται νά ἐνωθῶν στήν διδασκαλία καί στό δόγμα, ἀλλά μᾶλλον ψάχνουν νά εὕρουν τόν πιό χαμηλό κοινό παρονομαστή πίστεως πού θά μποροῦν νά δεχθῶν ὅλες οἱ ἑτερόκλητες ὁμολογίες.

Ἔτσι, οἱ Ὁρθόδοξοι πού συμμετέχουν στήν Οἰκουμενική Κίνησι οὐσιαστικά προσπαθοῦν νά ταιριάσουν τά ἀταίριαστα. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι τό πλήρωμα τῆς ἀληθείας, ὅπως ἀποκαλύφθηκε στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί διατηρήθηκε σ’ αὐτό, πού εἶναι ἡ

Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Ἡ Οἰκουμενική Κίνησις πάλι εἶναι ἕνα συνονθύλευμα ἑτερογενῶν στοιχείων πού ὑποβιβάζει τά κοινά πιστεύματα σέ μιά-δυό γενικῶς ἀποδεκτές φράσεις, οἱ ὁποῖες δέν ἔχουν περισσότερη οὐσία ἀπό τούς χωρίς νόημα ἦχους.

Περιέργως, αὐτοί πού πιό πολύ ἀναμιγνύονται στήν Οἰκουμενική Κίνησι εἶναι οἱ ἐκ προγόνων Ὁρθόδοξοι. Τό ὅτι μερικοί ἀπό αὐτούς ἀντιπροσωπεύουν τούς μετανάστες Ὁρθόδοξους, μπορεῖ νά ἐξηγηθῆ ὡς προσπάθεια νά γίνουν ἀποδεκτοί σάν τμήμα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κατεστημένου στήν Ἀμερική. Ταυτόχρονα εἶναι “ἀσφαλές” γιά τούς ἐκ προγόνων Ὁρθόδοξους νά ἀνακατεύονται ἀπό περιέργεια μέ τίς ὁμολογίες καί παραδόσεις τῆς Δύσεως. Διότι, ὅπως εἶναι σφικτά δεμένοι μέ ἕνα Ὁρθόδοξο ἦθος μέσα ἀπό τήν γλῶσσα, τήν κουλτούρα, τήν θρησκεία καί τήν οἰκογένεια, εἶναι ἀπίθανο νά γίνουν ἀποστάται μέσφ μιᾶς περιστασιακῆς ἐπαφῆς μέ τόν προτεσταντικό ἢ καί τόν ρωμαιοκαθολικό κόσμο. Ἀπό τήν ἄλλη ὑπάρχει ἕνας ἀκραῖος κίνδυνος, μέ μία τέτοια ἐπαφή νά υἱοθετήσουν βαθμιαῖα –σχεδόν ἀνεπαίσθητα– ἔθιμα καί παραδόσεις, τά ὁποῖα θά τούς ἀπομακρύνουν ἀπό τήν ἀλήθεια, ἀπό τό Ὁρθόδοξο φρόνημα.

Γιά τούς προσπλήτους Ὁρθόδοξους ἡ συμμετοχή στήν Οἰκουμενική Κίνησι εἶναι τελείως ἀπαράδεκτη, διότι ἔχουν γνωρίσει ἀπό κοντά τήν κατάστασι τῶν ἑτεροδόξων.

Μερικοί ἀπό τούς προσπλήτους ἐγκατέλειψαν τήν Δυτική τους Ἐκκλησία χωρίς ὀργή ἢ ἀπόγνωσι, ἀλλά διότι ἡ πνευματική τους ἀναζήτησις τούς τράβηξε ἀμείλικτα πιό κοντά στήν ἀλήθεια τῆς ἀποστολικῆς πίστεως. Γι’ αὐτούς ἡ Ὁρθόδοξος συμμετοχή στήν Οἰκουμενική Κίνησι μπορεῖ κατ’ ἀρχήν νά φαίνεται παρήγορη –ἀντίθετα ἀπό τούς μετανάστες Ὁρθόδοξους, οἱ ὁποῖοι ἀναζητοῦν ἀποδοχή–, διότι φαίνεται σάν νά ἀναγνωρίζεται ἀπό τήν

μπτρική ἐκκλῆσια τοῦ προσῆλυτου ἢ νέα Ὁρθόδοξος πίστις πού ἀπροσδόκητα συνάντησαν. Τελικά ὁμως οἱ περισσότεροι ἀπό αὐτούς τούς προσῆλυτους θά ἀπορρίψουν τήν Οἰκουμενική Κίνησι ἀπλῶς διότι δέν εἶναι γνήσια καί συνεπής μέ τήν πνευματική τους πορεία.

Ἄλλοι προσήλυτοι βρῆκαν τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλῆσια, ἀφοῦ κατενόησαν ὅτι οἱ μπτρικές τους ἐκκλῆσιες ἐγκατέλειψαν τίς διδασκαλίες, μέ τίς ὁποῖες αὐτοί μεγάλωσαν... Γι' αὐτούς ἡ Ὁρθόδοξος συμμετοχή στήν Οἰκουμενική Κίνησι εἶναι ἕνα σκάνδαλο καί μία ἀπέραντη τραγωδία.

Στήν καλύτερη περίπτωση, πού προσήλυτοι ὡς ἐνήλικοι πῆραν μία συνειδητή ἀπόφασι νά ἀσπασθοῦν τόν Ὁρθόδοξο Χριστιανισμό –συνήθως μετά ἀπό ὄχι καί τόσο λίγη ἐνδοσκοπήσι- νοιώθουν μεγάλη ἀμχανία, ὅταν βλέπουν τούς ἐκ προγόνων Ὁρθόδοξους νά ἀτενίζουν μέ ἐνδιαφέρον τίς ἐκκλῆσιες πού οἱ ἴδιοι ἐγκατέλειψαν καί ἀκόμη νά ἀναζητοῦν τήν συνεργασία μέ αὐτές. Οἱ περισσότεροι προσήλυτοι ἀσπάσθηκαν τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλῆσια μέ μεγάλο προσωπικό κόστος. Πολλοί εἶναι περιφρονημένοι ἀπό τούς συγγενεῖς τους (καί ἀπό γονεῖς καί ἀδελφούς), ἐπειδή ἐγκατέλειψαν τήν οἰκογενειακή πίστι. Πολλοί ἔχασαν φίλιες καί δεσμούς πού εἶχαν δημιουργήσει κατά τήν διάρκεια τῶν ἐτῶν πού ἔζησαν στίς μπτρικές τους ἐκκλῆσιες. Οἱ περισσότεροι προσήλυτοι χρειάσθηκε νά οἰκοδομήσουν ἐξ ὑπαρχῆς τήν προσωπική τους ζωή καί νά δημιουργήσουν ἐκ νέου συναισθηματικές διασυνδέσεις σέ μία Ἐκκλῆσια πού εἶναι ποικιλοτρόπως διαφορετική ἀπό τίς προηγούμενες ἐμπειρίες καί τόν τρόπο ζωῆς τους.

Γι' αὐτούς πού τόσο ὑπέφεραν γιά νά γίνουν μέλη τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλῆσιας, ἡ συμμετοχή στήν Οἰκουμενική Κίνησι εἶναι μία ὑπερβολικά ἐπώδυνη προδοσία. Τελικά, σχεδόν γιά ὅλους

τούς προσῆλυτους, ἡ συμμετοχή στήν Οἰκουμενική Κίνησι συν-οψίζεται στό ἐρώτημα, ἂν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλῆσια εἶναι πραγματικά «Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλῆσια». Μέ ἄλλα λόγια, εἶναι ἡ ἀληθινή Ἐκκλῆσια; Ἡ Οἰκουμενική Κίνησις ἀναγκαστικά ἀπαντᾷ ὅτι δέν εἶναι, διότι ὑποστηρίζει ὅτι καμμία Ἐκκλῆσια δέν ἔχει ὅλη τήν ἀλήθεια.

Ζηλωταί καί ἐνθερμοί Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί συχνά ἀντιδρῶν πολύ φοβισμένα σέ κάθε συμμετοχή τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλῆσις στήν Οἰκουμενική Κίνησι. Συχνά θεωροῦν τόν Οἰκουμενισμό καθ' ἑαυτόν ὡς “παναίρεσι”. Αὐτή πιθανῶς εἶναι μία σωστή περιγραφή, διότι ἡ ὑπό προτεσταντική καθοδήγησι Οἰκουμενική Κίνησις εἶναι ἕνα κρᾶμα ἀπό ἀνόμοιες ὁμολογίες, οἱ πιά πολλές ἀπό τίς ὁποῖες ἐκφράζουν –στήν πραγματικότητα ἀσπάζονται– τήν μία ἢ τήν ἄλλη μορφή τῶν αἰρέσεων πού καταπολεμήθηκαν ἱστορικά ἀπό τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλῆσια διά τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Μερικές ὁμάδες μέσα στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλῆσια φθάνουν στό σημείο καί νά “ἀποτειχίζονται” ἀκόμη ἀπό τά τμήματα τῆς Ἐκκλῆσις πού ἀναμινύονται μέ τήν Οἰκουμενική Κίνησι. Ἀκόμη καί ὠρισμένες μοναστικές κοινότητες εὐρίσκονται σέ διαμάχη μέ τίς ἱεραρχίες τους γιά τό ἴδιο ἀκριβῶς θέμα. Ἡ περιβόητος Συμφωνία τοῦ Βalamand ἰδιαίτερος δημιούργησε πολύ ἔντονο φόβο μεταξύ ὠρισμένων παραγόντων στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλῆσια, ὅτι εἴμαστε ἔτοιμοι νά κάνουμε μία ἔνωση μέ τήν Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλῆσια χωρίς αὐτή νά ἀλλάξη σέ τίποτε.

Δυστυχῶς μερικά ἄτομα στήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλῆσια ἔφθασαν ἀκόμη καί νά υἰοθετήσουν τήν “θεωρία τῶν δύο πνευμόνων”, ἡ ὁποία θέτει ὡς ἀξίωμα ὅτι τό ἕνα ὁρατό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ (ἡ Ἐκκλῆσια) διαιρεῖται σέ δύο πνεύμονες: ἕνα ἀνατολικό καί ἕνα

δυτικό (ρωμαιοκαθολικό). μία τέτοια έννοια είναι παράλογη. Είναι οξυμωρο να υποστηρίξη κανείς ότι η Μία Έκκλησία διαιρείται.

Είναι αλήθεια ότι οι Όρθόδοξοι που υποστηρίζουν την Οικουμενική Κίνηση αναζητούν να συγκαλύψουν και να συμβιβάσουν τις διαφορές μας με τους έτεροδόξους, με ένα ίσως πνεύμα χριστιανικής φιλανθρωπίας. Δυστυχώς, η αγάπη που δέν είναι αληθινή δέν είναι και φιλάνθρωπη. Η αγάπη, που αποδέχεται και επιτρέπει τό ψεύδος, απλώς δέν είναι αγάπη.

Πάντως, ἄς θυμηθοῦμε ὅτι κανένα πρόσωπο καί καμμία ομάδα προσώπων δέν ὀμιλεῖ ἐξ ὀνόματος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ “φωνή” τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι ἐν τέλει συνοδική.

Ἐάν κάποια δεύτερη ψευδο-ένωσις μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς ἐπιδιώκεται ὡς φυσική συνέπεια τῆς Συμφωνίας τοῦ Balamand, πρέπει νά θυμώμαστε ὅτι ἀκόμη καί ἡ ψευδοσύνοδος τῆς Φλωρεντίας, ὑπογεγραμμένη ἀπό μία σημαντική προσωπικότητα, τόν τότε πατριάρχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀπερρίφθη ἀπό τούς Ὀρθοδόξους πιστούς καί δέν ὑπολογίζεται ὡς κάτι περισσότερο ἀπό μία ὑποσημείωσι στήν ἱστορία.

Ἀκόμη καί ἂν μία τεράστια πλειοψηφία πιστῶν πέση σέ λάθος, πρέπει νά ἐνθυμούμεθα τίς περιόδους πού ἅγιοι φωστῆρες σάν τόν ἅγιο Ἀθανάσιο καί τόν ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή στάθηκαν οὐσιαστικά οἱ μόνοι ὑπερασπισταί τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως. Ὁ Θεός δέν θά ἐγκαταλείψῃ τόν λαό Του, ἀλλά θά στείλῃ καθαρές, προφητικές φωνές νά μᾶς ὑπενθυμίσουν ὅτι ἔχουμε δεχθῆ τό πλήρωμα τῆς ἀληθείας: τήν Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία.

Η ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ: ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ^(*)

Στήν αγία μας Ἐκκλησία, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, ἔχουμε διδαχθῆ νά ἐπιτελοῦμε ἀνάμνησιν ὄχι μόνο εὐχαρίστων ἀλλά καί λυπηρῶν γεγονότων. Ἔχουμε μάθει νά ἐνθυμούμεθα ὄχι μέ ἀνθρώπινη, ψυχολογική μνήμη, ἀλλά μέ τήν χαρισματική μνήμη πού τό Ἅγιον Πνεῦμα ἐπιδαφιλεύει στήν Ἐκκλησία.

Ἐνθυμούμεθα τά εὐχάριστα γεγονότα μέ πνεῦμα δοξολογικό. Ἐνθυμούμεθα ὅμως καί τά, κατ' ἄνθρωπον, δυσάρεστα μέ πνεῦμα περισυλλογῆς, αὐτοκριτικῆς, μετανοίας, κατανύξεως καί συντριβῆς. Ἐνθυμούμεθα, μέσα στήν Ἐκκλησία μας, μέ πνεῦμα προσευχῆς καί εὐλαβείας, ὥστε ἡ ἀνάμνησις νά γίνεται πρὸς δόξαν Θεοῦ καί πρὸς ἰδικήν μας ψυχική ωφέλεια. Μέ αὐτή τήν ἔννοια χρησιμοποιεῖται στά συναξάρια τῆς Ἐκκλησίας ἡ λέξις μνήμη. *Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμην ἐπιτελοῦμεν...* ἀναφέρει ὁ συναξαριστής, καί φανερώνει ὅτι ὁ εὐσεβῆς λαός τοῦ Θεοῦ κοινωνεῖ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι μέ τόν Ἅγιο, τοῦ ὁποῦ ἐπιτελοῦμε τήν μνήμη, ἢ συμμετέχει ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι στό μνημονεύομενο γεγονός.

Σήμερα, 29 Μαΐου, ὅλοι ἐμεῖς μνήμην ἐπιτελοῦμε τῆς Ἀλώσεως τῆς Βασιλευούσης ἀπό τούς Ὁθωμανούς. Μέ τήν ἱερά αὐτή

(*) Ὁμιλία ἐκφωνηθεῖσα ὑπό ἱερομ. Λ. Γ. κατὰ τήν ἀγρυπνίαν τήν τελεσθεῖσαν εἰς τόν Ἱερόν Ναόν Μεταμορφώσεως Βόλου, τῇ 29ῃ Μαΐου 1998, ἐπί τῇ ἐπετείῳ τῆς Ἀλώσεως τῆς Βασιλευούσης, κατὰ πρόσκλησιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος.

ἀγρυπνία καί τίς ὀλονύκτιες προσευχές μας ἐνθυμούμεθα μέ τήν χαρισματική μνήμη τῆς Ἐκκλησίας τό σημαντικώτατο αὐτό γεγονός γιά τήν ἱστορία τοῦ Γένους. Δέν ἀρκοῦμεθα στήν ἀνθρώπινη ἀνάμνησι, ἀλλά, ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ χριστιανική καί ἐκκλησιαστική μας συνείδησις, τιμοῦμε τήν ἡμέρα αὐτή μέ προσευχή καί μέ προσφορά τῆς θείας καί ἀναιμάκτου ἱερουργίας. Τελοῦμε τήν ἱερά αὐτή ἀγρυπνία, γιατί δέν θέλουμε νά σταθοῦμε ἀπέναντι στό μεγάλο γεγονός τῆς Ἀλώσεως μέ τήν στωϊκότητα τοῦ ἱστορικοῦ, ἀλλά μέ τήν ἱερότητα, τήν εὐλάβεια καί τόν σεβασμό τοῦ ἱερέως.

Ὅταν προσεγγίζουμε τήν ἱστορία ἐκκλησιαστικά, στήν πραγματικότητα θεολογοῦμε. Ψηλαφοῦμε τά ἴχνη τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ μέσα στήν ἱστορία. Ὁ Κύριος εἶναι παρών στήν ἱστορία διά τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν του, προνοῶν καί ρυθμιζῶν τά πάντα πρὸς τό συμφέρον καί τήν σωτηρία μας: «Κύριος πτωχίζει καί πλουτίζει, ταπεινοῖ καί ἀνυψοῖ» (Α' Βασιλ. 2, 7).

Πίσω ἀπό τό γεγονός τῆς Ἀλώσεως κρύβονται οἱ ἀνεξιχνίαστες βουλές τοῦ Θεοῦ. Ἄς ἀποδυθοῦμε τά σανδάλια τῆς ἐμπαθείας καί ἄς πλησιάσουμε τήν φλεγόμενη καί μή καταφλεγόμενη βάτο τῆς ἱστορίας τῆς Ἀλώσεως μέ δέος καί φόβο Θεοῦ. Δύσκολο τό ἐγχείρημα, ἰδιαιτέρως γιά τόν ὀμιλοῦντα. Δέν θαρρῶ στίς δυνάμεις ἢ στίς γνώσεις μου, πού οὕτως ἢ ἄλλως εἶναι ἀσθενικές καί περιορισμένες. Ἐλπίζω στήν χάρι καί τήν δύναμι τῆς ὑπακοῆς στόν ἅγιο Πρωτοσύγκελλο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ ὁποῦ ἤλθα νά ὀμιλήσω στήν ἱερά αὐτή σύναξι τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βόλου, καί ἐπίσης ἐλπίζω στήν δύναμι τῆς ὑπακοῆς στόν σεβαστό μου Γέροντα, τόν ἅγιο Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους Ἀρχιμ. Γεώργιο, ὁ ὁποῖος καί μέ ἀπέστειλε.

Προσεγγίζοντας, λοιπόν, τό γεγονός τῆς Ἀλώσεως φέρομε στήν μνήμη μας τέσσερα σημεία, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά προκύψῃ καί ἡ ἀνάλογη πνευματική ὠφέλεια σέ ὅλους μας.

Α΄.

Σήμερα, ἡμέρα μνήμης τοῦ μεγάλου πόνου γιά τήν πτώσι τῆς Βασιλευούσης. Μνήμης τῶν θανατώσεων, τῶν βασανισμῶν, τῶν ἐξανδραποδισμῶν, τῶν διωγμῶν, τῶν ταπεινώσεων, τῶν παιδομαζωμάτων, τῶν ἐξισλαμισμῶν καί τῶν λοιπῶν ἀμετρήτων ταλαιπωριῶν πού ὑπέστη ὁ Ὁρθόδοξος λαός πρίν ἀπό τήν Ἑλωση στίς γύρω ἀπό τήν Βασιλεύουσα πόλεις καί ἐπαρχίες, κατά τήν Ἑλωση στήν ἴδια τήν Βασιλεύουσα, καί μετὰ ἀπό αὐτήν σ' ὅλο τόν ὑπόδουλο Ὁρθόδοξο χῶρο.

Ὅσο ἡ αὐτοκρατορία ἐσυρρικνοῦτο, τόσο τά δεινά ἀπό τήν ἐπέλασι τῶν Ὀθωμανῶν γίνονταν δυσβάστακτα καί ἀφόρητα. Ἡ ἐλπίδα γιά ἐλευθερία καί ἀναβίωσι τῆς χριστιανικῆς πολιτείας φαινόταν νά ἀπομακρύνεται τραγικά. Πρῶτα ἡ Μικρά Ἀσία, ἕστερα ἡ Ἀδριανούπολις καί κατόπιν ἡ Θεσσαλονίκη, καί πιό νωρίς ἀπ' αὐτές οἱ μακρινές ἐπαρχίες περιῆλθαν στόν ὀθωμανικό ζυγό. Ἡ Βασιλεύουσα ἀσφυκτιᾷ, ἀλλά τρέφει ἀγαθές ἐλπίδες, ἐπειδή πιστεύει στήν προστασία τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ καί στούς οἰκτιρμούς τοῦ φιλανθρώπου Υἱοῦ τῆς.

Ὅμως, ἡ βουλή τοῦ Θεοῦ ἦταν ἡ Πόλη νά τουρκέφει. Ὁ Ὁρθόδοξος λαός μας θρηολόγησε τό γεγονός μέ τά δημοτικά του τραγούδια. Ἡ Ἑλωση τῆς Πόλης δέν ἦταν πιά μιά ἄλωσις κοντά στίς ἄλλες πού προηγήθηκαν. Ἐγινε σύμβολο. Τό Γένος ζῆ τήν Μεγάλη του Ἑβδομάδα, ζῆ τήν εἰς Ἄδου κάθοδό του: «πάφετε τό χερουβικό κι ἄς χαμηλώσουν τ' Ἄγια, γιατί ἔναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλη νά τουρκέφει», καί θά συνεχίσῃ ὁ ποιητής μέ τόν ἐλπι-

δοφόρο ἀναστάσιμο τόνο: «πάλι μέ χρόνους μέ καιρούς, πάλι δικά μας θᾶναι». Οἱ στίχοι αὐτοί μᾶς θυμίζουν τόν ὕμνο πού ψάλλεται τό Μέγα Σάββατο: «σιγησάτω πᾶσα σάρξ βροτεία».

Ὁ Ὁρθόδοξος λαός ἀνεβαίνει στόν γολγοθᾶ καί ὑφίσταται τό πάθος. Πονοῦμε γι' αὐτό, ὅπως πόνεσε τό Γένος. Ὁ μακαρίτης Φώτης Κόντογλου, στό *Θρηνητικό Συναξάρι*, περιγράφει ὡς ἐξῆς τό πάθος τοῦ Γένους: «Μεγάλη Ἑβδομάδα γίνηκε ἡ ζωή μας, τό “Σήμερον κρεμᾶται ἐπί ξύλου” γίνηκε τό τραγούδι μας, ὁ Χριστός νεκρός, σταυροχειριασμένος μέσα στό μνήμα του, αὐτό γίνηκε τό εἰκόνημά μας».

Πονοῦμε γιά τήν μεγάλη δοκιμασία τοῦ Γένους, γιατί πολλές ψυχές, ἀστήρικτες στήν πίστι, δέν ἄντεξαν, λύγισαν, καί ἐγκατέλειψαν τήν χριστιανική ζωή καί τήν ἴδια τήν πίστι τους. Ὁ ἅγιος Συμεών, ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, θρηνεῖ γιά τήν πτώσι αὐτή τῶν Χριστιανῶν τῆς ἐπαρχίας του. Τό κείμενό του εἶναι ἐνδεικτικό τῆς καταστάσεως πού ἀκολούθησε καί τήν Ἑλωση τῆς Βασιλευούσης. Γράφει:

«Ποῦ εἶναι σήμερα ἕνας ζηλωτής τῆς εὐσεβείας; Ποῦ εἶναι ἕνας νά ποθῆ νά κακοπαθήσῃ γιά τήν (ὀρθόδοξο) πίστι; Ποῦ εἶναι ἕνας νά βδελύσσεται τά ἔργα τῶν ἀπίστων; Δέν ὑπάρχει κανείς. Ὅλοι σχεδόν δείχνουν ζῆλο γιά τήν ζωή τῶν ἀπίστων. Τίς ἐναγεῖς πράξεις τους τίς θεωροῦν ἀγαθές, θαυμάζουν καί ποθοῦν τόν πλοῦτο, ἐπαινοῦν καί ἐπιζητοῦν τήν πρόσκαιρη τρυφή πού ἀποπνέει δυσωδία καί ἐκπηγάξει σκώληκες. Καί χάριν αὐτῆς τῆς τρυφῆς προδίδουν, ἀλλοίμονο, καί τούς Χριστιανούς στούς ἀπίστους καί τά χριστιανικά πράγματα... Ἀλλά καί πολλοί ἀνόητοι, μέ τόν παραμικρό πειρασμό... γίνονται ἀποστάται καί ἀρνηταί τοῦ Θεοῦ καί συναριθμοῦν οἱ ταλαίπωροι τούς ἑαυτούς των μέ τούς

ἀσεβείς... Ποιός νά μή θρηνήση γι' αὐτά; Ποιός, ἔστω κι ἄν ἔκλαιγε σ' ὄλη του τή ζωή, θά πενθοῦσε γι' αὐτούς ἀρκετά; Γι' αὐτούς πού χάθηκαν, γιά τούς ὑβριστάς τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτούς πού ὑποδουλώθηκαν στούς δαίμονες γιά τήν πρόσκαιρη ζωή, γιά τήν φθαρτή ἡδονή, γιά τήν ἄθετη καί ρυπαρή ζωή;»¹

Β'.

Σήμερα, ἡμέρα μνήμης τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, πού δέν ἄφησε τό δοῦλον Γένος ἀπαράκλητο, ἀλλά διά τῆς Ἐκκλησίας καί ἐπαρηγόρησε καί ἐστήριξε καί προετοίμασε γιά τήν ἐθνική ἀνάστασι.

Ὁ πόνος γιά τήν μεγάλη δοκιμασία τοῦ Γένους μετριάζεται χάρις στήν φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ παιδεύων καί πάλιν ἰώμενος.

Τό πρῶτο δεῖγμα τῆς θείας ἀγάπης εἶναι ἡ παραχώρησις εἰδικῶν προνομίων στήν Ἐκκλησία ἀπό τόν Πορθητή. Χάρις σ' αὐτή τήν οἰκονομία τοῦ Θεοῦ – ἄν καί ἀάπολλες φορές δυναστικά παραβιάσθηκαν τά προνόμια ἀπό τούς τυράννους – ἡ Ἐκκλησία, κατὰ τούς χρόνους τῆς δουλείας ἔπαιξε τόν ἐθναρχικό της ρόλο, παρηγόρησε τούς κατατρεγμένους ραγιαδες, καλλιέργησε τά ἐλληνικά γράμματα, ἐθέρμανε τήν ἀποσταμένη ἐλπίδα στούς ταπεινούς ναούς της καί στά μοναστήρια της μέ τά κρυφά σχολειά, καί ἔβαλε τά θεμέλια γιά τήν ἀνάστασι τοῦ Γένους.

Οἱ ἄγιοι Νεομάρτυρες εἶναι τό δεύτερο μεγάλο καί παρήγορο δῶρο τοῦ Θεοῦ στό ὑπόδουλο Γένος. Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἄγιορείτης τούς ἐγκωμιάζει καί δικαίως καί ἀψευδῶς τούς ὀνομάζει «δόξα καί καύχημα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας... καί παράδειγμα ὑπομονῆς εἰς ὅλους τούς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς ὁπού τυραννοῦνται ὑποκάτω εἰς τόν βαρύν ζυγόν τῆς αἰχμαλωσίας»².

Προσφύεστατα παρουσιάζει τούς ἁγίους Νεομάρτυρας νά ἐνισχύουν τούς καταπιεζομένους Χριστιανούς:

«Ἀδελφοί μας Χριστιανοί. Ἀδελφοί μας ἀγαπητοί καί παμπόθητοι· ὁ λαός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ ἐκλεκτός καί περιούσιος, λάβετε παράδειγμα ὑπομονῆς τῶν θλίψεων, ὁπού δοκιμάζετε, ἀπό ἡμᾶς τούς συναδελφούς σας· ἡμεῖς διά νά ὑπομείνωμεν ἀνδρείως διά τόν Χριστόν τά παρά τῶν ἀλλοπίστων διάφορα μαρτύρια, ἐκκληρονομήσαμεν μίαν Βασιλείαν αἰώνιον, καί ἐσυναριθμήθημεν μέ τούς παλαιούς καί Ἁγίους Μάρτυρας· καί ἐσεῖς ἄν ὑπομένετε μετά εὐχαριστίας, διά τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τούς δαρμούς, τάς φυλακάς, τάς ἀλύσεις, τάς ἀγγαρείας, τάς ζημίας, τά ἀνυπόφορα δοσιμάτα καί τά ἄλλα βάσανα ὁπού σᾶς κάμνουν οἱ νῦν κρατοῦντες, βέβαια ὡς μάρτυρες τῆ προαιρέσει λογιζέσθε κοντά εἰς τόν Θεόν... Ὅθεν καί ὡς τῆ προαιρέσει Μάρτυρες λογιζόμενοι, μετά θάνατον μέλλετε νά συναριθμηθῆτε μέ ἡμᾶς καί νά κατοικήσετε εἰς τόπον φωτεινόν καί πλατύτατον, εἰς τόπον χαρᾶς καί ἀναπαύσεως»³.

Κάθε Νεομάρτυς ἦταν ἓνα ἰσχυρό ἀνάχωμα στήν πλημμύρα τοῦ ἐξισλαμισμού καί ἐκτουρκισμού. Χωρίς τούς Νεομάρτυρας εἶναι ἀμφίβολο ἔάν θά διετηροῦντο ἡ Ὀρθοδοξία καί ὁ Ἑλληνισμός.

Τρίτη καί ἐξίσου σημαντική δωρεά τοῦ Θεοῦ στό δοῦλον Γένος εἶναι, νομίζω, ἡ καλλιέργεια ἀπό τήν πλευρά τῆς Ἐκκλησίας τοῦ ἡσυχαστικοῦ πνεύματος στά εὐρύτερα στρώματα τῶν ὑποδούλων Ὀρθοδόξων λαῶν. Εἶναι προφανῶς οἰκονομία Θεοῦ πού ὁ πρῶτος μετά τήν Ἀλωσι πατριάρχης ὑπῆρξε ὁ ἱερός Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, μαθητής τοῦ ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ καί συνεχιστής τῆς ἡσυχαστικῆς παραδόσεως τοῦ 14ου αἰῶνος. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαυροβουνίου Ἀμφιλόχιος Ράν-

τοβιτς, ὁ Ἑσυχασμός ἐδημιούργησε στούς Ὁρθοδόξους λαούς τῶν Βαλκανίων τίς πνευματικές ἀντιστάσεις, ὥστε νά ἀνθέξουν στήν ἐπερχόμενη μουσουλμανική λαίλαπα. Ἡ φιλοκαλική ἀναγέννησις, ἄλλωστε, τοῦ 18ου καί 19ου αἰῶνος –πού σκωπτικά ὀνομάσθηκε κολλυβαδικό κίνημα– μέ τήν καλλιέργεια τῆς νοεῶς προσευχῆς καί ἐκτός Ἀγίου Ὁρους καί τήν πνευματική ἀντίστασι στόν εὐρωπαϊκό διαφωτισμό τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, συνετέλεσε στήν ἐνίσχυσι τῆς θρησκευτικῆς, πολιτιστικῆς καί ἐθνικῆς ἰδιαιτερότητος τῶν ραγιαδῶν μέσα στήν μουσουλμανική πλημμυρίδα.

Γ'.

Σήμερα, ἡμέρα μνήμης τῶν ὄσων οἱ Δυτικοί ἐμηχανεύθηκαν καί συνετέλεσαν στήν ὀριστική ἄλωσι τῆς Βασιλευούσης τό 1453.

Ἡ ἐπηρμένη παπική ὀφρῦς, ἡ ἀλαζονία θά λέγαμε τῆς Δύσεως γιά κυριαρχία ἐπί τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς, ἐφεῦρε εὐσχημο τρόπο γιά νά ἐπιτύχη τά σχέδιά της. Μέ πρόσχημα τήν ἀπελευθέρωσι τῶν Ἀγίων Τόπων ἀπό τούς Ἀραβες, ἡ τετάρτη Σταυροφορία λεηλατεῖ τήν ὑπαιθρο τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καί ἐπιτυγχάνει τήν ἄλωσι τῆς Κων/λεως τό 1204. Ἡ δυτική κυριαρχία στήν Βασιλεύουσα κράτησε 75 χρόνια, ἀλλά πλέον ἡ ἀνατολική αὐτοκρατορία δέν μπόρεσε νά ἀνασυνταχθῆ. Τό πλῆγμα ὑπῆρξε πολὺπλευρο. Ἐδαφικά ἡ Ἀνατολή κατακερματίσθηκε σέ δουκᾶτα καί ἡγεμονίες. Πολιτιστικά, ἡ πρώτη ἄλωσις τῆς Πόλης ἦταν πραγματική ἱεροσυλία ἀπό τήν πλευρά τῶν Φράγκων σταυροφόρων. Πολιτικά ἐσήμανε τήν ὀριστική ἀποδυνάμωσι τῆς Κων/πόλεως, καί θρησκευτικά ἐδημιούργησε ἕνα σημαντικό φιλοδυτικό-οὐμανιστικό ρεῦμα στόν χῶρο τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς.

Τό ρῆγμα πού ἐπέφερε ἡ Δ' Σταυροφορία στήν ζωὴ τῆς αὐτοκρατορίας ὑπῆρξε καθοριστικό. Οἱ ὑλικές καί πνευματικές ἀντι-

στάσεις τοῦ λαοῦ εἶχαν μειωθῆ σημαντικά, ὥστε νά μή μποροῦν νά ἀνθέξουν στόν κίνδυνο πού ἐρχόταν ἀπό τήν Ἀνατολή.

Οἱ δύο πολιτισμοί, ὁ Δυτικός οὐμανισμός (ἀνθρωποκεντρισμός) καί ὁ Ὁρθόδοξος θεανθρωποκεντρισμός συγκρούσθηκαν ἀναπόφευκτα μεσοῦντος τοῦ 14ου αἰῶνος. Ὁ φιλόσοφος Βαρλαάμ ἐκπροσωπεῖ τό νεοεισαχθέν ἀπό τήν Δύσι ὀρθολογιστικό πνεῦμα καί ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ἐκπροσωπεῖ τό ὀρθόδοξο καί σύμφωνο μέ τήν ἀποστολική Παράδοσι πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ θεολογική νίκη τοῦ ἁγίου Γρηγορίου καί ἡ συνοδική κατοχύρωσις τῆς θεολογίας του –πού εἶναι ἀκραιφνῶς ἡ θεολογία τῆς Ἐκκλησίας– ἦταν ἔργο τῆς προνοίας τοῦ Θεοῦ. Ἄν ἐπικρατοῦσε στήν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολή ἡ “θεολογία” τοῦ φιλοσόφου Βαρλαάμ, σήμερα θά ἤμασταν ὅλοι οὐνῖτες, θά εἴχαμε χάσει κάθε σχέσι μέ τήν ἁγία Ὁρθόδοξο Πίστι μας. Θά παθαίναμε ὅ,τι ἔπαθαν μετὰ ἀπό 100 χρόνια οἱ οὐνῖτες πού ἀκολούθησαν τίς αἰρετικές ἀποφάσεις τῆς ψευδοσυνόδου Φερράρας-Φλωρεντίας.

Δ'.

Σήμερα, ἡμέρα μνήμης καί γιά τίς ἁμαρτίες τῶν πατέρων μας, πού μέ τίς ποικίλες διχόνοιες καί τόν ἐμφύλιο ἀλληλοσπαραγμὸ συνετέλεσαν στήν ἐξασθένησι καί πτώσι τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ ἀποστασία ἀπό τόν Θεό καί τίς ἅγιες ἐντολές Του εἶναι ἡ αἰτία τῆς παιδαγωγίας, πού φιλόφρονος ὁ Θεός ἐφαρμόζει γιά νά ἐπιστρέψῃ ὁ λαός στήν ὁδὸ τῆς σωτηρίας. Σέ τέτοια ἀποστασία εἶχε περιέλθει καί ὁ λαός τῆς Βασιλευούσης κατὰ τίς ὕστατες ἐκεῖνες ἡμέρες πρό τῆς Ἀλώσεως. Ἡ πνευματική φθορά εἶχε, βεβαίως, ἀρχίσει πολὺ ἐνωρίτερα καί ὑπῆρξαν προφητικές φωνές πού ἔκρουαν τόν κώδωνα τοῦ κινδύνου καί ὑπενθύμιζαν τήν ἐπέλευσι

της δικαίας ὀργῆς τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἱερός Γεννάδιος, πρό τῆς Ἀλώσεως, ἔγραφε σχετικῶς πρός τόν αὐτοκράτορα:

«Ἡ μήπως δέν βλέπουμε παντοῦ οἱ θεῖοι νόμοι νά τιμῶνται μόνο στά λόγια, ἐνῶ στήν πράξι νά καταφρονοῦνται, καί ἡ καταφρόνησις νά ἔχη ἀρχίσει ἀπό τούς ἱερωμένους καί νά ἔχη προχωρήσει μέχρι καί τούς λαϊκούς; Γι' αὐτό δέν εἶναι παράδοξο πού τόσα πλήθη Χριστιανῶν ἔχουν ὑποδουλωθῆ στούς ἀπίστους, ἀλλά πιό ἐκπληκτικό εἶναι ὅτι ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν ἀκούγεται ἀκόμη στόν κόσμον καί τό ὅτι τό ρόδον τῆς ἀληθινῆς πίστεως δέν πνίγηκε μέσα στά ἀγκάθια, ἀλλά παραδόξως ἀκόμη εἶναι ἀνθισμένο, πράγμα βέβαια πού εἶναι ἀποκλειστικά ἔργο τῆς δυνάμεως τοῦ Ἰησοῦ καί ὄχι τῆς ἀξίας τῶν ἀνθρώπων πού τό ἀπολαμβάνουν»⁴.

Ἄναφερόταν ἀσφαλῶς ὁ ἱερός αὐτός ἄνδρας στήν φιλενωτική τακτική μέ τήν Ρώμη, πού ἀκολουθοῦσαν τότε ὠρισμένοι τοῦ κλήρου καί ἐδίχαζαν τόν ὡς ἐπί τό πλεῖστον ἀνθενωτικό λαό τῆς Βασιλευούσης. Μέ καρδιά γεμάτη ὀδύνη ὁ ἴδιος ἱερός ἀνὴρ ἐπισημαίνει στόν αὐτοκράτορα:

«Παλαιότερα ὁ Θεός συνεχώρησε νά ὑπάρξῃ μόνο τριῶν ἡμερῶν προθεσμία μετανοίας, ἐνῶ σέ μᾶς τώρα ἕνα ὀλόκληρο χρόνο ἐκηρύσσετο ἡ μετάνοια, γιατί δέν συνηθίζει ὁ Θεός νά τιμωρῆ μιὰ πόλι ἢ ἕνα ἔθνος γιά τήν παρανομία τους, χωρίς νά προηγηθῆ τό κήρυγμα τῆς μετανοίας»⁵.

Ἀλλά, παρά τίς ἐπανειλημμένες ἐκκλήσεις τῶν ἁγίων ἐκείνων ἀνδρῶν πού ἐπέβλεπαν ὡς μεγάλη παρανομία τήν ὑποταγή στήν ρωμαϊκή ἀλαξονία ἐπί ἀθετήσει τῆς ἀμωμήτου Ὁρθοδόξου Πίστεως, οἱ ἄρχοντες τῆς Βασιλευούσης ἀπεδέχθησαν –ἀλλοίμονο– τούς ὅρους τῆς ὑποταγῆς γιά νά ἀποσπάσουν τήν παπική στρα-

τιωτική βοήθεια. Ὁ Θεός ὅμως δέν εὐδόκησε, ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἱερός Γεννάδιος, καί παρέδωσε τήν Πόλι στούς ἀπίστους.

Δέν εἶναι μόνο αὐτή ἡ ἁμαρτία πού παρεκίνησε τήν παιδαγωγική ράβδο τοῦ Κυρίου νά ἐπέλθῃ στόν λαό Του. Εἶναι καί ἡ ἀθέτησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Κυρίου, ὥστε νά μὴ φαίνεται διαφορά ἀνάμεσα στήν ζωή τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν καί τῶν ἀθέων τυράννων.

Ὁ ἁγιώτατος Συμεών, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Θεσ/νίκης, ἀναφερόμενος στό θέμα γράφει:

«Καταφρονήσαμε, ἀλλοίμονο, τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ καί βλέπουμε μόνο τά σαρκικά. Ἐπειδή ἀγαποῦμε τά πρόσκαιρα, ὑποφέρουμε, ἐγκαταλειμμένοι ἀπό τόν Θεό δικαίως, διότι δέν ζητοῦμε τά τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό μᾶς κατακυριεύουν οἱ ἐχθροί, μᾶς τυραννοῦν καί ὑβρίζουν τήν μόνη καί ἀληθινή πίστι τοῦ Χριστοῦ. Ὑφιστάμεθα διώξεις καί φοβερές ταπεινώσεις, καί δέν ὑπάρχει κανείς νά μᾶς βοηθήσῃ καί ἐλευθερώσῃ, ἐπειδή ἀκριβῶς “οὐκ ἔστιν ὁ συνίων, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τόν Θεόν”, ὅπως λέγει ἡ Γραφή»⁶.

Καί πιό ἐπιγραμματικά ὁ ἴδιος ἅγιος Πατήρ σημειώνει: «Ποίος λοιπόν ἔχει τήν παραμικρή ἀμφιβολία γιά τό πῶς μᾶς ἔρχονται τά δεινά ἢ γιατί διωκόμεθα καί μᾶς τραβοῦν καί μᾶς περιφέρουν σάν τά ἄλογα ζῶα, καί καθημερινῶς μᾶς σύρουν στά σκλαβοπάζαρα; Δέν εἶναι γιά τίς ἁμαρτίες μας, γιατί ἐγκαταλείψαμε τόν Θεό; Δικαίως ἐγκαταλειφθήκαμε, ἐπειδή τόν ἐγκαταλείψαμε, αὐτόν πού εἶναι ἡ ζωή, ἡ εἰρήνη, ὁ ἅγιος, ὁ φιλάγαθος»⁷.

Ἐχοντας ὁ ἅγιος Συμεών τήν βεβαιότητα ὅτι αὐτή εἶναι ἡ αἰτία τῆς παιδαγωγίας τοῦ Θεοῦ, μέ πατρική καί ποιμαντική

φροντίδα γράφει και προτρέπει τούς Χριστιανούς της επαρχίας του:

«Ἐμεῖς ὅμως, παρακαλῶ, ἅς ἔρθουμε σέ συναίσθησι... Ἐπί τήν πρόσκαιρη αὐτή δουλεία, ἅς γνωρίσουμε τήν αἰχμαλωσία καί δουλεία τῶν ψυχῶν μας. Γι' αὐτό ὑποδουλωθήκαμε στούς ἀθέους, ἐπειδή ἀκριβῶς διά τῶν πονηρῶν παθῶν μας ἐγίναμε δοῦλοι τῶν δαιμόνων. Δέν θελήσαμε νά ἔχουμε ἀφέντη τόν Κύριο καί νά τηροῦμε τίς ἐντολές Του, γι' αὐτό καί ὑποδουλωθήκαμε στούς ἐχθρούς... Ἐς ἀρχίσουμε, παρακαλῶ, νά ἀπαλασσωμεθα ἀπό τήν ψυχική δουλεία: ἅς ἀπομακρυνθοῦμε ἀπό τίς πονηρίες μας, ἅς μάθουμε νά κάνουμε τό καλό. Ἐς ἐκζητοῦμε τόν Κύριο. Ἐσως μᾶς σπλαχνισθῆ, μᾶς λυτρώσῃ ἀπό τήν σωματική αἰχμαλωσία καί δουλεία καί μᾶς ἀξιώσῃ τῆς οὐρανοῦ βασιλείας»⁸.

Εἰδικά γιά τήν ἐξασθένησι τῆς ἀμυντικῆς δυνάμεως τῆς Βασιλευούσης καί τήν ἄλωσί της ἐξ αἰτίας τῆς φιλοχρηματίας τῶν πλουσίων κατοίκων της, γράφει ὁ ἱερός Γεννάδιος στήν ἐπιστολή του πρὸς τόν αὐτοκράτορα:

«Οἱ πλούσιοι δέν συνεισφέρουν τόν προσωπικό τους πλοῦτο γιά τήν ἄμυνα τῆς Πόλεως, μέ τόν πραγματικά διαβολικό λογισμό ὅτι ξεπουλώντας τήν Πίστι θά ἔλθῃ ἡ βοήθεια ἀπό τήν Δύσι, θά σωθῇ ἡ Πόλις καί αὐτοί θά ζοῦν μέ εὐτυχία καί τρυφή. Ἐτσι ὅμως ἀμαρτάνουν θανάσιμα καί γίνονται ἄξιοι τῆς αἰώνιου κολάσεως, διότι προδίδουν τήν πατρίδα, τήν πίστι, τήν θρησκεία, τούς προγονικούς τάφους καί ὑποβάλλουν ὅλη τήν οἰκουμένη σέ τέτοια κακά»⁹.

* * *

Ἰχνηλατήσαμε, μέ τήν χειραγωγή τῶν ἁγίων Πατέρων καί στό μέτρο τῶν δυνάμεών μας, τόν καημό τοῦ Γένους, τήν Ἐλπίδα τῆς Πόλης. «Ἐς ἀνεξερευνήτα τά κρίματα τοῦ Θεοῦ καί ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοί αὐτοῦ». Ἡ Πόλις ἐάλω. Ἡ ἁγία Σοφία, ὁ ὀφθαλμός τῆς οἰκουμένης, ὅπως τήν ὀνομάζει ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης Φώτιος ὁ Μέγας, ἐγινε τζαμί –καί τώρα στόν αἰῶνα μας ἐγινε μουσεῖο. Ἡ παλαιά της δόξα ἐξέλιπε. Ὁ στολισμός της χάθηκε κάτω ἀπό τά ἐπιχρίσματα καί ἀπό τίς καταστροφές. Ἡ Θεία Λειτουργία ἔπαψε ἀπό τότε πού γιά τελευταία φορά τελέσθηκε τήν παραμονή τῆς Ἀλώσεως.

Ὅμως τό κάλλος τῆς ἁγία-Σοφίας παραμένει ἀπαραμείωτο, τό πνεῦμα τῆς ἁγία-Σοφίας συνεχίζει ἀναλλοίωτο νά ζῆ μέχρι σήμερα στήν ἁγία μας Ἐκκλησία. Κάθε Ὀρθόδοξος ναός εἶναι μιά προέκτασις τῆς ἁγία-Σοφίας. Ἡ Θεία Λειτουργία συνεχίζει νά τελῆται ἀδιάκοπα μέχρι σήμερα, γιατί ἡ Ὀρθόδοξος Πίστις καί Ἐκκλησία μας διατηρεῖται Χάριτι Χριστοῦ ἀκαινοτόμητη, ἐδραιωμένη στό ἀδιασάλευτο θεμέλιο τῶν ἀποστολικῶν καί πατρικῶν παραδόσεων.

Τό θεανθρωποκεντρικό πνεῦμα, πού δημιούργησε τήν ἁγία-Σοφία, ζῆ στήν Ἐκκλησία μας καί μετά τήν Ἐλπίδα καί καλλιέργει σ' ὅλους τούς Ὀρθόδοξους λαούς τόν ὀρθόδοξο πολιτισμό καί τό ὀρθόδοξο ἦθος. Αὐτό τό πνεῦμα ἐνίσχυσε τίς πνευματικές ἀντιστάσεις τοῦ Γένους, ὥστε νά ἀνθέξουν στίς προκλήσεις τοῦ Δυτικοῦ ὀρθολογισμοῦ καί εὐρωπαϊκοῦ διαφωτισμοῦ στά χρόνια τῆς μακρόχρονης δουλείας. Αὐτό ἐθέρμανε τά σπέρματα τῆς ἐλευθερίας καί καρποφόρησε στήν ὥρα του τό ἄνθος τῆς ἐλευθερίας. Ἐπί αὐτό ἐνεφοροῦντο οἱ ἀγωνιστές τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἔθνους, αὐτοί πού πολέμησαν «γιά τοῦ Χριστοῦ τήν πίστι τήν ἁγία καί τῆς πατρίδος τήν ἐλευθερία». Καί μετά ἀπό τήν σύστασι τοῦ νεο-

ελληνικού κράτους, πάλι αυτό τό πνεῦμα καλλιέργησε τήν αντίστασι τοῦ Ἔθνους στά σχέδια τῶν Βαυαρῶν πού ἀπέβλεπαν στήν ἀπορροδοξοποίησί του.

Ζοῦμε μέχρι σήμερα, σάν κράτος, στήν προοπτική πού χάραξαν οἱ δυτικοί προστάται μας. Ἡ νεοελληνική παιδεία καλλιεργεῖ ἀναπόφευκτα στόν λαό μας μιά ἐθνική ἰδέα. Δέν μπορεῖ, ἄλλωστε, νά ζήση ἕνας λαός χωρίς ἐθνική ἰδέα καί προοπτική. Ποιά ἐθνική ἰδέα, ὅμως, καλλιεργεῖται σήμερα στόν τόπο μας;

Σήμερα, ἡμέρα μνήμης τῆς Ἀλώσεως τῆς Πόλης. Μιά ἀνάμνησι, ἕνας καημός, ἕνα χρέος. Οἱ πατέρες μας, μετά τήν Ἀλωσι, ἔζησαν μέ τήν Μεγάλη ἰδέα τοῦ Γένους:

«Πάλι μέ χρόνους μέ καιρούς πάλι δικά μας θᾶναι».

Δέν γνωρίζουμε τί ἔχει ὀρίσει ὁ Θεός γιά τήν ἐπίγεια Πόλη καί γιά τήν ἐπίγεια ἀγία-Σοφιά. Ἀνεξερεύνητες οἱ βουλές τοῦ Θεοῦ. Οὕτως ἤ ἄλλως, ταιριάζει νομίζω νά εἰποῦμε στό σημεῖο αὐτό τόν λόγο τοῦ Κυρίου: «Ἡ σάρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τό πνεῦμα ἐστί τό ζωοποιούν».

Ὡς λαός Ὁρθόδοξος, ὡς εὐσεβής λαός τῆς Ἐκκλησίας, καλούμεθα νά ἐγκολπωθοῦμε καί νά κρατήσουμε αὐτό τό ζωοποιούν πνεῦμα, ἰδιαίτερα στήν ἐποχή μας πού ἡ νεοελληνική παιδεία προβάλλει τόν ἐξευρωπαϊσμό μας ὡς τήν μεγάλη Ἰδέα τοῦ Ἔθνους.

Ἡμέρα μνήμης τῆς Ἀλώσεως σήμερα, καί ἡ σκέψις μας φέρνει σέ ἀντιστοιχία τά περὶ τήν Ἀλωσιν γεγονότα μέ τήν σύγχρονη πραγματικότητα πού ἀφορᾷ τό Ἔθνος μας καί τόν λαό μας. Καιρός περισυλλογῆς καί αὐτοκριτικῆς.

Τά γεγονότα τοῦ 1453 μαρτυροῦν καί βοοῦν. Τά σημερινά γεγονότα προβληματίζουν. Καί σήμερα διαγράφονται παρόμοιες τάσεις στίς ἐπιλογές τοῦ Ἔθνους. Ἀρχοντες καί λαός βρισκόμαστε

μπροστά σέ κρίσιμες ἐπιλογές καί καλούμεθα νά πάρουμε ἀποφάσεις, καθοριστικές γιά τίς τύχες τοῦ Ἔθνους. Ἡ σημερινή ἡμέρα μᾶς ἀφήνει τά μηνύματά της. Ἐάν θέλουμε νά ὑπάρξουμε ὡς Ὁρθόδοξος λαός καί ὡς Ἑλληνικό Ἔθνος μέ προορισμό τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί ἂν δέν πρέπει νά χωνευθοῦμε στό χωνευτήρι τῶν πολιτισμῶν, ὀφείλουμε:

α) Νά φυλάξουμε τήν Πίστι τῶν Πατέρων μας, τήν ταυτότητα τοῦ Γένους μας, τήν ἑλληνορθόδοξη παράδοσί μας. Αὐτές οἱ ἀξίες συνιστοῦν τό πνευματικό περιεχόμενο τῆς Πόλης, καί αὐτές, παρά τήν Ἀλωσι τοῦ 1453, δέν ἔχουν ἀκόμη χαθῆ ἀπό τό Γένος. Καί τότε πολεμήθηκαν καί σήμερα πολεμοῦνται. Τότε δέν χάθηκαν παρά τούς ἐξισλαμισμούς καί τό παιδομάζωμα. Σήμερα κινδυνεύουν νά χαθοῦν, γιατί βάλονται μέ μεθοδικώτερο τρόπο ἀπό ἐπίδοξους δυνάστες, πού καυχῶνται ὅτι θά κυριαρχήσουν στήν γῆ. Ἀπό τά πανίσχυρα Μέσα Πληροφορίας πού προβάλλουν τόν εὐδαιμονισμό, τόν πρακτικό ὕλισμό καί τήν ἔμπρακτη ἀθεΐα, καταστάσεις καθόλου καλύτερες ἀπό τόν ἐξισλαμισμό. Ἀπό τήν ἠθική διαφθορά καί τά ναρκωτικά πού κάνουν χειρότερο παιδομάζωμα καί σέ μεγαλύτερη ἔκτασι. Ἀπό τό παγκόσμιο κεφάλαιο πού ἐπιδιώκει τήν ἐπιβολή νέας πολιτικῆς καί οἰκονομικῆς δουλείας, τῆς λεγομένης νέας παγκόσμιας τάξης πραγμάτων, χειρότερης καί ἀπό ἐκείνη πού ἐπέβαλε ὁ ὀθωμανός κατακτητής. Αὐτοί οἱ δυνάστες δροῦν ὑποῦλα μέσα ἀπό τά τείχη καί σκοπεύουν νά ἐκπορθήσουν καί ὑποδουλώσουν τό φρόνημα καί τήν ψυχὴ τῶν ἀπλουστέρων καί ἀστηρίκτων.

Σ' αὐτή τήν προοπτική ἐργάζονται ἀνεπιγνώστως καί οἱ ἡμέτεροι δεφένσορες τῆς δυτικῆς κουλτούρας, οἱ γραικύλοι, αὐτοί πού δέν ἔχουν αἰσθησι τῆς πνευματικῆς κληρονομιάς τοῦ Γένους. Αὐτοί πού στό ὄνομα τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ, ἀντί πινακίου φακῆς, προ-

δίδουν τά τιμιώτατα, πατροπαράδοτους θεσμούς και άξίες: τήν Έκκλησία, τήν οίκογένεια, τήν ήθική, τήν έλληνορθόδοξη παιδεία, τήν προσωπική έλευθερία, και προοδοποιούν έτσι τήν επέλευσι του πλέον άπεχθοϋς όλοκληρωτισμοϋ, τής πραγματικής άλώσεως του Γένους.

Αϋτή τήν δουλεία, δυστυχώς, άπεργάζονται και οί κήρυκες τής συγκρητιστικής (ψευδοϋς) θρησκευτικής ένώσεως μέ τήν Δύσι, οί όποιοι στό όνομα μιās άπατηλής αγάπης και άπροσδιορίστου συν-εργασίας θυσιάζουν τήν καθαρότητα των όρθοδόξων δογματών και τής πατροπαράδοτου πίστεως του λαοϋ μας.

β) Νά ζήσουμε ως λαός μέ κέντρο τήν Έκκλησία. Νά αγαπήσουμε τίς έντολές του Θεοϋ. Νά άποβάσουμε τήν φιλαυτία και νά συνειδητοποιήσουμε τό θέλημά Του. Νά μή Τόν παροργίζουμε μέ νομοθετήματα άντιχριστιανικά και μέ τήν συμμόρφωσί μας σ' αϋτά. Νά μή έπικεντρώνουμε τήν εϋτυχία μας και τήν καταξίωσί μας στους δείκτες του χρηματιστηρίου και στίς πολιτικές και στρατιωτικές συμφωνίες, αλλά στην Όρθόδοξο Πίστι και στην καθαρή ζωή μας. Νά μή άμαρτάνουμε, κάνοντας τρόπο ζωής μας τά συνθήματα τής δυτικής Βαβυλώνας, για νά μή προκαλέσουμε τήν δικαία όργή του Θεοϋ στό Έθνος. Καί στην έσχάτη περίπτωση, άν δέν τό κάναμε μέχρι τώρα, νά ανανήψουμε, νά μετανόησουμε, και ό Θεός είναι δυνατός νά χορηγή στον λαό Του επίγεια καταξίωσι και νά κατευθύνη τήν πορεία του προς τήν έπουράνιο Πόλι, τής όποιας εϋχομαι όλοι νά άξιωθοϋμε μέ τήν Χάρι του Χριστοϋ. Άμήν.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Συμεών Θεσσαλονίκης, Έπιστολή προτρεπτική προς σωτηρίας όδόν, άποσταλείσα έν ταίς κατά πάσαν τήν έπαρχίαν αϋτοϋ άγίαις του

Θεοϋ εκκλησίαις, παρά Balfour David, Έργα θεολογικά, έκδ. Πατριαρχικοϋ Ίδρύματος Πατερικων Μελετων, Θεσ/νίκη 1981, σ. 90.

2. Άγίου Νικοδήμου Άγιορείτου, Νέον Μαρτυρολόγιον, έκδ. ΑΣΤΗΡ, Άθήναι 1961, σ. 12, 14.

3. Ένθ' άνωτ., σ. 14.

4. Γενναδίου Σχολαρίου, Άπαντα τά εύρισκόμενα, έκδ. των Louis Petit, X. A. Siderides, Martin Jugie, Paris 1930, τόμ. 4ος, σ. 179.

5. Ένθ' άνωτ. σ. 216.

6. Συμεών Θεσσαλονίκης, ένθ' άνωτ. σ. 87.

7. Ένθ' άνωτ. σ. 88.

8. Ένθ' άνωτ. σ. 93-94.

9. Γενναδίου Σχολαρίου, ένθ' άνωτ. τόμ. 3ος σ. 157, νοηματική άπόδοσις.

ΜΟΝΑΧΟΣ ΒΑΡΛΑΑΜ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗΣ

Πλήρης ἡμερῶν, ὡς «ἐλαία κατάκαρπος», ὁ μακαριστός καί σεβαστός Γέροντας Βαρλαάμ, σέ ἡλικία 92 ἐτῶν, ἤρεμα, ἤσυχα, χωρίς ἀγωνία καί ταραχή, ἐγκατέλειψε τά γήινα καί ὡς «ἀετός ὑπόπτερος» ἀνυψώθη εἰς τά οὐράνια σκηνώματα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Τό Μοναχολόγιον τῆς Μονῆς σημειώνει: Βαρλαάμ Μοναχός, κατά κόσμον Βασίλειος Μπαλάσκας τοῦ Νικολάου καί τῆς Ἀναστασίας. Ἐγεννήθη εἰς Κλεινιά Ἡλείας τό ἔτος 1906. Ρασσευχὴν ἔλαβε τό ἔτος 1942 καί Μεγαλοσχημίαν τό ἔτος 1965. Προσηλθε εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν τόν Μάϊον τοῦ 1979. Ἐκοιμήθη δέ ἐν Κυρίῳ τὴν 11ην Ἰανουαρίου 1998 (ν. ἡμ. 24.1.98).

Ἦς παρακολογήσουμε ὅμως καλύτερα τὴν πολυκύμαντη ζωὴ του εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. Ἀπὸ νεαρῆς ἡλικίας ἀγάπησε τόν Θεό καί εὐλαβεῖτο ιδιαίτερα τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκον. Ἦταν ἡ μεγάλη Μητέρα του, πού κοντά Τῆς ἔνιωθε σιγουριά καί προστασία.

Εἰς αὐτό βέβαια βοήθησε ἡ χριστιανικὴ ἀνατροφή τῶν γονέων του καί ἰδιαιτέρως ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός του, ὁ Δάσκαλος Γεώργιος, ὁ ὁποῖος μάλιστα προεῖδε τόν θάνατόν του. Ἀπὸ νέος καλλιέργησε τόν πόθο του νά ἐνταχθῆ στήν Μοναχικὴ Πολιτεία. Γι' αὐτό τό 1931 πῆγε στή Μονή Λογγοβάρδας. Δέν ἀναπαύτηκε ὅμως ἐκεῖ. Οὐσιαστικά τό πρῶτο Μοναχικό του φτερούγισμα τό ἔκανε στό Περιβόλι τῆς Παναγίας μας στήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου, τό 1932. Ὅμως, οἰκογενειακές δυσκολίες καί ἄλλοι πειρασμοί δέν τόν ἄφησαν νά ριζώσῃ. Τό 1938 κάνει δεύτερη προσπάθεια καί πάλι στήν Ἱερά Μονή Ὁσίου Γρηγορίου, ἀλλά κι αὐτὴ τὴ φορά χωρίς ἐπιτυχία. Δέν ἀπογοητεύεται ὅμως. Τό 1942 πηγαίνει στήν Ἱερά Μονή Παναγίας τῆς Βλαχέρνας Πύργου Ἡλείας, γιὰ τρία χρόνια. Οἱ δύσκολοι καιροὶ καί ὁ πόλεμος δέν ἄφησαν τὴν Ἀδελφότητα νά προχωρήσῃ. Τό 1945 ἐκάρῃ Μοναχός, λαβὼν τό ὄνομα Βαρλαάμ, εἰς τὴν Ἱερά Μονή Προφήτου Ἡλιοῦ Κορινθίας, ὑπὸ τοῦ ἐναρέτου Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ, μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς. Τό 1946 ἡ Παναγία μας, ἱκανοποιώντας τὴν φλογερὴ Μοναχικὴ του ἐπιθυμία, τόν ἐγκατέστησε στό ἱστορικό Μοναστήρι τῆς Παναγίας Χρυσοπηγῆς, Δίβρης, Πύργου Ἡλείας, μέ συμμοναστή τόν Διάκονο π. Χαρίτωνα Σαρρῆ, ὅπου παρέμειναν μαζί 14 χρόνια. Τελικῶς, ἐκεῖ, ὁ π. Βαρλαάμ ἐπὶ 23 χρόνια διηκόνησε μέ πολύ ζῆλο καί αὐταπάρηση καί ἀξιώθηκε νά ὑπηρετήσῃ τά πολλά θαύματα τῆς Παναγίας, ὅπως ὁ ἴδιος συχνά μᾶς τόνιζε. Βίωσε πολύ ἔντονα τὴν ζωντανὴ παρουσία Τῆς καί τά θαύματά Τῆς.

Ἦς δοῦμε μόνο ἓνα ἀπὸ τά πολλά. Συνέβη τό 1960. Ἐκείνη τὴ χρονιά εἶχαν πέσει πολλά χιόνια στή Δίβρη καί εἶχε ἀποκλειστεῖ τό μοναστήρι. «Ἐκεῖνες τίς μέρες, μᾶς διηγεῖται πάλι ὁ ΓεροΒαρλαάμ, δέν μποροῦσα νά οὐρήσω –ἦταν μιά ἀπὸ τίς πολλές

του ἀσθένειες— μέχρι σημείου νά σκάσω. Κατάλαβα ὅτι δέν θά ζήσω. Πῆγα στό κελλί μου σέ ἄθλια κατάσταση. Ξαφνικά ἀκούστηκε χτύπημα στήν ἐξώθυρα τοῦ μοναστηριοῦ. Ἦταν δυό Διβριῶτες, πού σπάνια ἔρχονταν στό Μοναστήρι. Εἶχαν ἔλθει γιά νά δοῦν τί κάνει ὁ Γέροντας μέ τά χιόνια. Εἶπα ἀμέσως τί μοῦ συμβαίνει καί εὐθύς ἔτρεξαν στό χωριό νά φέρουν τόν γιατρό». Μόλις ἦλθε ὁ γιατρός στό κελλί τοῦ Γέροντα, ἄνοιξε τήν τσάντα του, ἔβγαλε τά σχετικά ἐργαλεῖα, συνεχίζει τήν ἀφήγησή του ὁ Γερο-Βαρλαάμ, «μέ ἐξέτασε, ἀλλά δέν μπορούσε νά μοῦ κάνη τίποτε. Ἔκανε μόνο στενοχωρημένος βόλτες μέσα στό κελλί. Τοῦ εἶπα: Γιατρέ, μή στενοχωρηθε, ὅτι θέλει ὁ Θεός θά γίνῃ. Ἀμέσως βλέπω τήν Παναγία μας, εἰς ἡλικίαν 32 ἐτῶν περίπου, μετρίου ἀναστήματος, φορώντας ἡμίλευκον ἔνδυμα, μέ στέμμα ἐπί τῆς κεφαλῆς, νά δείχνῃ μέ τό χέρι της ἕνα καθετήρα. Ταυτόχρονα βλέπω τόν γιατρό νά γυρίζει ἀπότομα καί νά ἀπλώνῃ τό χέρι του στόν καθετήρα, πού ἐξακολουθοῦσε ἡ Παναγία νά δείχνῃ. Ὁ γιατρός χρησιμοποίησε αὐτόν τόν καθετήρα καί ἀνακουφίστηκε. Στόν γιατρό δέν εἶπα τήν θεία ἐπέμβαση, ἀλλά τό θαῦμα εἶχε γίνῃ».

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ π. Χαρίτων τό 1960 ἐγκαταλείπει τή Μονή καί ἀναχωρεῖ γιά τήν Ἱερά Μονή Βαρλαάμ Μετεώρων, ὅπου ὁ Μητροπολίτης Τρίκκης Διονύσιος τόν κατέστησε Ἡγούμενον.

Τελικά, ὁ Γέροντας Βαρλαάμ, μετά ἀπό μεγάλους ἀγῶνες πού ἔκανε, προσπίζοντας τά περιουσιακά στοιχεῖα τῆς Μονῆς καί μετά ἀπό πολλές δοκιμασίες καί περιπέτειες πού πέρασε, ἐξ αἰτίας διαφόρων παραγόντων, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν νά τουριστικοποιήσουν τήν Μονή, παραδίδει τά κλειδιά τῆς Μονῆς, κατόπιν συμβουλῆς τοῦ πνευματικοῦ του πατρός Γερβασίου Παρασκευοπούλου, τό 1969, εἰς τόν Ἐπίσκοπο, ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνας τῆς Ὑπεραγίας

Θεοτόκου, λέγων: «Σεβασμιώτατε, ἀπό σήμερα θά εἶστε ὁ Ἡγούμενος τῆς Μονῆς. Ἐγώ φεύγω. Κάποιο μοναστήρι θ' ἀνοίξῃ τίς πύλες του καί γιά μένα». Καί παίρνει τήν ἀπόφαση ν' ἀναχωρήσῃ ὀριστικά πιά γιά τό Ἅγιον Ὄρος. Στήν Ἀθήνα ὅμως, τόν σταματᾷ ὁ Μητροπολίτης Ὑδρας Ἱερόθεος καί τόν παρακαλεῖ νά μόνασῃ ἐπ' ὀλίγον εἰς τήν ἀνακαινισθεῖσα τότε Ἱερά Μονή Ἀγίας Τριάδος Ὑδρας, δίνοντάς του καί τήν ὑπόσχεση, ὅτι ἀργότερα, θά τοῦ ἔδινε εὐλογία γιά μόνιμη ἐγκαταβίωση στό Ἅγιον Ὄρος. Ὁ π. Βαρλαάμ ὑπεχώρησε, διότι ὁ Ἅγιος Ὑδρας τοῦ εἶπε ὅτι εἶχε ἐντολή ἀπό τόν κοινό πνευματικό τους π. Γερβάσιο, νά τόν κρατήσῃ ἐκεῖ, γιά νά τόν βοηθήσῃ καί νά τόν ἀναπαύσῃ. Διά τοῦτο καί παρέμεινε στήν Ὑδρα ἐννέα χρόνια κάνοντας ὑπακοή, μέχρι νά πραγματοποιηθῇ τό ὄνειρο καί ἡ ἐπιθυμία του. Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ πολύπειρος καί πολύπαθος ἀγωνιστής Γέροντας Βαρλαάμ, ὠριμος πλέον πνευματικῶς, συνεχῶς ηὔξανετο «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. 4, 13). Ὅμως ἐπειδή ἡ ἀρχική του ἐπιθυμία ἦταν τό Ἅγιον Ὄρος, γι' αὐτό καί ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος τόν ἀξίωσε, μετά ἀπό τίς πολλές του περιπέτειες καί περιπλανήσεις, νά τό ἀπολαύσῃ, νά ὀλοκληρώσῃ τά πνευματικά του παλέσματα στό Περιβόλι Τῆς, καί νά τερματίσῃ τήν ἐπίγεια ζωή του.

Γι' αὐτό τόν Μάϊο τοῦ 1979, σέ ἡλικία 72 ἐτῶν, μετά ἀπό διάφορες ἀναζητήσεις στόν ἀγιορειτικό χῶρο, γίνεται δεκτός στήν Ἱερά Μονή Σίμωνος Πέτρας καί συγκαταριθμεῖται στό μέλη τῆς Ἀδελφότητός μας. Ὁ Γέροντάς μας, Ἀρχιμ. Αἰμιλιανός, τοῦ ἔδειξε πολλή ἀγάπη καί κατανόηση καί τόν οἰκονόμησε στίς διάφορες σωματικές του ἀδυναμίες καί τά πολλά προβλήματα τῆς ὑγείας του. Ἀλλά καί ὁ π. Βαρλαάμ ἀγάπησε πολύ τόν Γέροντα καί τόν ἐσέβετο βαθύτατα. Μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του ἔνιωθε

ἀπέραντη εὐγνωμοσύνη στόν Γέροντα. Πίστευε ὅτι ἡ προσευχή τοῦ Γέροντα ἦταν πολύ δυνατή καί ἀποτελεσματική. Μᾶς ἔλεγε χαρακτηριστικά: «Πατέρες μου, ὁ Γέροντάς μας “ἄγεται καί φέρεται ὑπό τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος καί ἐντέλλεται ὑπ’ Αὐτοῦ”» καί μᾶς ἐμπιστευόταν, ὅτι εἶδε πολλά θαύματα στήν προσωπική του ζωή, ἀλλά καί σέ ἄλλα συγγενικά του πρόσωπα, τά ὁποῖα ὀφείλονταν στήν προσευχή καί στήν ἀγιότητα τοῦ Γέροντα.

Ἄς δοῦμε τώρα τόν Γέροντα Βαρλαάμ εἰρηνευμένον καί ἡσύχιον μέσα στό μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Σίμωνος. Ὁ γερο-Βαρλαάμ ἦταν μιά δυναμική προσωπικότητα, ὅπως φάνηκε μέχρι τώρα. Παρόλους τούς ἀγῶνες καί τούς κόπους του διατηροῦσε ἀκόμη ἀρκετή ζωντάνια καί δραστηριότητα. Δέν εἶχε τώρα οἰκοδομικά ἔργα, οὔτε κοινωνική καί ἱεραποστολική δραστηριότητα. Οἱ ἀγῶνες του τώρα ἐντοπίζονται στόν χῶρο τῆς πνευματικῆς του ζωῆς, ἐντός τοῦ μοναχικοῦ του κελλίου. Παρότι ἦταν ὀλιγογράμματος, τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, χρησιμοποιοῦσε γλῶσσα καθαρεύουσα, ἢ μᾶλλον ἀρχαιοπρεπῆ, στήν συνομιλία του καί στά γραπτά του. Ἦταν πολύ διαβασμένος στόν ἐκκλησιαστικό καί πατερικό χῶρο, ἀλλά παράλληλα εἶχε καί πολλές γνώσεις, σχεδόν “ἐπί παντός ἐπιστητοῦ”! Οἱ διηγήσεις καί οἱ περιγραφές του ἦταν πάντοτε συναρπαστικές. Ὅλοι οἱ πατέρες τόν ἐπισκέπτονταν τακτικά στό ἀπέριττο κελλάκι του, γιά ν’ ἀκούσουν τίς ὁμορφες διηγήσεις του ἀπό τούς ἀγῶνες του καί τά διάφορα περιστατικά τῆς μοναχικῆς ζωῆς του, ἀλλά καί τίς πνευματικές του ἐμπειρίες. Ἐπειδή ὁ γερο-Βαρλαάμ ἦταν ἀπόλυτος καί ἄκαμπτος στίς ἀρχές του καί τίς διάφορες συνήθειές του, δέν μᾶς ἐπέτρεπε νά χρησιμοποιοῦμε μαγνητόφωνο στήν ἐπικοινωνία μας, οὔτε δέχονταν νά τόν φωτογραφήσουμε. Ἀπό τά διάφορα στοιχεῖα πού συγκεντρώσαμε, εἶτε

διαβάζοντας τίς ἐπιστολές του, εἶτε ἀπό τίς προφορικές συζητήσεις πού κάναμε μαζί του, θά ἀναφέρουμε κάποια ἐλάχιστα δείγματα πού φανερώνουν τόν χαρακτήρα του, τήν προσωπικότητά του καί τήν πνευματική του ζωή.

Θ’ ἀρχίσουμε πρῶτα ἀπ’ τίς ὠραῖες περιγραφές του, πού ἦταν ἓνα ἀπό τά χαρίσματά του. Γιά παράδειγμα, σέ κάποιον ἀνεψιό του γιατρό, περιέγραφε τόν μακαριστό Κατουνακιώτη Ἀσκητή παπα-Ἐφραίμ, ὡς ἐξῆς: “Εἶναι ἡ κορωνίς τῶν ἀσκητῶν ἐν Ἁγίῳ Ὅρει. Ἄγεται καί φέρεται παρά τῆς θείας χάριτος καί δι’ αὐτό εἶναι χαρισματοῦχος μέ πολλές χάριτας πεπρωτισμένος, ἔνεκεν τῶν πολυχρονίων ἀγωνισμάτων του. Διά τοῦτο ἔχει χειραγωγήσει πολλούς εἰς τά ὑπερφυσικά χαρίσματα τῆς πίστεως, πέραν τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, ὡς ἄριστα ὑψιπετῶν”. Σέ ἄλλη περίπτωσι, ἐπαινώντας καλό μοναχό τῆς Μονῆς μας, ἔλεγε: “Σταχυολογεῖ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος διά τήν Μοναχικήν Πολιτείαν σπουδαῖα πρόσωπα, εὐχρηστα καί ἀξιοθαύμαστα”. Γιά ἄλλον ἐπίσης δραστήριο Ἱερομόναχο, ἔλεγε: “Πασιφανέστατα εἶναι ἄνθρωπος ζωντανός, πρὸς δόξαν Κυρίου. Ὅσάκις θυμιᾷ τό βλέπεις αὐτό ἔκδηλον. Εἰς ἅπαντας τούς προσκυνητάς τοῦτο δημιουργεῖ ἐντύπωσιν θετικωτάτην”. Γιά ἓνα Ἐπίτροπο τῆς Μονῆς, ἔλεγε: “Εἶναι περικυκλωμένος ἀπό τό ἱερό καθῆκον ἡμέρας καί νυκτός” καί “προπορευομένης τῆς προσευχῆς, ἀκολουθεῖ τό ἱερόν καθῆκον, ἐκόν ἄκον”.

Γιά τίς μοναχές πού ἔδιωξαν ἀπό τό μοναστήρι τῆς Δίβρης, πρὶν ἐγκατασταθῆ ὁ π. Βαρλαάμ, ἔλεγε: “Ἐφυγαν οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ, «ἐκόν ἄκον», ὡσάν τίς ἀτσιγγάνες... καί ἐθλιβόμεν ἐπί πλέον, διότι ἦτο δυσεύρετον ἔμφυχον ὑλικόν τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας”.

Ἄλλά καί γιά εὐσεβεῖς λαϊκοὺς χρησιμοποιοῦσε θαυμάσια φρασεολογία, ὁ π. Βαρλαάμ. Γιά κάποιους καλοὺς δικαστικούς ἔλεγε: “Ἀνήκουν εἰς τὴν παλαιάν ἀγίαν φόρμα τῶν δικαστικῶν τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος”. Γιά τὸ βιβλίον τοῦ π. Πλακίδα «Ἡ πορεία μου πρὸς τὴν Ὁρθοδοξία», ἔλεγε: “Ἀποτελεῖ ὁμολογίαν τῆς Ὁρθόδοξου ἡμῶν Πίστεως εἰς παγκόσμιον κλίμακα καὶ ἀκτινοβολίαν”.

Ἄλλά καί γιά τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, οἱ χαρακτηρισμοὶ του ἦταν τὸ ἴδιο εὐστοχοὶ καὶ ἐπιτυχεῖς. Γιά τοὺς πλεονέκτες π.χ. ἔλεγε: “Προσκυνοῦν τὸν θεὸν τῆς ὕλης, δηλαδή τὸ χρῆμα, περιπαθῶς καὶ περιμαχητῶς”. Γιά κάποιον, ἐπίσης, πού δέν εἶχε Γέροντα ἢ κάποιον Ὁδηγό, ἔλεγε τὴν φράση: “Ἀνθρωπος ἀσύμβουλος ἑαυτοῦ πολέμιος”. Τέλος, σέ κάποιο ἀπὸ τὰ πολλὰ σημειώματά του ἔγραφε: “Θέλω ἐν κομμοσχοίνιον τῶν ἐκατὸ κόμβων. Ἐάν εὔρητε καφέ χρώματος, καλῶς. Αὐτὸ ὅπου ἔχω, ὑπερέχει εἰς ἀρχαιολογίαν!” Ἀκόμη καί γιά τὰ πῖο ἀπλά πράγματα χρησιμοποιοῦσε τὴν ἴδια ἀρχαιοπρεπῆ διάλεκτο. Γιά τὴν ὑγεία του π.χ. ἔλεγε: “Ἡ φαρυγγίτις ἐμονιμοποιήθη ἀπειλητικῶς”, ἢ “χθές ἤμην τελειοτικώτατος, δηλαδή εἶχον μεγάλην κατὰπτωσιν”. Κι ἐμεῖς ὅλοι τὸν ἀκούγαμε καὶ τὸν χαιρόμαστε καὶ τὸν καμαρώνουμε γιά τὴν εὐγένεια, τὴν λεπτότητα καὶ τὴν πνευματικὴ ἀρχοντιά του.

Εἶπαμε καί πῖο πάνω ὅτι ὁ Γέροντας Βαρλαάμ ἦταν ἀπόλυτος, ἀσυμβίβαστος καὶ ἀνυποχώρητος στὸν χαρακτήρα του, στίς ἀρχές καὶ τίς πεποιθήσεις του, στὰ δόγματα καὶ τίς παραδόσεις τῆς Ὁρθοδοξίας μας, ἀλλά καὶ στίς παραδόσεις τοῦ Γένους μας. Παράλληλα πρὸς τὰ μοναχικά του καθήκοντα, ἔδειχνε ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καὶ ζητοῦσε ἐνημέρωση γιά τὰ ἐκκλησιαστικά, ἀντιαιρετικά καὶ ἐθνικά θέματα. Πολλές φορές σταματοῦσε τοὺς προσκυνητάς καὶ τοὺς ῥωτοῦσε γιά ὅλα τὰ παραπάνω θέματα. Ἰδιαίτερος

συνείχετο ἀπὸ τὰ προβλήματα τοῦ γείτονος Ὁρθόδοξου Σερβικοῦ λαοῦ. Ἀγαποῦσε καὶ σέβονταν βαθύτατα τὸν θεόσοφον π. Ἰουστῖνον Πόποβιτς καὶ τοὺς Ἐπισκόπους μαθητάς του. Ἄλλες πάλι φορές καλοῦσε στό κελλί του Προϊσταμένους τῆς Ἱερᾶς Μονῆς γιά νά ἐνημερωθῆ “ἐφ’ ὅλης τῆς ὕλης”, ἀλλά κυρίως ἐπὶ τῆς πορείας τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἀγιορειτικῶν πραγμάτων. Ὁ γέρο-Βαρλαάμ ἦταν πολὺ λεπτὸς καὶ διακριτικὸς στοὺς τρόπους καὶ τὴν συμπεριφορὰ του. Ἐστενοχωρεῖτο π.χ. πού κατέβαινε ὁ Γέροντας στό κελλί του νά τὸν ἐξομολογήσῃ, διότι τὸν κούραζε. Αὐτὸ μᾶς τὸ ἔλεγε συνέχεια. Στενοχωριόταν πού κούραζε καὶ ταιπωροῦσε τοὺς διακονητάς του, καθὼς ἐνόμιζε. Ἐγραφε σ’ ἓνα σημείωμά του: “Ἐάν ὑπάρχη τρόπος, μήπως πρέπει νά ἀπαλλάξετε τὸν π. Ε. ἀπὸ τοῦ νά μέ ἐξυπηρετῆ, διότι πολὺ τὸν ἔχω ἐπιβαρύνει τόσα χρόνια. Ἀλήθεια σᾶς λέγω, ἐντρέπομαι καὶ ἐνεκεν τῆς θέσεώς του. Κανονίσατε, σᾶς παρακαλῶ, ὅπως εἶναι εὐλογημένον, ἵνα εὐρίσκωμαι ἐν τῇ ὑπακοῇ. Σᾶς προσκυνῶ Β.Μ.”. Τόσο λεπτὸς καὶ εὐγενής ἦταν, πού ὅταν ἔβγαινε ἀπὸ τὸ κελλί του, γιά νά μὴ τὸν φάχνουν, ἐπικολλοῦσε στὴν πόρτα τοῦ κελλιοῦ του κάποιο σημείωμα, μέ τὴν ἔνδειξη: “Πηγαίνω περίπατον ἕως τὴν γέφυραν”, ἢ “διὰ χόρτα, ἕως τὸν μῦλον” κ.λπ.

Ἀκόμη ὁ γέρο-Βαρλαάμ εἶχε βαθύτατη ταπείνωση καὶ ἀπέφυγε τὴν προβολή, μέ τὸν δικό του τρόπο. Μᾶς ἔκανε πολλή ἐντύπωση τὸ γεγονός ὅτι, ὡσάκις πηγαίναμε στό κελλί τοῦ παππούλη, τὸν βρῖσκαμε μέ τὸ κομποσχοῖνι στό χέρι νά κἀνὴ βόλτες μέσα στό κελλί του, λέγοντας τὴν “εὐχή”. Ἄλλά καὶ στὸν διάδρομο τῆς πτέρυγος τοῦ Νοσοκομείου, ὅπου ἦταν τὸ κελλί του, πάντοτε ἔκανε βόλτες σιωπηλός, μέ τὸ κομποσχοῖνι στό χέρι. Αὐτὸ ἦταν τὸ καθημερινό του διακόνημα! Ἄλλά καὶ ἡ νυχτερινὴ ζωὴ του, ἦταν πάλι ἀγώνισμα προσευχῆς. Πέρα ἀπὸ τὴν προσω-

πική του προσευχή, ὁ Γέροντας Βαρλαάμ προσευχόταν πολύ γιά τούς ἄλλους καί μάλιστα γιά ὅσους εἶχαν περισσότερη ἀνάγκη. “Ὅταν μιλοῦσε γιά τήν “εὐχή” ἔνιωθε πῶς αὐτά πού ἔλεγε τά ζοῦσε προσωπικά. Στό σημεῖο αὐτό θά κάνω μία παρένθεση καί θ’ ἀναφερθῶ σ’ ἕνα ἀγαπημένο θέμα τοῦ π. Βαρλαάμ, πού τόν εἶχε ἀπορροφήσει ὀλοκληρωτικά. Οἱ “ἱερές κάρτες” μέ τά λόγια τῆς “εὐχῆς” ΚΥΡΙΕ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΕ, ΥΙΕ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, ΕΛΕΗΣΟΝ ΗΜΑΣ, ἦταν θεία ἔμπνευση καί τό ἱεραποστολικό ἔργο τοῦ π. Βαρλαάμ. Τό “θεῖο μήνυμα” γιά τίς “ἱερές κάρτες”, ὅπως τίς ὠνόμαζε, μᾶς τό ἀποκαλύπτει τώρα τελευταῖα ὁ παλαιός φίλος τοῦ Γέροντα κ. Θεόδωρος Πάτσης, ἐκ Δίβρης Ἡλείας, μέ τόν ὁποῖον συνεδέοντο πνευματικῶς. Τόν Αὐγούστο τοῦ 1970, καταθέτει ὁ κ. Θ. Π., ἔπειναν ἰαματικό νερό στήν Κύμη Εὐβοίας. Ἐκεῖ, λοιπόν, μετά ἀπό θεῖο ὄραμα πού εἶδε ὁ π. Βαρλαάμ, πρότεινε στόν κ. Θ. Π. νά τυπώσῃ τήν “εὐχή” σέ κάρτες καί νά τίς διαδίδουν στόν κόσμο γιά ψυχική ὠφέλεια, πρᾶγμα πού ἔγινε καί συνεχίζεται ἀπό τότε ἀνελλιπῶς ἀπό ἕνα μεγάλο συνεργεῖο ἱεραποστολικῶς ἀγωνιζομένων γιά τήν διάδοση τῆς “εὐχῆς”. Χιλιάδες κάρτες ἀπό τότε ἔχουν κυκλοφορήσει. Γιά τόν γερο-Βαρλαάμ οἱ “ἱερές κάρτες” εἶναι τά πνευματικά του παιδιά, πού ταξιδεύουν σέ ὅλο τόν κόσμο, ἀπό τήν Εὐρώπη, τήν Ἀμερική καί τόν Καναδά μέχρι τήν Αὐστραλία! Χιλιάδες ψυχές ἔμαθαν νά προσεύχωνται μέ τήν “εὐχή τοῦ Ἰησοῦ” κι ἔνωσαν τήν ζεστασιά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, χάρις σ’ αὐτές τίς “ἱερές κάρτες”. Ὁ γερο-Βαρλαάμ εἶχε ζητήσει εὐλογία, νά διαδίδῃ τίς κάρτες αὐτές στους προσκυνητάς καί νά τούς ἐξηγήῃ πῶς νά προσεύχωνται μέ τήν “εὐχή”. Καθημερινῶς, λοιπόν, συναντοῦσε τούς προσκυνητάς καί ἀσκοῦσε τό ψυχωφελές τοῦτο διακόνημα, ὁ ἀείμνηστος Γέροντας, ἐφοδιάζοντας συγχρόνως μέ αὐτές τούς ἐγγύς καί τούς μακράν. Ἡ προσ-

πάθειά του αὐτή ἀποδεικνύει τόν ἱεραποστολικό ζῆλο του πρὸς σωτηριαν ψυχῶν καί πρὸς δόξαν Κυρίου, ὅπως συνήθιζε νά λέῃ. Ἄλλωστε ὀλόκληρη ἡ ζωὴ τοῦ Γέροντα Βαρλαάμ, ἦταν μιὰ ἱεραποστολική προσφορά σέ συγγενεῖς καί φίλους, ἀλλά καί σέ ὅλο τόν κόσμο μέ τόν ὁποῖον ἐρχόταν σέ ἐπικοινωνία.

Ἄλλά καί σάν Μοναχός ὁ π. Βαρλαάμ, ἦταν ὑπόδειγμα ἀκριβείας μοναχικῆς ζωῆς. Γιά τή Μοναχική Πολιτεία ἔλεγε ὁ μακαριστός Γέροντας, τίς τελευταῖες μέρες τῆς ἐπίγειας ζωῆς του, ἀποδυναμωμένος πιά στό κρεβάτι τοῦ πόνου: “Τό ὑπερτελέστερον δῶρον πού δίδεται εἰς τόν ἄνθρωπον παρά Κυρίου εἶναι ἡ μοναχική πολιτεία. Αὐτό εἶναι. Δόξα σοι, ὁ Θεός· δόξα σοι, ὁ Θεός· δόξα σοι, ὁ Θεός. Ἄς εὐχαριστοῦμεν τόν Κύριον πού μᾶς ἤξιωσε τῆς μοναχικῆς πολιτείας”.

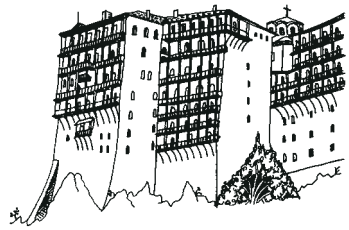
Ἐπειδὴ εἶχε ἀπό ἐτῶν προβλήματα υγείας, τίς ἀκολουθίες τίς ἔκανε ἀνελλιπῶς στό κελλί του. Εἶχε δέ εὐλογία ἀπό τόν Γέροντα γιά καθημερινή θεία μετάληψη. Ὅταν μπορούσε, ἐρχόταν στήν Ἐκκλησία, λίγο πρὶν νά μεταλάβῃ. Ὅταν δέν μπορούσε, κατέβαινε ὁ Ἐφημέριος στό κελλί του νά τόν κοινωνήσῃ. Γενικῶς, ὁ μακαριστός Γέροντας Βαρλαάμ, ζοῦσε ἐν μετανοίᾳ καί μνήμῃ θανάτου καθημερινῶς. Στίς πνευματικές συζητήσεις μας ἦταν πολύ ἔντονα τά βιώματά του αὐτά.

Ὅμως, κάθε ἀγώνας ἔχει καί τό τέλος του, ἀλλά καί κάθε ἀθλητῆς ἀποβλέπει στόν ἀγωνοθέτη. Ἔτσι καί ὁ μακαριστός Γέροντας Βαρλαάμ, μετά ἀπό ἕνα νικηφόρο ἀγώνα πολλῶν δεκαετιῶν, σηκώνοντας τόν σταυρό τῆς ἀρρώστειας καί τοῦ πόνου, ἰδίως κατά τούς τελευταίους μῆνες, τερμάτισε τόν βίο του, ἀφήνοντας στή γῆ τόν «δερμάτινο χιτῶνα» γιά νά ἀπολαύσῃ ἐλεύθερη ἡ ἀθάνατη ψυχὴ του τό «βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως» (Φιλιπ. 3,14).

Ὁ πανοικτίρμων Θεός, διὰ πρεσβειῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἅς ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν του μετὰ δικαίων καὶ ὁσίων καὶ ἅς τὸν ἀναδείξῃ μόνιμο καὶ ἔνθερμο πρεσβευτὴ γιὰ ὅλους ὅσους ἀγάπησε καὶ συνεδέθη στήν ἐπί γῆς πορεία του.

Μακάριε Γέροντα Βαρλαάμ, αἰωνία σου ἡ μνήμη!

Ι.Θ.Σ.



ΠΑΠΑ-ΕΦΡΑΙΜ
ΚΑΤΟΥΝΑΚΙΩΤΗΣ

[Προσωπικές αναμνήσεις]

Ἐφραίμ Ἱερομόναχος Κατουνακιώτης, ἡ ἀπλᾶ παπα-Ἐφραίμ. Ἐτσι ὄλοι τόν ἀποκαλούσαμε στίς συζητήσεις μας καί στήν ἀναφορά μας πρὸς αὐτόν. Λέγοντας δέ γενικά “τό εἶπε ὁ παπα-Ἐφραίμ” ὄλοι ἐννοοῦσαν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ Κατουνακιώτου. Καί ὁ λόγος του γινόταν δεκτός μέ σεβασμό, καί χωρὶς ἀντιρρήσεις, γιατί τόν εἶπε ὁ παπα-Ἐφραίμ, ἀπλοῦς, διακριτικός, παρηγορητικός στίς θλίψεις καί δοκιμασίες μας, συμμετέχων στίς χαρές μας, συμβουλευτικός ὅταν ὑπῆρχε ἀνάγκη ἢ τοῦ τό ζητούσαμε, προσευχητικός ὅταν διέβλεπε ὅτι διὰ τῆς προσευχῆς θά μᾶς βοηθοῦσε, στοργικός καί μέ ἄμετρη ἀγαπητική διάθεσι γιά τόν καθένα μας πού τόν ἐπισκεπτόταν καί τόν καθιστοῦσε κοινωνό τῶν ἐσωτερικῶν του καταστάσεων, “ἅγιος”, τέλος, ὅταν στό μισοσκόταδο τοῦ μικροῦ κελλιοῦ του προσευχόταν κατανυκτικά γιά μᾶς τούς ταπεινούς μοναχοὺς μέ αὐτοσχέδιο προσευχή ἔχοντας τεταμένη τήν δεξιὰ του στό κεφάλι μας. Σέ τέτοιες στιγμές καταλαβαίναμε περὶπου τήν παρηγορία πού εἶχε στόν Κύριο, κυρίως ἀπό τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἀπευθυνόταν πρὸς Αὐτόν.

“Ὅλοι ὄσοι τόν εἶχαμε ἐπισκεφθῆ στό κελλί του ἢ ἀπλῶς τόν εἶχαμε γνωρίσει, ἔχουμε νά θυμόμαστε κάτι ἀπό αὐτές τίς συναντήσεις, πού τίς φυλάμε σάν ἱερά παρακαταθήκη· ἡ δέ ἅγια του μοφή του ἔχει χαραχθῆ ἀνεξίτηλα στήν καρδιά μας.

“Ὅταν τό ἔτος 1975 ἀξιώθηκα νά τόν γνωρίσω στό παραπλήσιο κελλί τῆς σεβαστῆς ἀδελφότητος τῶν Δανηλαίων, μετά τίς πρῶτες τυπικές συστάσεις, αἰσθάνθηκα τό βλέμμα του νά μέ παρατηρῆ ἐνεργῶντας σάν “ἀκτινογραφία”, διαπερνῶντας τό σῶμα μου πέρα γιά πέρα, ταυτόχρονα ὅμως καί μέ τρόπο ἀπεριεργό. Εἶχε ἀετήσιο μάτι. Μιά ματιά του ἔφτανε γιά νά φωτογραφίση τόν ψυχικό κόσμον ὅποιουδήποτε ἀνθρώπου. Στήν παράκλησί μου νά ἐξομολογηθῶ σ’ αὐτόν, ἀρνήθηκε εὐγενικά, διότι ὅπως ἐξήγησε δέν ἐξομολογοῦσε λαϊκούς· μέ παρέπεμψε ὅμως στόν Καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γρηγορίου προβλέποντας ἴσως τόν μετέπειτα πνευματικό μου σύνδεσμο μέ αὐτόν καί μέ τήν Ἱερά αὐτή Μονή. Ἐκτοτε δέν παρέλειπε νά δίδῃ τήν συμβουλή του γιά διάφορα θέματα, ὅταν τό ζητοῦσα, μέ προθυμία καί πολλή ἀγάπη, καθώς καί πρὸς ὄλους τούς πατέρες τῆς Μονῆς μας πού τόν ἐπεσκέπτοντο.

“Ὡς ἐλάχιστο μνημόσυνο παραθέτουμε μερικές ἀπό τίς συμβουλές του, ὅπως διατηροῦνται ἀκόμα καθαρά στήν μνήμη μας.

Σέ σχετική ἐρώτησι ἐάν μπορούμε νά γράφουμε κανένα συμβουλευτικό γράμμα σέ στενοὺς συγγενεῖς μας, μικρᾶς ἡλικίας, ἀπαντοῦσε: «Κατ’ ἀρχήν, πρέπει νά προσευχόμαστε γι’ αὐτούς· ἀλλά καί κανένα γραμματάκι δέν βλάπτει. Ἡ προσευχή πού κάνουμε γι’ αὐτούς, μπορεῖ μερικές φορές νά φαίνεται ὅτι δέν φέρνει ἄμεσα ἀποτελέσματα, ὅπως θά ἐπιθυμούσαμε. Νά ξέρης ὅμως ὅτι δέν πηγαίνει χαμένη. Φυλάσεται τρόπον τινά καί σέ κάποια δεδομένη στιγμή πού τό πρόσωπο αὐτό θά εὐρίσκεται σέ κρίσιμη καμπή, αὐτή θά ἐνεργήσῃ καί θά τό κατακλύσῃ κυριολεκτικά».

Σέ ἄλλη ἐρώτησι, ἐάν οἱ πατέρες πού εὐρίσκονται σέ ἐξωτερικά διακονήματα μποροῦν νά συντομεύουν λίγο τίς ἀκολουθίες, περικόπτοντας λ.χ. τό ψαλτήρι, ἀπαντοῦσε: “Ἐμεῖς γιά ἓνα ψαλτήρι ἤλθαμε ἐδῶ καί θά τό περικόψουμε; Οἱ ἀκολουθίες πρέπει νά γίνονται κανονικά, ὅπως στό Μοναστήρι” (ἐννοῶντας βέβαια ὄχι τά ἀργά μέλη ἀλλά τά γράμματα τῶν ἀκολουθιῶν).

Πάντοτε ἐτόνιζε ἰδιαιτέρως τήν μεγάλη σημασία τῆς ὑπακοῆς στήν μοναχική πορεία μας, ὅσα δέ ἔλεγε ἦταν ἀποτέλεσμα προσωπικοῦ του βιώματος, “φαρμακερῆς πείρας”, ὅπως χαρακτηριστικά ἔλεγε: «Ὅποιος δέν κάνει ὑπακοή, δεύτερος Ἰούδας γίνεται· ὅποιος ὑπακούει σώζεται. Ἡ ὑπακοή εἶναι ἡ βάση στήν ὁποία θά στηριχθοῦμε γιά νά ἀποκτήσουμε προσευχή. Νοερά προσευχή καί ἀνυπακοή δέν συνδυάζονται. Ὑπακοή ὅμως ὄχι μόνο στόν Γέροντα, ἀλλά καί σ’ ὅλους τούς ἀδελφούς. Ὅποιος ὑποτακτικός φθάσει στήν τελειότητα τῆς ὑπακοῆς δέν φοδᾶται Θεό, οὔτε Κρίσι οὔτε Δευτέρα Παρουσία. Ἡ ὑπακοή εἶναι ζωή, ἡ παρακοή θάνατος. Δέν ὠφελεῖ οὔτε ἡ συχή Θεία Μετάληψι, οὔτε ἡ φιλοξενία, οὔτε ἡ νοερά προσευχή. Ὅλα αὐτά μπροστά στήν ὑπακοή καταργοῦνται. Ὅποιος δέν κάνει ὑπακοή, καί δέκα φορές τήν ἡμέρα νά μεταλαμβάνη, προορίζεται γιά τήν κόλασι».

Ὅμιλῶντας περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος στήν ἀδελφότητά τῆς Ἱ. Μονῆς μας, ὅταν τό ἔτος 1987 μᾶς εἶχε ἐπισκεφθῆ, ἀνέφερε ὅτι ὅταν κάποτε θέλησε νά φυτέψῃ μιᾶ θερυκοκκιά, μέ τό ὅποιο δέν συμφωνοῦσε ὁ Γέροντάς του, αὐτή δέ πρόκοψε· στά ἐπτά χρόνια μόνο ἓνα λουλουδι ἔβγαλε.

«Ἐάν ὀλιγοπιστοῦμε ἢ δέν ἔχουμε πίστι στόν Γέροντα πρέπει νά διαάσουμε τόν ἑαυτό μας, γιά νά ἀποκτήσουμε. Διότι ἡ εὐχή τοῦ Γέροντα θά μᾶς σώσῃ. Ἐάν αὐτός παύσῃ νά προσεύχεται γιά μᾶς, εἴμαστε γιά τήν κόλασι. Ἐάν δέ αὐτή ἡ ὀλιγοπιστία διαρκέσῃ

δύο-τρία χρόνια, τότε θά τό ξεχάσουμε τό μοναστήρι. Κινδυνεύουμε νά φύγουμε ἀπό τήν Μονή, ὅποτε στό ἐξῆς θά τήν βλέπουμε ἀπό μακρῶς. Ἐάν ἀρχίζουμε κάποιο ἔργο, καλό εἶναι νά δάξουμε κάποιον Ἅγιο ἀρωγό στήν ἐκτέλεσί του, προηγεῖται ὁμως ἡ εὐλογία τοῦ Γέροντα. Τότε ἄς ξεκινοῦμε τό ἔργο λέγοντας: “Δι’ εὐχῶν τοῦ ἁγίου Γεροντά μου”».

Ἐτόνιζε ἐπίσης τήν εὐλάβεια καί πίστι πού πρέπει νά ἔχουμε στόν Γέροντα:

«Ὅσο περισσότερη εὐλάβεια ἔχουμε στόν Γέροντα, τόσο μεγαλύτερη εὐλογία θά λαμβάνουμε. Εἶναι μεγάλη ὑπόθεσις νά ἀναπαύουμε τήν ψυχή τοῦ Γέροντα. Ὅταν λέμε τό “Νᾶναι εὐλογημένο” ἀναπαύεται ἡ ψυχή τοῦ Γέροντα, ἀλλά καί ὁ Χριστός. Ἀνέπαισες τόν Γέροντα, ἀνέπαισες τόν Χριστό. Ἐλύπησες τόν Γέροντα, ἐλύπησες τόν Χριστό. Τό στόμα του, εἶναι τό στόμα τοῦ Χριστοῦ.

Στό Μοναστήρι πού ἤλθαμε, ἡ Παναγία μᾶς ἔφερε. Ἐδῶ πρέπει νά παραμείνωμε μέχρι τέλος καί ἐδῶ θά σωθοῦμε.

Ἡ ψαλμωδία στήν ἐκκλησία πρέπει νά γίνεται πρός δόξαν Θεοῦ. Εἶναι ἀπαράδεκτο νά θέλουμε νά ψάλλουμε μόνο τά πρῶτα στίς ἀκολουθίες. Αὐτό εἶναι πάθος. Ὅποιος ψάλλει ἔτσι, δέν ψάλλει πρός δόξαν Θεοῦ ἀλλά πρός δόξαν τοῦ ἑαυτοῦ του.

Τόν πόθο πού εἶχαμε ὅταν πρωτοῦ ἤλθαμε στό Μοναστήρι, νά προσπαθήσουμε νά τόν διατηρήσουμε καί νά τόν αὐξήσουμε. Ἐάν ἔχουμε κακή ἀρχή θά ἔχουμε καί κακό τέλος».

Δέν δεχόταν τήν θέσι: “Ἐγώ αὐτός εἶμαι, αὐτός εἶναι ὁ χαρακτήρας μου, δέν μπορῶ νά κάνω ἔτσι ἢ ἀλλοιῶς στήν συγκεκριμένη περίπτωσι”. “Ὅχι”, ἔλεγε. “Ὁ καθένας μας μπορεῖ νά ἀλλάξῃ”.

Ὅταν ἀδελφοί ἐξέρχονται τοῦ Ἁγίου Ὄρους γιά ὑποθέσεις τῆς Μονῆς, συνιστοῦσε οἱ ὑπόλοιποι νά κάνουν ἀπό ἓνα κομπο-

σχοίνοι και πέντε μετάνοιες, ώστε να τους σκεπάσει η Θεία Χάρις. Όταν πρό ἐτῶν εἶχε ὁ ἴδιος ἐξέλθει, ἐδιηγείτο ὅτι ἔδλεπε ὄρατά μία νεφέλη νά τόν σκεπάσει, διότι ἄλλοι προσήχοντο γι' αὐτόν.

Γιά τίς προσφορές πού τοῦ ἔστελναν διάφοροι κοσμικοὶ ἔνοιωθε εὐγνωμοσύνη καί τήν ἐξεδήλωνε μέ πολλή εὐγένεια ἀπαντώντας μέ εὐχαριστήριες ἐπιστολές, μνημονεύοντας καί τά ὀνόματα ζώντων καί κεκοιμημένων τῶν προσφερόντων. Στήν ἡλικιωμένη μητέρα κάποιου μοναχοῦ ἔγραφε:

«...Αὐτές τίς ἡμέρες (χθές) πήρα τό δέμα σας, αὐτό τό δείγμα τῆς Μητρικῆς σας ἀγάπης, καί ἔρχομαι νά πῶ· πῶς, ὅπως ἀγαπᾶτε τό παιδί σας, ἀγαπᾶτε καί μένα. Καί ἔτσι εἶναι ἡ ἀλήθεια καί πολύ σᾶς εὐχαριστῶ, καί σκέπτομαι, ἐγώ, σ' αὐτήν σας τήν ἀγάπη τί νά σᾶς προσφέρω; πρό πολλῶν ἐτῶν μοῦ εἶχε δώσει ὁ υἱός σας τά ὀνοματά σας νά τά μνημονεύω, ἀλλά εἶναι πολύ λίγα. Θά σᾶς παρακαλέσω νά μοῦ στείλετε ὅσο μορεῖτε περισσότερα. Χαρά μας εἶναι νά μνημονεύουμε ὀνόματα, ζωντανά καί ἀποθαμένα, διότι, καί αὐτοί ὠφελοῦνται καί ἐμεῖς μισθό ἔχομε.

Καί λοιπόν περιμένω.

Μέ βαθύν σεβασμόν καί μεγάλη ἀγάπην σᾶς φιλῶ τό χεράκι σας.

Ἰερομόναχος Ἐφραίμ Κατουνακιώτης»

Ἄλλοτε πάλι ἀνταπέδιδε καί αὐτός μέ κάποιο ὑλικό δῶρο. Σέ σχετική ἐπιστολή ἔγραφε:

«...Σᾶς στέλνω ἓνα σταυρό ξυλόγλυπτο (ἀγιασματάριο) γιά νά τό στείλετε στήν σεβαστήν Μητέρα σας. Πολλά δέματα λαμβάνω ἀπό Αὐτήν, μαζί μέ χρήματα καθῶς καί ἀπό ἐσᾶς, γι' αὐτό ἀπεφάσισα νά τῆς στείλω καί ἐγώ κάτι, ἔστω καί ἓνα μικρό δωράκι. Λάβετε τόν κόπον νά τό στείλετε ἐσεῖς.

Τά σέδη μου καί τᾶς πολλᾶς εὐχαριστίας στόν πολυσεβαστόν σας Γέροντα.

Τοῦ φιλῶ τό χέρι...

Μέ ἀδελφικήν ἀγάπην. Παπα-Ἐφραίμ Κατουνακιώτης»

Τήν ἀγάπη του καί τόν σεβασμό του πρός τόν Γέροντα τῆς Ἱ. Μονῆς μας τόν ἐξεδήλωνε παντοιοτρόπως. Στίς ἐπιστολές του πρός αὐτόν, ὑπέγραφε μέ πολλή ταπεινώσι.

Τήν ἀγάπη του αὐτή τήν ἔτρεφε καί πρός τήν οἰκογένεια τοῦ Γέροντα, μέ τήν ὁποῖαν συνδεόταν ἀπό τότε πού ὁ πατέρας του, ὁ ἀείμνηστος κ. Ἀναστάσιος Καψάνης, ὑπηρετοῦσε στήν Θήβα καί ἐφιλοξενεῖτο στό σπίτι τοῦ παπα-Ἐφραίμ καί ἀργότερα ὅταν ὁ παπα-Ἐφραίμ, ἔφηβος τότε, ἐφιλοξενεῖτο στό σπίτι τοῦ κ. Ἀναστασίου Καψάνη στό Παλαιό Φάληρο.

Στίς ἀρχές Ἰουνίου τοῦ 1993 οἱ ἀδελφοί τῆς συνοδείας τοῦ Γέροντα κάλεσαν τόν γιατρό ἀδελφό τῆς Μονῆς μας π. Δ., γιατί ὁ μακαριστός Γέροντας ἔπαθε ἓνα ἐλαφρό ἐγκεφαλικό ἐπισόδειο. Κατά τήν διάρκεια τῆς νύκτας βελτιώθηκε ἡ κατάστασίς του. Τότε φανερώθηκε μιᾶ ὄψις τοῦ μυστικοῦ πλοῦτου τῆς καρδιάς του. Τά λόγια του ἦταν ὄλο δοξολογία καί εὐχαριστία στόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους· ἦταν ὄλος χαρά. Αἰσθανόσουν ὅτι ἔδλεπε τόν κόσμον ὄλο μέσα στήν χάρη τοῦ Θεοῦ, τελειωμένο, χωρίς τίποτε τό ἀρνητικό, μέσα στήν τελική δόξα τοῦ Θεοῦ.

Ἐπί πλέον ἐκείνη τήν νύχτα ἐλέχθηκαν καί τά ἐξῆς:

«Ἐπειδή ὁ κόσμος μέ ἔχει γιά ἅγιο καί πιστεύει ὅτι ἡ προσευχή μου κάνει θαύματα, ἐγώ ὁμως βλέπω ὅτι προσεύχομαι χωρίς δάκρυα (ἦταν κάτι πού πολύ ἔντονα εἶχε τά χρόνια πού ἦταν ὑποτακτικός, ὅπως μοῦ εἶπαν τά καλογέρια του), σοῦ λέγω ὅτι προσευχή πού δέν ἔχει δάκρυα δέν θγαίνει οὔτε ἔξω ἀπό τό δωμάτιο.

Ἄνεκαθεν εἶχα σάν ὄρο στήν ζωή μου νά ἔχω δάκρυα στήν προσευχή. Πηγαίνω ἐδῶ πιό πάνω καί κλαίω καμμιά ὥρα. Ἄλλά λέω στόν ἑαυτό μου: “Ἐ καλόγερε, πόση ὥρα ἔκλαψες;” “Μία ὥρα”. “Τίποτε δέν ἔκανες”. Καί ἔκλαιγα ἄλλες δύο ὥρες.

ἸΑλλά ἐξαντλήθηκα. Στήν ἀρχή τά δάκρυα κουράζουν. Μετά ὁμως, τά δεύτερα δάκρυα ξεκουράζουν».

Αὐτή ἦταν καί ἡ αἰτία τῆς ἀσθενείας του. ἸΑπό τά πολλά δάκρυα καί τήν ἔμπονη προσευχή, πού ὅπως ἔμαθα παρετείνοντο πολλές φορές ὅλη τήν ἡμέρα, ὁ ὀργανισμός του δέν ἄντεξε.

«Ἐσεῖς οἱ ὑποτακτικοί εἶστε μακάριοι. Γιά σᾶς δέν ὑπάρχει λογοθέσιο. ἸΟταν κάνετε ὑπακοή· ἸΝᾶναι εὐλογημένο Γέροντα», ἀναπαύεται ὁ Γέροντας, ἀναπαύεται καί ὁ Θεός.

Νά ξερῆς ὅτι οἱ Γεροντάδες ἀρρωσταίνουν ἀπό τούς ἀνυπότακτους ὑποτακτικούς.

ἸΟ Χριστός στό Εὐαγγέλιο ὅλο μιλά γιά τόν Πατέρα Του· Ἰ“Εγώ ἦλθα ὡς ὑποτακτικός”. Μόνο μιά φορά στήν Πεντηκοστή (ἐννοοῦσε τήν ἑορτή τῆς Μεσοπεντηκοστῆς) λέγει: Ἰ“Εγώ εἰμί τό φῶς τοῦ κόσμου”».

Συνεχίζοντας ὁ μακαριστός π. ἸΕφραίμ νά ἀπευθύνεται στόν ἱερομόναχο γιατρό ἐρώτησε:

Ἰ“Ο γιατρός εἶναι παπᾶς;”

Ἰ“Ναί”.

Ἰ“ἸΑκουσε παιδί μου. ἸΑν δέν κλαῖς στήν Θ. Λειτουργία, ἡ Θ. Λειτουργία δέν πιάνει. ἸΑλλά ἐσεῖς οἱ ὑποτακτικοί εἶστε μακάριοι. ἸΕγώ ἦμουν 40 χρόνια ὑποτακτικός. ἸΕὐλόγησον Γέροντα, Νᾶσαι εὐλογημένος παιδί μου”. Καί μέ τήν χάρι τῆς ὑπακοῆς, μόλις ἔβαζα Ἰ“Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρός...”, νά! τά δάκρυα.

ἸΕγώ τήν Θ. Λειτουργία τήν εἶχα γιά προσευχή, ὄχι γιά διακόνημα. Νά ἐνωθῶ μέ τόν Θεό. Καί μόλις ἔλεγα Ἰ“Εὐλογημένη...” ἐρχόταν ἡ κατάνυξις».

Μετά ἀπό λίγο συνέχισε:

Ἰ«Βγῆκα μιά φορά στήν Γρηγορίου πού μ' ἔπιασε ἡ θάλασσα. ἸἘνα νέο καλογεράκι μοῦ λέει:

Ἰ“Εὐλόγησον πάτερ”.

Ἰ“Νᾶσαι εὐλογημένος παιδί μου”.

Μοῦ ἔδωσαν ἕνα δωμάτιο καί μέ ρωτοῦσαν οἱ πατέρες: Ἰ“Τί εἶναι ἀνώτερο ἡ προσευχή ἢ τό διακόνημα;” Καί ἐγώ τούς εἶπα: Ἰ“Νά! τό καλογεράκι πού μέ προϋπάντησε καί μέ ἀνέπαυσε, αὐτό πού ἔκανε ἦταν προσευχή. Οἱ ἄγιοι Κοσμάς καί Δαμιανός καί ὁ ἄγιος Σαμψών ὁ Ξενοδόχος δέν ἔκαναν νοερά προσευχή, ἀλλά ἔτσι ἀγίασαν μέ τήν ἱατρική” (δηλαδή μέ τήν ἀγάπη)».

Τό φθινόπωρο τοῦ 1996 ὁ παπα-ἸΕφραίμ ἀρρώστησε βαρειά. Εἶχε ἀνάγκη ἀπό συνεχῆ φροντίδα. Ἰ«Ἰἔιχα τήν εὐλογία νά τόν διακονήσω γιά μιά ἐβδομάδα» λέγει ὁ γιατρός –ἀδελφός τῆς Μονῆς μας π. Α. Ἰ«ἸΟ Γέροντας ἦταν χαριτωμένος καί τήν ὥρα πού ὑπέφερε. Εἶδα τήν ὑπομονή καί τήν ἀγάπη του. Πιό πολύ εἶδα τήν ἐμπιστοσύνη του στόν Θεό καί στήν ἐκλεκτή συνοδεία του. Τόν ἄκουσα νά λέει Ἰ“Εγώ σᾶς φρόντιζα μέχρι τώρα, παιδιά μου. Τώρα φροντίστε με ἐσεῖς, ὅπως νομίζετε”. ἸἘτσι μέ ἀπλότητα καί πίστι ἐμπιστευόταν τόν ἑαυτό του στά τέκνα του».

ἸΗ μακρά ἀσθένειά του ἔλαβε τέλος στίς 14/27-2-98. ἸΗ ἀγία του ψυχή πέταξε στά οὐράνια σκηνώματα τά ὁποῖα ὀλοκαρδίως ἀγάπησε καί χάριν τῶν ὁποίων μέ πολύ φιλοτιμία καί ζῆλο ἐργάσθηκε. Προσετέθη στους ἄγιους ἄνδρας πού ἐκόσμησαν μέ τήν ἀγία βιοτή τους τόν ἱερό ἸΑθωνα, τῶν ὁποίων ἡ ἔξοδος ἄφησε ἕνα δυσαναπλήρωτο κενό. Πιστεύουμε ὁμως ἀκραδάντως ὅτι ὅπως μᾶς ἀνέψυχε, παρηγοροῦσε, χαροποιοῦσε καί ἐστήριζε ὅταν ζοῦσε μαζί μας, θά συνεχίσει ἐντονώτερα νά μᾶς βοηθῆ μέ τήν δυνατή πρὸς Κύριον πρεσβεῖα του.

μ.Ν.Γ.

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ

Στό περιοδικό “Μαρτυρία” (τ. 192, 1997) τῆς Ἰ. Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, Χανιά Κρήτης, δημοσιεύθηκε τό κείμενο τῆς διαλέξεως τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἀρχιμ. Γεωργίου μέ θέμα: «Ὁρθοδοξία καί Ρωμαιοκαθολικισμός». Ἡ διάλεξις ἐδόθη ὡς συμβολή στήν προσπάθεια τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ.κ. Εἰρηναίου νά ἀνακαιπισθῇ τό κῦμα προσηλυτισμοῦ πού ἀσκεῖ ἡ ἐκεῖ ρωμαιοκαθολική κοινότης εἰς βάρος τῶν ἀπλοϊκῶν Ὁρθοδόξων. Στήν ὁμιλία ἐπεσημάνθησαν τά ἐξῆς:

– Ὁφείλομε οἱ Ὁρθόδοξοι νά διατηροῦμε γρηγοροῦσα τήν δογματική μας συνείδησι, διότι ζοῦμε σέ ἐποχή διαχριστιανικοῦ καί διαθρησκευτικοῦ συγκρητισμοῦ.

– Ἡ Ρωμαιοκαθολική ἐκκλησία, παρά τά φαινομενικά ἀνοιγμάτα της πρὸς τήν Ὁρθοδοξία, δέν ἔχει ἀπομακρυνθῆ ἀπό τίς ἀρχαῖες γνωστές αἱρέσεις της (τό Filioque, τό ἀλάθητο, τό πρωτεῖο ἐξουσίας, τήν κτιστή χάρι κ.λπ.).

– Μέ τήν Β΄ Βατικάνειο Σύνοδο ἐνισχύθηκε τό ἀλάθητο τοῦ Πάπα τῆς Ρώμης, τό ὁποῖο ἐπεξετάθη ὄχι μόνον ὅταν ὁμιλεῖ ἐκ καθέδρας, ἀλλά καί ὅταν ἀπλῶς ἀποφαίνεται. Ἐπίσης ἐπαναβεβαίωσε τό πρωτεῖο ἐξουσίας του ἐφ’ ὅλης τῆς Ἐκκλησίας καί μέ παπικές ἐγκυκλίους (ὅπως αὐτή τῆς 28ης Μαΐου 1995) τό διεκήρυξε, ἔστω καί ἄν προσπαθῇ νά τό παρουσιάσῃ μέ εὐγενεστέρους ὄρους.

– Τό Βατικανό ἀποτελεῖ κράτος μέ οἰκονομική καί πολιτική ἰσχύ. Γιά τόν λόγο αὐτό δέν μπορεῖ νά γίνῃ ἔνωσις τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας μέ ἓνα τέτοιο θεσμό.

– Ὁ ἀνθρωποκεντρισμός τοῦ Παπισμοῦ ἔχει διαποτίσει τίς δομές καί τήν νοοτροπία τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ κόσμου, ἔτσι ὥστε νά εἶναι πολὺ δύσκολη ἡ ἀπάρνησίς του καί ἡ ἀποδοχή τοῦ θεανθρωποκεντρικοῦ πνεύματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

– Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διασώζει τήν Ἀλήθεια καί ὀφείλει νά τήν διακρατῇ, διότι εἶναι ὄχι μόνον ἡ ἱερά παρακαταθήκη γιά μᾶς τούς Ὁρθοδόξους, ἀλλά καί ἡ ἐλπίδα γιά ὅλους τούς ἑτεροδόξους νά ἐπανεύρουν τήν ἀπολεσθεῖσα ἔστιά τους.

Στά πλαίσια τῶν ἐκδοτικῶν δραστηριοτήτων τοῦ Ὄργανισμοῦ Πολιτιστικῆς Πρωτευούσης τῆς Εὐρώπης “Θεσσαλονίκη 1997” ἐξεδόθη ὁ τόμος «“Τοῖς ἀγαθοῖς Βασιλεύουσα”, Θεσσαλονίκη, Ἱστορία, Πολιτισμός». Στόν τόμο παρεισέφρυσαν ἀπόψεις πού προσβάλλουν τό ἱερό πρόσωπο καί τό ἔργο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ. Μέ ἐπιστολή του ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς μας Ἀρχιμ. Γεώργιος ἐπεσήμανε τό ὀλίστημα καί ἐζήτησε τήν ἀποκατάστασι τῆς ἀληθείας καί τοῦ κύρους τοῦ ἱεροῦ ἀνδρός. Δημοσιεύομε τήν ἐπιστολή χάριν τῆς ἱστορίας καί τοῦ πολιτισμοῦ:

Ἐλλογιμώτατον

κ. Δημήτριον Σαλπιστίν

Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ὄργανισμοῦ

Πολιτιστικῆς Πρωτευούσης τῆς Εὐρώπης,
Θεσσαλονίκη 1997.

Ἀγαπητέ μας κ. Ἀντιπρόεδρε,

Λαμβάνομεν τὰς εὐγενῶς προσφερομένας καί εἰς ἡμᾶς ὕμετέρας ὥραίας ἐκδόσεις, διά τὰς ὁποίας εὐχαριστοῦμεν καί συγκαίρομεν.

Συγκαίρομεν ἐπίσης διά τό ὄργανωθέν ὑφ’ Ὑμῶν Διεθνές Συμπόσιον “Ἁγιον Ὁρος – Ὑπερχιλιετής Πνευματική ἀκτινοβολία”, ὡς καί διά τήν εἰσαγωγικήν ὁμιλίαν Σας εἰς αὐτό, τήν ὁποίαν ἐχαρα-

κτίζε αἴσθησις τῆς Ἑλληνορθοδόξου Παραδόσεως τοῦ Γένους μας.

Ἀποστέλλομεν δέ συνημμένως καί τὴν αἰτηθεῖσαν εἰσήγησίν μου εἰς αὐτό.

Ὡς θά ἐνθυμεῖσθε κατὰ τὴν ὁμιλίαν μου ἐξέφρασα τὴν λύπην μου, διότι εἰς τὸν τόμον “Τοῖς ἀγαθοῖς Βασιλεύουσα”, Θεσσαλονίκη, Ἱστορία, Πολιτισμός, τόμ. β΄, σελ. 199, παρεισέφρυσαν ἀπόψεις, ἀσφαλῶς ἐν ἀγνοίᾳ Σας, θίγουσαι τὸ ἱερόν πρόσωπον καί τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου διδασκάλου καί φωστῆρος τῆς Ἐκκλησίας μας Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης καί Ἁγιορείτου.

Αἱ ἀπόψεις αὐταὶ ἀπηκοῦν τὴν κατὰ καιροὺς ἀσκηθεῖσαν πολεμικὴν τῶν δυτικῶν κατὰ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου, διότι οὗτος ὑπῆρξεν ὁ κραταῖος πρόμαχος τῆς Ὁρθοδοξίας ἔναντι τοῦ ἐκδυτικισμοῦ τῆς καθ’ ἡμᾶς Ἀνατολῆς.

Τό ὅτι δέ ὁ ἡσυχασμός τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ καί τῶν μετ’ αὐτόν διαδόχων του ἡσυχαστῶν, ὄχι μόνον δέν ἔβλαψε τὸ Γένος, ἀλλὰ συνετέλεσε καί εἰς τὴν διάσωσιν αὐτοῦ, ὅπως καί τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων ἔθνῶν κατὰ τὴν μακραίωνα περίοδον τῆς φοβερᾶς τουρκικῆς ὑποδουλώσεως, μαρτυρεῖ καί ἡ μελέτη τοῦ διαπρεποῦς θεολόγου Καθηγητοῦ Μητροπολίτου Μαυροβουνίου κ. Ἀμφιλοχίου, τὴν ὁποίαν Σας ἀποστέλλω πρὸς ἐνημέρωσίν Σας.

Αἱ ἀπόψεις αὗται τοῦ κ. Βασιλείου Κατσαροῦ θά εἰσέλθουν διὰ τῶν κατὰ τὰ ἄλλα ὠραίων τόμων τῆς Πολιτιστικῆς εἰς τὰς Βιβλιοθήκας Πανεπιστημίων καί ἄλλων Μορφωτικῶν Ἰδρυμάτων καί θά ἐπηρεάσουν τοὺς ἀναγνώστας αὐτῶν μέ ἀποτέλεσμα νά σχηματίζεται δυσμενεστάτη ἐντύπωσις διὰ τὸν Ἁγιορείτην Ἅγιον.

Ὅθεν θερμῶς παρακαλοῦμεν, ὅπως ὑπάρξῃ κάποια ἐπανόρθωσις τῆς γινομένης ἀδικίας κατὰ τοῦ μεγάλου τούτου Πατρός, ἢ τοῦλάχιστον δοθῇ ἡ δυνατότης διὰ καταλλήλου ἐκδόσεως τῆς Πολιτιστικῆς νά ἀκουσθῇ καί ἡ ἄλλη ἄποψις. Ὑπάρχουν ἐν Θεσσαλονίκῃ

διακεκριμένοι Καθηγηταί, μελετηταί τοῦ Ἁγίου Παλαμᾶ, ὡς ὁ κ. Γεώργιος Μαντζαρίδης, ὁ π. Θεόδωρος Ζήσης καί ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰς προϋποθέσεις νά ἀναλάβουν τὸ ἔργον τοῦτο.

Ἐλπίζω, ἀγαπητέ μοι κ. Σαλπιστά, νά κατανοήτε ὅτι θιγομένου τοῦ Ἁγίου Παλαμᾶ, διατελέσαντος κυρίου ἐκφραστοῦ τῆς Ἀγιορειτικῆς πνευματικότητος, ὄλον τὸ Ἅγιον Ἵερον θίγεται.

Ὡσαύτως θίγεται καί ἡ λαμπρά Μητρόπολις τῶν Θεσσαλονικέων, ἥτις ἔσχεν αὐτόν Ποιμένα καί Φωτιστὴν καί ἡ ὁποία μέχρι σήμερον δικαίως ἐγκαυχᾶται ὡς ἀκολουθοῦσα τὴν διδασκαλίαν του καί ὡς ἐμπνεομένη ὑπ’ αὐτοῦ.

Δύο εἶναι, ὡς γνωρίζετε, αἱ μεγάλοι προσωπικότητες τῆς Θεσσαλονίκης: ὁ Μυροβλύτης καί Μεγαλομάρτυς Δημήτριος καί ὁ Θεοφόρος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς.

Ἄν δέν δυνάμεθα νά τοὺς μιμηθῶμεν καί κατανοήσωμεν, τοῦλάχιστον ἄς μὴ τοὺς κατηγοροῦμεν καί μάλιστα ἀπὸ ἐπισήμων ἐκδόσεων.

Εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ Ἅγιοι καί Θεοφόροι ἄνδρες βαλλόμενοι οὐδόλως μειοῦνται, οἱ κατ’ αὐτῶν ὅμως βάλλοντες ἀποδεικνύουν πόσον ὑστεροῦν εἰς δυνατότητα κατανοήσεως τῆς Ἑλληνορθοδόξου Παραδόσεώς μας.

Ἐχοντες ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν εὐθυκρισίαν Ὑμῶν, ὅπως καί τῶν λοιπῶν ἀξιότιμων μελῶν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Πολιτιστικῆς Πρωτεουσῆς, ἐλπίζομεν ὅτι θά πράξητε πᾶν τὸ δυνατόν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας.

Εὐχόμενοι εὐδόσωσιν τῶν φιλοτίμων προσπαθειῶν Σας διατελοῦμεν μετ’ ἐξαιρέτου τιμῆς, εὐχαριστιῶν καί εὐχῶν

Ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου

† Ἀρχιμ. Γεώργιος καί οἱ σὺν ἐμοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

Μέ προσοχή καί αἴσθησι εὐθύνης ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωκε τήν ὑπ' ἀριθμ. 2461/1998 Ἐγκύκλιό της, μέ τήν ὁποία χαράσσει παρήγορη γραμμή γιά τήν ἀντιμετώπισι τοῦ προβλήματος τοῦ ἠλεκτρονικοῦ φακελλώματος καί τῶν νέων ἠλεκτρονικῶν ταυτοτήτων. Ἐπισημαίνει τήν κύρωσι τῆς Συνθήκης Σένγκεν ἀπό τήν Χώρα μας χωρίς τήν δέουσα ἐνημέρωσι τοῦ λαοῦ καί κρίνει ὅτι ἡ ἐφαρμογή της στηρίζεται σέ μεθόδους καί μηχανισμούς δυσμενεῖς γιά τίς ἐλευθερίες καί τά δικαιώματα τῶν πολιτῶν. Μέ παρηγορία διευκρινίζει, ὅτι στήν ἐπιβαλλομένη νέα τάξι πραγμάτων ἡ Ὁρθοδοξία κινδυνεύει νά ἀποβῆ ἐλεγχόμενη μειοψηφία, πού θά εἶναι ἔρμαιο ἀντορθοδόξων καί ἀνθελληνικῶν παραγόντων. Συνιστᾷ νά μή παραληφθοῦν οἱ νέες ταυτότητες, ἄν αὐτές περιέχουν τό 666. Τέλος, ὑπενθυμίζει ὅτι ἔχει λάβει καί ἄλλες σχετικές ἀποφάσεις στό παρελθόν, ἐπί τῶν ὁποίων ἐμμένει, καί ζητεῖ ἄμμεση βελτίωσι τοῦ νόμου 2472/97 περὶ προστασίας τοῦ ἀτόμου ἀπό τήν ἐπεξεργασία τῶν ἠλεκτρονικῶν δεδομένων.

Στίς 29 Μαρτίου 1998 (ν.ἡ.) ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ Ἱεραπόστολος τῆς Κανάγκα τοῦ Κογκό π. Χαρίτων Πνευματικῆς (1908 - 1998). Ὁ ἀκάματος ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ εἶχε ἀφιερῶσει τά 25 πρὸ ὄριμα χρόνια τῆς ζωῆς του στόν εὐαγγελισμό τῶν ἐλακίστων ἀδελφῶν τοῦ Χριστοῦ τῆς Ἀφρικῆς. Συνέχισε καί ἐππύξισε τό ἔργο τοῦ μακαριστοῦ π. Χρυσοστόμου Παπασαραντόπουλου. Ἐκδημήσας ἄφησε ἐκλεκτούς συνεχιστάς τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου. Οἱ ἀποστολικοὶ του κόποι, ἡ θυσιαστική του ἀγάπη καί ἡ καρτερική του ὑπομονή στίς δυσκολίες τῆς ἱεραποστολῆς εἶναι οἱ στέφανοι πού ἐκόσμησαν τήν ἱερά του κεφαλή καί κατεργάσθησαν τήν ἐν Θεῷ ἀνάπαυσι καί μακαριότητα. Τό πολυπαθές σκῆνος του ἐτάφη στήν γῆ τῆς Κανάγκα, παρηγορία καί σκέπη τῶν πνευματικῶν του τέκνων, ἡ εὐχή του ὅμως ἀπό τούς οὐρανούς θά τά συνοδεύη καί θά τά ἐνισχύη στήν κατά Χριστόν προκοπή καί τελείωσι. Εἶν ἡ μνήμη αὐτοῦ αἰωνία!

Τόν Ἰούλιο τοῦ 1998 ἡ Ἱερά Μονή μας ἐκυκλοφόρησε τόν ἐκ 312 σελίδων πολυτελῆ τόμο «ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ. ΟΙ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ», ταυτόχρονα στήν ἑλληνική καί ἀγγλική γλῶσσα. Ἡ ἔκδοσις πραγματοποιήθηκε μέ τήν εὐγενῆ χορηγία τοῦ Ὄργανισμοῦ Πολιτιστικῆς Πρωτεύουσῆς τῆς Εὐρώπης “Θεσσαλονίκη 97”. Τά κείμενα ἔγραψαν οἱ καθηγηταί τῆς βυζαντινῆς ἀρχαιολογίας Νίκος Ζίας καί Σωτήριος Καδᾶς. Τήν ἐπιμέλεια τῆς ἐκδόσεως ἀνέλαβαν ἀδελφοί τῆς Μονῆς. Μέ τήν δημοσίευσι τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ Καθολικοῦ ἀποκαλύπτεται ὁ δυναμισμός τῆς ζωγραφικῆς τέχνης κατά τόν 18ο αἰῶνα πού γενικῶς εἶχε χαρακτηρισθῆ περίοδος εἰκαστικῆς παρακμῆς. Ὁ τόμος θά εἶναι χρήσιμος στούς ἀγιογράφους, τούς ἱστορικούς τῆς τέχνης καί τούς ἔχοντας σχετικό ἐνδιαφέρον. Ἀπό τίς ὑπερδιακόσιες παραστάσεις ἡ Σταύρωσις, ἡ Ἀποκαθήλωσις, ἡ Εἰς Ἄδου Κάθοδος, οἱ Κτίτορες ὄσιος Γρηγόριος καί Ἰωακείμ ὁ Μακρυγένης, ὁ ἅγιος Νικόλαος ἔνθρονος, ὁ Κύριος ἔνθρονος καί ἡ Θεοτόκος ἔνθρονη εἶναι οἱ πρὸ ἐντυπωσιακές καί φανερόνουν τήν ζωγραφική δεξιότητα τῶν δημιουργῶν τους.

Ἡ ὕφεσις τοῦ ἀγῶνος κατά τῶν ἠλεκτρονικῶν ταυτοτήτων καί κατά τῶν συνεπειῶν ἀπό τήν ἐφαρμογή τῆς Συνθήκης Σένγκεν στήν Χώρα μας κατά τό διαρρεῦσαν ἔτος 1998, ὀφειλομένη στήν ἔκδοσι τῆς Ἐγκυκλίου 2461/98 τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού ἐδικαίωσε ἐν πολλοῖς τόν ἐν λόγῳ ἀγῶνα, εἶναι γεγονός. Παρά ταῦτα ὅμως οἱ συνειδήσεις τῶν πιστῶν Χριστιανῶν εὐρίσκονται σέ ἐγρήγορσι καί πνευματική ἐπαγρύπνησι. Διότι, τό παγκόσμιο οἰκονομικό κατεστημένο προωθεῖ τά κυριαρχικά του σχέδια, χωρίς νά δείκνῃ εὐαισθησία στίς θρησκευτικές καί πολιτιστικές ἰδιαιτερότητες τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ. Δέν ὑποδουλώνει μέ τά ὄπλα, ἀλλά μέ τήν προσφορά ἀνέσεων στίς συναλλαγές καί στίς μετακινήσεις. Βρίσκει σύμμαχο τήν φιλαυτία μας καί πρόσφορο ἔδαφος στήν ἀποκοπή τῶν πολιτειακῶν καί κοινωνικῶν θεσμῶν ἀπό τίς πνευματικές μας ρίζες. Τά δεσμά δέν φαίνονται τώρα,

ἀλλά θά γίνουν ἀντιληπτά ὅταν δέν θά ὑπάρχη δυνατότητα ἐπιστροφῆς σέ ἀπλούστερους τρόπους ζωῆς. Τήν προοπτική αὐτή τῆς οικονομικῆς ὀλιγαρχίας ἐξυπηρετεῖ καί ἡ διαφημιζομένη καί προετοιμαζομένη χρησιμοποίησις τῶν λεγομένων «ἔξυπνων καρτῶν», πού θά ἀντικαταστήσουν πολλά σημερινά δημόσια ἔγγραφα καί τό ρευστό χρήμα. Ἡ τεχνολογία τῶν «ἔξυπνων καρτῶν» μπορεῖ νά προσφέρῃ οὐσιαστικά πλεονεκτήματα, ἀλλά καί νά ὠδηγήσῃ σέ ὀλοκληρωτικό ἔλεγχο. Τά ὅρια μεταξύ ἐξυπηρετήσεως καί παραβιάσεως τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας γίνονται πολύ ἀσαφῆ μέ τίς δυνατότητες τῆς συγχρόνου τεχνολογίας. Εἶναι χαρακτηριστικά ἐπ' αὐτοῦ τά δημοσιεύματα στόν Τύπο καί οἱ δηλώσεις ἐκπροσώπων τοῦ ἐπιστημονικοῦ χώρου. Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικῶς μερικά παραδείγματα πού φανερώνουν τίς δύο πλευρές τοῦ θέματος, τήν ἐξυπνότησι ἀφ' ἑνός καί τήν ἀνασφάλεια καί τόν ὀλοκληρωτισμό ἀφ' ἑτέρου:

Ἀπό τήν ἐφημ. ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ (26/4/98) στό ἄρθρο *Ἡ πρώτη "ἔξυπνη κάρτα"*: «Ἡ νέα ταυτότητα θά καλύπτει τό διαβατήριο, τό ἐκλογικό βιβλιάριο, τό δημοτολόγιο, τήν παλιά ταυτότητα καί σειρά ἔγγράφων... θά διευκολύνει τούς πολίτες στίς συναλλαγές μέ δημόσιο - ἰδιωτικό τομέα». Καί ἀπό τό ἄρθρο *Ἐνα μικροσίπ σέ πολλούς ρόλους*: «Ἡ δημοτικότητα τῶν «ἔξυπνων καρτῶν» αὐξάνεται πλέον μέ γεωμετρική πρόοδο. Πέρυσι διατέθηκαν σ' ὅλο τόν κόσμο 1,2 δισεκατομμύρια κάρτες, ἀριθμός πού ἀναμένεται νά διπλασιαστεῖ φέτος».

Ἀπό τήν ἐφημ. ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΗΣ (Μάϊος 1998) στό ἄρθρο *Ἀπροστάτευτος ὁ πολίτης ἀπό τήν ἠλεκτρονική κλοπή προσωπικῶν δεδομένων*: «Ἡ ὑπάρχουσα σήμερα νομοθεσία δέν μπορεῖ νά προστατεύσει πραγματικά τούς πολίτες... Ἡ τιμή μιᾶς δισκέτας μέ προσωπικά δεδομένα 10 ἑκατομμύρια!». Δηλαδή πωλοῦνται ἀδρά τά προσωπικά μας δεδομένα.

Ἀπό τήν ἐφημ. Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ (19 Ἰουλίου 1998) στό ἄρθρο *Ἐξυπνες κάρτες: Μιά νέα ἀγορά γεννιέται στήν Ἑλλάδα*: «Τό μικροσίπ, τό ὁποῖο θά φέρουν οἱ «ἔξυπνες κάρτες» πού θά διοχετευθοῦν στήν

ἑλληνική ἀγορά, θά περιλαμβάνει μιά σειρά ἀπό πολλά δεδομένα πού θά ἐπιτρέπουν στούς Ἑλληνες ἐπιχειρηματίες νά ἐκτελοῦν μιά σειρά ἀπό διαφορετικές ἐργασίες μέσα σέ ἐλάχιστο χρόνο... Ἡ νέα γενιά καρτῶν δέν χρειάζεται νά τοποθετεῖται στήν ὑποδοχή συγκεκριμένης συσκευῆς ἢ τερματικοῦ, καθώς οἱ πληροφορίες μποροῦν νά διαβαστοῦν ἀπό μικρή ἀπόστασι».

Ἀπό τήν ἐφημ. ΤΑ ΝΕΑ (27/9/1998), στό ἄρθρο *Τά ἠλεκτρονικά ἀφιά τοῦ Μεγάλου Ἀδελφοῦ*: «Μέ τό Echelon ὀλοκληρῶς ὁ πλανήτης βρίσκεται ὑπό στενή παρακολούθησι. Ἡ συλλογή τῶν πληροφοριῶν δέν χρησιμεύει μόνο στόν ἀγῶνα κατά τῆς ἐγκληματικότητας, τῆς τρομοκρατίας ἢ τοῦ λαθρεμπορίου ναρκωτικῶν». Καί πάλι ἀπό ΤΑ ΝΕΑ (9/10/1998) στό ἄρθρο *Πρός παγκόσμια κυβέρνησι*: «Ἡ συνεχιζόμενη οικονομική κρίσι καί ἡ ἀδυναμία τοῦ διεθνοῦς οικονομικοῦ συστήματος νά τήν ἀνακαιτίσει, ἔχουν ὠδηγήσει σέ ἐπανεξέτασι τοῦ ρόλου καί τῶν λειτουργιῶν τῶν συλλογικῶν θεσμῶν οικονομικῆς διαχείρισης... Μιά πρότασι εἶναι ἡ δημιουργία «παγκόσμιας κυβέρνησις» ἱκανῆς νά διαχειρισθεῖ τήν παγκοσμιοποιημένη οἰκονομία».



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρός ἡμῶν Γρηγορίου Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ	
Λόγος περὶ τῶν ἁγίων καὶ φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων.....	5
Χαιρετισμὸς τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἴκ. Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου πρὸς τὴν Ἱεράν Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους.....	17
Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου	21
Ἀρχιμ. Δαμασκηνοῦ Κατρακούλη	
Ἐνώπιος Ἐνωπίω.....	36
Ἀρχιμ. Γεωργίου, Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου	
Τὰ χαρακτηριστικά τοῦ Ὁρθόδοξου Μοναχισμοῦ.....	41
Ἐόρτιοι χαιρετισμοί	
Τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα.....	52
Ἐν πόνῳ καὶ χαρᾷ	57
Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ἡ Οἰκουμενικὴ κίνησις.....	61
Ἡ Ἄλωσις τῆς Πόλης - Ἀνάμνησις καὶ Αὐτοκριτικὴ.....	68
Μοναχὸς Βαρλαάμ Σιμωνοπετρίτης	84
Παπα-Ἐφραίμ Κατουνακιώτης	95
Ἐπίκαιρα Γεγονότα καὶ Θέματα	103